

1. SIEMENS

Η εταιρεία SIEMENS, κυρίαρχη στον τομέα εκτέλεσης τηλεπικοινωνιακών έργων, τουλάχιστον από τα τέλη Νοεμβρίου του 1990, είχε αναπτύξει και στην Ελλάδα, ένα ανωνυμοποιημένο σύστημα διεκπεραίωσης των αποκαλούμενων «χρήσιμων δαπανών» ή «μυστικών πληρωμών» (βλ. απόφαση Πρωτοδικείου Μονάχου στις 28.07.2008, σελ. 7). Με αυτές κατέβαλλε προμήθειες σε πρόσωπα που εφέροντο να μεσολαβούν στη σύναψη συμβάσεων για κρατικά έργα και σε κρατικούς αξιωματούχους αρμοδίους για την ανάθεση του έργου στην εταιρεία, οι οποίοι αποφάσιζαν ή καθ' οιονδήποτε τρόπο βοηθούσαν για την ανάθεση και στη συνέχεια την εκτέλεση και παραλαβή του.

Για την πραγματοποίηση αυτών των δωροδοκιών, υπήρχε ένα καλά μελετημένο σύστημα από πλευράς εταιρείας, με σκοπό να συγκαλύπτονται και να ανωνυμοποιούνται οι ροές των χρημάτων. Έτσι, είχε συγκροτηθεί μια οργανωμένη ομάδα μνημένων υπαλλήλων της SIEMENS, οι οποίοι διεκπεραίωναν τη σχετική αλληλογραφία και αναλάμβαναν την εκταμίευση και την αποστολή των χρημάτων στους παραλήπτες τους μέσω των περιφερειακών υποκαταστημάτων, τα οποία δραστηριοποιούνταν ως αυτόνομοι επιχειρηματίες. Η ομάδα αυτή, η οποία συγκροτήθηκε εις γνώσει της εταιρείας ήταν δομημένη ιεραρχικά και αποτελείτο οπωσδήποτε από περισσότερα των τριών προσώπων, αποφάσιζε και πραγματοποιούσε δωροδοκίες ανώτατων αξιωματούχων, πολιτικών, μελών κυβερνήσεων κλπ, με διαρκή δράση στην Ελλάδα από το Νοέμβριο του 1990 και τουλάχιστον μέχρι το 2008, ύψους πολλών εκατομμυρίων ευρώ. Σύμφωνα με το σχέδιο της μητρικής εταιρείας τα ποσά των πληρωμών υπολογίζονταν σε ποσοστό 2% για κάθε επιμέρους σύμβαση για τα πολιτικά πρόσωπα (βλ. απόφαση Ειρηνοδικείου Μονάχου στις 11.08.2009, σελ. 3) και σε ποσοστό 8% του τζίρου της σύμβασης για ανώτατους κρατικούς λειτουργούς (βλ. κατάθεση Siekaczek σε μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής στην Εισαγγελία Μονάχου στις 26.10.2010, σελ. 14).

Ο δόλος των στελεχών της εταιρείας, αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι, και μετά το έτος 1998, που θεσπίστηκε στην Γερμανία το αξιόποινο για πράξεις διαφθοράς στο εξωτερικό, αυτό το σύστημα διατηρήθηκε

και εξακολούθησε να λειτουργεί με τη χρήση ιδιαίτερων τεχνασμάτων συγκαλύψης.

Συγκεκριμένα: Για να παρακαμφθούν οι οδηγίες του ΟΟΣΑ και ο ενδεχόμενος έλεγχος των Αρχών, ετίθεντο στα σχετικά παραστατικά ειδική σφραγίδα με την προσθήκη *«οι παραλήπτες δεν είναι δημόσιοι λειτουργοί σύμφωνα με τις Οδηγίες του ΟΟΣΑ»* ή *«οι παραλήπτες δεν είναι δημόσιοι υπάλληλοι σύμφωνα με τις Οδηγίες του ΟΟΣΑ»*. Ο δε διευθυντής της εμπορικής διεύθυνσης, γνωρίζοντας το όλο σχέδιο δωροδοκίας στο Εξωτερικό και εν προκειμένω στη χώρα μας, μετά τη θέσπιση του αξιοποιήσιμου για πράξεις διαφθοράς στο εξωτερικό, ανέθετε πλέον την υπογραφή στα σχετικά παραστατικά πληρωμής σε υφισταμένους του, οι οποίοι ενεργούσαν κατόπιν εντολής του. Με αυτόν τον τρόπο η «αποστασιοποίηση» του διευθυντή της εμπορικής διεύθυνσης γινόταν για να μην αποδεικνύεται ότι αυτός πιθανόν να εμπλέκεται σε υποθέσεις διαφθοράς. Σκοπός δηλαδή ήταν η όσο το δυνατόν καλύτερη συγκατάληψη του συστήματος πληρωμής από τα μαύρα ταμεία (βλ. απόφαση Πρωτοδικείου Μονάχου στις 28.07.2008, σελ. 13).

Για τη διακίνηση των χρημάτων αυτών χρησιμοποιούνταν βασικά εταιρείες που εφέροντο ότι θα παρείχαν διαμεσολαβητικές υπηρεσίες στην εκτέλεση των συμβάσεων. Οι συμβάσεις δε με αυτές τις εταιρείες ήταν - εις γνώσει όλων των εμπλεκόμενων - εικονικές και είχαν ως μοναδικό σκοπό να δημιουργηθεί η νομιμοποίηση της εκροής των χρημάτων προς τους τελικούς αποδέκτες των. Συμπληρωματικά χρησιμοποιούντο και άλλες εταιρείες μέσω των οποίων διοχετεύονταν χρήματα από τα τηρούμενα «μαύρα ταμεία» της SIEMENS AG προς τα δωροδοκούμενα πρόσωπα (βλ. Πρωτοδικείο Μονάχου στις 28.7.2008, σ. 17 επ.). Το πιο πάνω άρτια οργανωμένο σχέδιο, αποδέχθηκαν και εφάρμοσαν, ως ενταγμένα μέλη της δομημένης ομάδας και τα μέλη της Διοίκησης της μητρικής εταιρείας καθώς και ανώτατα διοικητικά στελέχη της SIEMENS HELLAS, όπως οι κ.κ. Μιχαήλ Χριστοφοράκος, Πρόδρομος Μαυρίδης, Χρήστος Καραβέλλας, Ηλίας Γεωργίου οι οποίοι, ενεργώντας από κοινού, είχαν σαν σκοπό την διοχέτευση «μαύρου χρήματος» σε πολιτικούς ή ανώτερους αξιωματούχους.

Μάλιστα δε, στο πλαίσιο του σχεδίου αυτού, η SIEMENS AG συνήψε τις λεγόμενες συμβάσεις Business Consultant Agreement με τις εταιρείες Weavind και Krhoma, για τα έργα «Ολυμπιακοί Αγώνες της Αθήνας» και

«Ολυμπιακοί Αγώνες της Αθήνας C4I» για την παροχή δήθεν συμβουλευτικών υπηρεσιών, για τις οποίες αυτές οι εταιρείες θα ελάμβαναν προμήθειες ύψους 2.000.000 ευρώ και 1.800.000 έως 2.000.000 ευρώ. σε κάθε περίπτωση. Ολοι οι εμπλεκόμενοι γνώριζαν όμως, ότι οι συγκεκριμένες εταιρείες δεν ήταν σε θέση να παράσχουν τις υπηρεσίες αυτές, ούτε βέβαια ήταν αυτός ο σκοπός της συμφωνίας. Αυτό συνίστατο στο να δημιουργηθεί η νομιμοποίηση, ώστε να μπορούν να εκταμιευθούν χρήματα τα οποία στη συνέχεια να δοθούν στους αποδέκτες τους, δηλαδή - όπως αναφέρθηκε παραπάνω - σε πολιτικούς και αξιωματούχους.

Από καταθέσεις μαρτύρων όπως αυτές έχουν συγκεντρωθεί στην έκθεση της Debevoise προκύπτει ότι, για όλες τις συμβάσεις που συνήψε με τη SIEMENS, το Ελληνικό Δημόσιο κατέβαλε για κάθε μία 10% επιπλέον της αξίας της με την υπογραφή των σχετικών ενταλμάτων πληρωμής από τα αρμόδια όργανα του Ελεγκτικού Συνεδρίου και την εκταμίευση των ποσών από τους επιφορτισμένους προς τούτο υπαλλήλους του Δημοσίου (βλ. έκθεση Debevoise, SAG-ATH00002063). Αυτοί πείσθηκαν να προβούν στις πιο πάνω ενέργειές τους από την παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθών εκ μέρους των συμβληθέντων στις πιο πάνω συμβάσεις, οι οποίοι, μέσω της υποβολής των συμβάσεων αυτών μαζί με τα τυπικά δικαιολογητικά προς έγκριση και εκταμίευση της δαπάνης, απέκρυψαν ότι το ύψος του «τζίρου» της συμβάσεως ήταν επαυξημένο τουλάχιστο κατά το πιο πάνω ποσοστό 10% και τους έπεισαν ότι η πραγματική και πληρωτέα αξία του έργου ήταν η αναγραφόμενη στις συμβάσεις και στα δικαιολογητικά. Σκοπό δε είχαν οι αντισυμβαλλόμενοι να περιποιήσουν, είτε στους εαυτούς τους, είτε στην εταιρεία SIEMENS, είτε σε άλλα πολιτικά πρόσωπα ή αξιωματούχους, παράνομο περιουσιακό όφελος, συνιστάμενο στην ως άνω αξία του 10% επί του ποσού κάθε σύμβασης με αντίστοιχη τουλάχιστον ζημία του Ελληνικού Δημοσίου.

Όλα τα εμπλεκόμενα πρόσωπα κατά το χρόνο που ήταν μέλη της δομημένης αυτής ομάδας, είχαν διαρκή δόλο ο οποίος επεκτείνεται σε βάθος χρόνου, καθ' όσον αποσκοπούσαν στην τέλεση των πιο πάνω αξιοποιώνων πράξεων για κάθε σύμβαση που υπεγράφη ή επρόκειτο να υπογραφεί, και με τελικό σκοπό-επιδίωξη, την παράνομη ανάληψη έργων από την εταιρεία Siemens

και την επίτευξη κέρδους της μητρικής εταιρείας ανεξάρτητα αν αυτό αντίκειται στις αρχές της διαφάνειας και του υγιούς ανταγωνισμού.

Κατά τη δράση εξάλλου αυτής της εγκληματικής οργάνωσης, υπήρχε σαφέστατα η δυνατότητα διάθεσης μεγάλων χρηματικών ποσών (ύψους εκατομμυρίων ευρώ, που διοχετεύονταν σε μέλη-στελέχη κυβερνήσεων και ανώτατους αξιωματούχους, κατά τα ως άνω), αλλά και η κατοχή και χρήση ποικίλων τεχνικών και άλλων μέσων πάσης φύσεως, καθώς και ιδιαίτερων τεχνασμάτων. Δηλαδή γινόταν χρήση πολλών τραπεζικών λογαριασμών σε τράπεζες της Ελλάδας και του εξωτερικού, χρησιμοποίηση παρένθετων προσώπων για τη διακίνησή τους, δημιουργία υπεράκτιων και εικονικών εταιριών με μοναδικό σκοπό τη διοχέτευση των χρημάτων, εικονικές εγγραφές στα λογιστικά βιβλία της εταιρείας προς συγκάλυψη των εκροών του μαύρου χρήματος, αλλά και χρήση «μοντέλων» προκειμένου να αποφευχθεί ο έλεγχος της εταιρείας από τον ΟΟΣΑ, ήτοι μοντέλου συμψηφισμού, μοντέλου πίστωσης και μοντέλου επαναπατριsmού. Τέτοιου είδους μέσα δεν είναι προσιτά σε κοινές συμμορίες. Αντίθετα προσιδιάζουν αναμφίβολα στο οργανωμένο έγκλημα.

Ως συνέπεια των περιστατικών που εξετάθηκαν παραπάνω η Εξεταστική Επιτροπή με ομόφωνη πορισματική της αναφορά στις 24 Αυγούστου 2010 κατέθεσε αίτημα στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου κ. Ιωάννη Τέντε να ασκήσει ποινική δίωξη για συγκρότηση εγκληματικής οργάνωσης (βλ. Πορισματική Αναφορά της Εξεταστικής Επιτροπής με Αριθμ. Πρωτ.: 179). Ο δε Εισαγγελέας Εφετών κ. Δημήτρης Δασούλας - μετά από πρόταση της Ανακρίτριας Εφέτη Μαρίας Νικολακέα - άσκησε στις 7 Σεπτεμβρίου 2010 συμπληρωματική ποινική δίωξη για την τέλεση της αξιόποινης πράξης της συγκρότησης εγκληματικής οργάνωσης με σκοπό την διάπραξη α) απάτης κατ' εξακολούθηση, κατ' επάγγελμα και κατά συνήθεια, με την επιβαρυντική περίπτωση του άρθρου 1 περ. 1 του ν. 1608/1950 που αφορά τους καταχραστές του δημοσίου, β) νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα και γ) ενεργητικής και παθητικής δωροδοκίας κατ' εξακολούθηση. Ως αιτιολογία η ανακρίτρια ανέφερε ότι κατά την επεξεργασία των δικογραφιών σχετικά με τα εγκλήματα που φέρονται ότι διαπράχθηκαν επ' αυκαιρία των συμβάσεων 1) 8002/1997 για την ψηφιοποίηση του ΟΤΕ, 2) για την προμήθεια του C4I και 3) για την αγορά των αντιεροπορικών

συστημάτων τύπου PATRIOT προέκυψαν επαρκείς ενδείξεις για την τέλεση των παράνομων πράξεων για τις οποίες ασκήθηκε η συμπληρωματική ποινική δίωξη (βλ. έγγραφο της Ειδικής Ανακρίτριας Εφέτου με αριθμ. Πρωτ.: ΕΠ 286 στις 07.09.2010 και έγγραφο της Εισαγγελίας Εφετών με αριθμ. Πρωτ.: ΕΠ: 417/2010 στις 07.09.2010).

Η σημερινή ηγεσία της SIEMENS AG και συγκεκριμένα ο Αντιπρόεδρος του ΔΣ της μητρικής εταιρείας και Γενικός Νομικός Σύμβουλος της, Peter Solmssen, με επιστολή του προς τον Υπουργό Επικρατείας κ. Χάρη Παμπούκη διαβεβαίωσε ότι έχουν πράξει όλα τα προβλεπόμενα και θα συμπράξουν και όλα τα απαιτούμενα για να αναζητηθεί η αλήθεια σχετικά με τα «μαύρα ταμεία» της SIEMENS (βλ. επιστολή Peter Solmssen στις 21.06.2010). Τη πρόθεση συνεργασίας της εταιρείας επανέλαβε προφορικά και στα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής μετά το τέλος της εξέτασής του στην Εισαγγελία Μονάχου στις 26.10.2010. Πρόβλημα βέβαια αποτελεί η συμφωνία συμβιβασμού που υπέγραψε με την SIEMENS ο κ. Μιχαήλ Χριστοφοράκος ως πρώην στέλεχος της SIEMENS στις 14.04.2010. Σε αυτό το κείμενο υποχρεώνεται σε τήρηση της εχεμύθειας για όλες τις ενδοεταιρικές υποθέσεις που περιήλθαν σε γνώση του κατά την εργασία του. Με αυτό τον όρο αποκλείεται στην ουσία η αποκάλυψη του βασικότερου «απόρρητου» που του γνωστοποιήθηκε κατά την διάρκεια της απασχόλησής του στην SIEMENS, δηλαδή την οργάνωση και λειτουργία των «μαύρων ταμείων» της εταιρείας και συνεπώς η πληροφορία σχετικά με τα τελικά φυσικά πρόσωπα που δωροδοκήθηκαν. Ο λόγος είναι ότι η αποκάλυψη των φυσικών προσώπων θα ενοχοποιούσε και την μητρική εταιρία για λογαριασμό της οποίας ενεργούσαν τα διευθυντικά της στελέχη και θα μπορούσε να αξιοποιηθεί από τους ανταγωνιστές της κατά την κατοκύρωση περαιτέρω έργων.

2. ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

Ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών κ. Παναγιώτης Αθανασίου ανέλαβε στις 27.04.2005 την διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης προκειμένου να ερευνήσει την υπόθεση προμήθειας του συστήματος ασφαλείας C4I. Η εντολή αφορούσε στην «προμήθεια», αλλά δεν απέκλειε και την «παραλαβή» του συστήματος. Η έρευνα του Εισαγγελέα δεν συμπεριέλαβε την εξέλιξη της σύμβασης αυτής, από το 2004 και μετά, δηλαδή τις τροποποιητικές συμβάσεις και τη διαδικασία παραλαβής του συστήματος.

Ο κ. Παναγιώτης Αθανασίου, ο οποίος στην Εξεταστική κατέθεσε ανακριβώς, ότι ανέλαβε την έρευνα στα τέλη αντί για τις αρχές του 2005 (βλ. κατάθεση κ. Παναγιώτη Αθανασίου, στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 04.03.2010, σελ. 5), υπερέβη τόσο τον από το νόμο προβλεπόμενο χρόνο περαίωσης της προκαταρκτικής, όσο και την εκ του νόμου προβλεπόμενη τετράμηνη παράταση. Μέχρι το Νοέμβριο του 2006 δεν είχε παραδώσει κανένα πόρισμα και δεν είχε ασκήσει ποινική δίωξη. Δεν προκύπτει από κανένα έγγραφο ότι έλαβε παράταση με απόφαση του Εισαγγελέα Εφετών. Το Νοέμβριο του 2006 ανατέθηκε στον Εισαγγελέα να ερευνήσει συμπληρωματικά, αν έχουν διαπραχθεί κακουργήματα σε σχέση με την προγραμματική σύμβαση 8002 που συνομολογήθηκε μεταξύ της εταιρίας Siemens, του ΟΤΕ και του Ελληνικού Δημοσίου και αφορούσε στην προμήθεια τηλεπικοινωνιακού υλικού.

Μέχρι τότε ο κ. Παναγιώτης Αθανασίου - όπως προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας - δεν είχε ασχοληθεί ενεργά με την υπόθεση. Οι μόνες ανακριτικές πράξεις, που διενήργησε, ήταν να αποστείλει δύο παραγγελίες προς εκτέλεση στον Πταισματοδίκη Αθήνας, οι οποίες αφορούσαν συλλογή στοιχείων για την υπόθεση και εξέταση δύο μαρτύρων των κ.κ. Εμμανουήλ Βαρδάκη και Διονυσίου Δενδρινού.

Τόσο από τις καταθέσεις των μαρτύρων κ.κ. Εμμανουήλ Βαρδάκη, Δημητρίου Μαραβέλη, Διονυσίου Δενδρινού, και Μιχαήλ Χριστοφοράκου, τις παραγγελίες που απέστειλε στους Πταισματοδίκες (03.06.2005 και 21.02.2006), όσο και από την ποινική δίωξη που άσκησε με την από 01.07.2008 παραγγελία του, προκύπτει ότι ο κ. Εισαγγελέας εστίαζε και οδηγούσε την έρευνα αποκλειστικά

στις διαδικασίες ανάθεσης της σύμβασης και στις πληρωμές που έγιναν μέχρι τις αρχές του 2004.

Ο κ. Παναγιώτης Αθανασίου αγνόησε στοιχεία που θα επέβαλαν την επέκταση του πεδίου της έρευνας και για την περίοδο 2004 – 2008. Δεν έλαβε δηλαδή υπόψη του την από 13.12.2006 κατάθεση του κ. Διονύσιου Δενδρινού σχετικά με την μη εκτέλεση γενικής δοκιμής τον Οκτώβριο του 2004 και την συνομολόγηση μεταξύ της Siemens και του τότε Υπουργού Δημόσιας Τάξης κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη «πρόσθετου συμφωνητικού» που έκανε το έτος 2004 με «πρόσθετο τίμημα 8% με 10% περίπου». Αγνόησε επίσης την από 17.04.2008 κατάθεση του κ. Δημήτριου Μαραβέλη που περιείχε ακράδαντα στοιχεία σχετικά με την 5^η τροποποιητική σύμβαση του C4I που έγινε το 2007 και ευνοούσε τις εταιρίες SAIC και SIEMENS και την επέμβαση του τότε Υπουργού Δημοσίας Τάξης κ. Βύρωνα Πολύδωρα που αντικατέστησε τους «ευθυνόφοβους αξιωματικούς» που είχαν αντιρρήσεις σχετικά με την παραπάνω παραλαβή από την επιτροπή παραλαβής (βλ. σχετ. κατάθεση κ. Διονυσίου Δενδρινού στον Εισαγγελέα Παναγιώτη Αθανασίου, στις 13.12.2006, σελ.6).

Την ίδια στάση τήρησε ο Εισαγγελέας και για την υπόθεση του ΟΤΕ. Με το από την 01.07.2008 έγγραφό του, με το οποίο άσκησε ποινική δίωξη, όρισε ως πιθανό χρόνο τέλεσης των αδικημάτων τα έτη από 1997 έως 2005. Ο κ. Παναγιώτης Αθανασίου παρέβλεψε ότι επιμέρους εκτελεστές συμβάσεις εκτελούντο ακόμη και κατά την περίοδο που αυτός διενεργούσε την προκαταρκτική εξέταση, αν και από πλήθος στοιχείων προέκυπτε ότι οι δωροδοκίες γίνονταν κυρίως σε αυτό το διάστημα της εκτέλεσης της σύμβασης. Οι συγκεκριμένες παράνομες πράξεις διαπράττονταν για να μην εφαρμόζονται στην περίοδο των παραγγελιών οι τρεις διασφαλιστικές για τον ΟΤΕ ρήτρες που περιλαμβάνονταν στην προγραμματική συμφωνία 8002/97 και αφορούσαν στην προστασία των συμφερόντων του ΟΤΕ έναντι της αντισυμβαλλόμενης προμηθεύτριας εταιρίας Siemens.

Από την προκαταρκτική εξέταση του κ. Παναγιώτη Αθανασίου προέκυψαν ενδείξεις για εμπλοκή πολιτικών προσώπων και ο Εισαγγελέας παραδέχεται ότι για μία περίπτωση απευθύνθηκε στους ανωτέρους του. Ο κ. Παναγιώτης Αθανασίου κατά την εξέτασή του στην Επιτροπή ανέφερε, ότι προβληματίστηκε και επικοινωνήσε με δική του πρωτοβουλία με τους

προϊσταμένους του κ. Παναγιώτη Πούλιο, Προϊστάμενο Εισαγγελίας Πρωτοδικών και κ. Γεώργιο Σανιδά, Αντεισαγγελέα Αρείου Πάγου. Σύμφωνα με την εγκύκλιο Λινού αυτοί ήσαν αρμόδιοι για την παραπομπή του φακέλου στη Βουλή. Οι κ. Παναγιώτης Πούλιος και Γιώργος Σανιδάς είχαν όμως την άποψη ότι δεν συντρέχει λόγος παραπομπής (βλ. κατάθεση κ. Παναγιώτη Αθανασίου στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 4.3.2010, σελ. 46, 47). Αντίθετα, ο κ. Γιώργος Σανιδάς για το ίδιο θέμα κατέθεσε (βλ. κατάθεση κ. Γιώργου Σανιδά στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 09.09.2010, σελ. 95), ότι ο κ. Παναγιώτης Αθανασίου δεν του έθεσε ζήτημα, αν πρέπει η υπόθεση να πάει στη Βουλή με βάση τις ενδείξεις που είχε για Υπουργούς. Ο τέως Εισαγγελέας ισχυρίζεται, ότι ενημερώθηκε από τους Εισαγγελείς και τον Ανακριτή ότι δεν είχε προκύψει θέμα ευθύνης πολιτικών προσώπων. Στη συνέχεια, ρωτήθηκε από τον τότε Υπουργό Δικαιοσύνης, ο κ. Γιώργος Σανιδάς του απάντησε ότι δεν συντρέχει περίπτωση εμπλοκής πολιτικών προσώπων και παραπομπής του φακέλου στη Βουλή (βλ. κατάθεση κ. Γιώργου Σανιδά στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 09.09.2010, σ. 95). Συμπλήρωσε δε, ότι η αποδοχή δώρων από τους πρώην Υπουργούς κ. Άκη Τσοχατζόπουλο, κ. Ντόρα Μπακογιάννη και τον βουλευτή κ. Κυριάκο Μητσοτάκη μπορεί να είναι ηθικά επίμεμπτη, όχι όμως και ποινικά κολάσιμη, καθώς δεν συνδυάζεται με αντιπαροχή (βλ. κατάθεση κ. Γιώργου Σανιδά στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 09.09.2010, σελ. 97).

Η άποψη αυτή έγινε αποδεκτή από τον υφιστάμενό του Εισαγγελέα κ. Παναγιώτη Αθανασίου (βλ. κατάθεση κ. Παναγιώτη Αθανασίου στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 4.3.2010, σελ. 43, 44, 45) ύστερα από μεταξύ τους συνεννόηση (βλ. κατάθεση κ. Παναγιώτη Αθανασίου στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 04.03.2010, σελ. 45), ο οποίος ισχυρίζεται, ότι «.....*χρόνια ολόκληρα απ' ότι έμαθα εκ των υστέρων, ας πούμε, η οικογένεια Μητσοτάκη και ο κος Τσοχατζόπουλος από τη Γερμανία είχαν σχέσεις και στο πλαίσιο των σχέσεων που έχουν.....*» (βλ. κατάθεση κ. Παναγιώτη Αθανασίου στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 04.03.2010, σελ. 44).

Είναι όμως προφανές, ότι δεν είναι δυνατόν να γίνει χωρίς έρευνα και χωρίς καν υπόνοια γιά το αντίθετο δεκτό, ότι αυτά τα δώρα, δεν αποσκοπούσαν σε παρούσα ή μέλλουσα αντιπαροχή (ενέργεια ή παράλειψη) αναγόμενη στα καθήκοντα του Βουλευτή ή του Υπουργού. Ακόμη και αν η αντιπαροχή

υπαγόταν μέσα στα γενικά καθήκοντα των Υπουργών και Βουλευτών. *Ιδιαίτερα όταν, όπως αναφέρει και στην κατάθεσή του ο πρώην Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου Γ. Σανιδάς «και μία δραχμή και ένα ευρώ μπορεί να θεωρηθεί δωροδοκία, αρκει...»* (βλ. κατάθεση κ. Γιώργου Σανιδά στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 09.09.2010, σ. 232). Στις δε καταθέσεις τους οι υπάλληλοι της Siemens Μικές και Δημητριάδης επιβεβαιώνουν, ότι σύμφωνα με τις εσωτερικές εγκυκλίους της εταιρίας δώρα αξίας άνω των 50 € θεωρούντο παράνομη πράξη (βλ. κατάθεση κ. Μικέ στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 16.4.2010, σ. 111/112, κατάθεση κ. Δημητριάδη στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 19.4.2010, σ. 86).

Αυτού του είδους η έρευνα ήταν απαραίτητη αφού σύμφωνα με το άρθρο 4, παρ. 2 του ν. 3126/03 αρκούν και απλά «στοιχεία, τα οποία έχουν σχέση με τις αξιόποινες πράξεις» για την παραπομπή του φακέλου στη Βουλή. Σύμφωνα δε με το άρθρο 4, παρ. 4 ν. 3126/03 δεν επιτρέπεται ούτε η αξιολόγηση των στοιχείων από αυτόν που διενεργεί την έρευνα.

Το γεγονός ότι η πλειοψηφία της Επιτροπής δεν προτείνει για τις παραπάνω περιπτώσεις περαιτέρω διερεύνηση δεν θα πρέπει να παρερμηνευθεί ούτε ως αδυναμία του αποδεικτικού υλικού ούτε πολύ περισσότερο ως κρίση ότι δεν υφίσταται ανάγκη για περαιτέρω έρευνα.

Οι προτάσεις της Εξεταστικής Επιτροπής για περαιτέρω διερεύνηση με βάση το Σύνταγμα και το Νόμο Περί ευθύνης Υπουργών δεν είναι δυνατόν παρά να αφορούν αποκλειστικά και μόνο τις πράξεις Υπουργών και όχι απλών βουλευτών και μάλιστα αποκλειστικά τις σχετιζόμενες με την εκτέλεση των Υπουργικών καθηκόντων. Συνεπώς χορηγίες ή χρηματικές ροές ακόμη και προς Υπουργούς, που είτε σχετίζονται με το γενικότερο πολιτικό τους ρόλο και όχι με τα στενά Υπουργικά τους καθήκοντα, είτε έγιναν σε χρόνο μεταγενέστερο της υπουργικής τους θητείας (ξέπλυμα μαύρου χρήματος) δεν υπάγονται στην αρμοδιότητα της Βουλής με βάση το Σύνταγμα και τον Νόμο περί ευθύνης υπουργών αλλά στον τακτικό δικαστή. Η δε επιτροπή της Βουλής δεν νομιμοποιείται να προτείνει την περαιτέρω διερεύνηση από τα δικά της όργανα σχετικά με τις περιπτώσεις αυτές.

Ο κ. Παναγιώτης Αθανασίου δεν απέστειλε τον φάκελο στην Βουλή ακόμη και όταν στο πλαίσιο της προκαταρκτικής εξέτασης και συγκεκριμένα στις 13.12.2006 ο κ. Διονύσιος Δενδρινός κατέθεσε στον Εισαγγελέα αναφορικά με

την προσωρινή παραλαβή του C4I τα εξής: «Και φτάνοντας στα μέσα του Ιουνίου 2004, πολλές εγκαταστάσεις δεν ήταν διαθέσιμες. Ο τότε Υπουργός Δημοσίας Τάξεως, κ. Χρήστος Μαρκογιαννάκης, έκανε ένα συμφωνητικό με την SAIC (υπεργολάβος της οποίας ήταν η Siemens) σύμφωνα με το οποίο το Ελληνικό Δημόσιο αποδεχόταν ότι όλα τα συστήματα λειτουργούσαν ικανοποιητικά, ήταν κατάλληλα προς χρήση στους Ολυμπιακούς Αγώνες, η SAIC αναλάμβανε να παραδώσει τη χρήση των συστημάτων, να υποστηρίξει πλήρως τη λειτουργία τους κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων και το Δημόσιο αναλάμβανε την ευθύνη για τη χρήση, να πληρώσει στη SAIC ένα πρόσθετο τίμημα που ήταν 8 με 10% περίπου της συμβατικής αξίας (στο ποσό των 160.000.000 ευρώ).» (βλ. σχετ. κατάθεση κ. Διονυσίου Δενδρινού στον Εισαγγελέα Παναγιώτη Αθανασίου, στις 13.12.2006, σελ.6). Ηδη η αναφορά του ονόματος του τότε Υπουργού σε σχέση με τα παραπάνω πραγματικά περιστατικά καθιστούσε απαραίτητη την αποστολή της δικογραφίας στην Βουλή

Με την ίδια μέθοδο ο Εισαγγελέας δεν έλαβε υπόψη την κατάθεση του κ. Δημήτρη Μαραβέλη της 17.04.2008, σύμφωνα με την οποία: «Ο πρώην Υπουργός κ. Βύρωνας Πολύδωρας μας χαρακτήρισε στη Βουλή, εμάς που προτείναμε την απόρριψη ευθυνόφοβους αξιωματικούς και το TETRA το παρέλαβε η επιτροπή άξιων αξιωματικών που όρισε ο ίδιος με απόφασή του.»

Ο ισχυρισμός του κ. Παναγιώτη Αθανασίου (βλ. κατάθεση κ. Παναγιώτη Αθανασίου στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 04.03.2010, σελ. 1, 13), ότι καθυστέρησε να περαιώσει την προκαταρκτική γιατί είχε ταυτόχρονα πολλές σημαντικές υποθέσεις στο στάδιο της προκαταρκτικής όπως την υπόθεση κ. Κοντομηνά, την υπόθεση εξοπλισμών (PATRIOT), καθώς και την υπόθεση κ. Ζαχόπουλου δεν συνιστά δικαιολογία. Αντίθετα εγείρει απορία, ιδιαίτερα αν λάβει κανείς υπόψη του, ότι το σύστημα χρέωσης των υποθέσεων γίνεται με ανάθεση από την ιεραρχία: «Πώς γίνεται όλες οι «ευαίσθητες» πολιτικά υποθέσεις στο στάδιο της προκαταρκτικής, να ανατίθενται στον εισαγγελέα κ. Αθανασίου;»

Το γεγονός ότι ο Εισαγγελέας ενεργούσε την προκαταρκτική εξέταση μονομερώς, αποδεικνύεται και από μία αναφορά του, κατά τη συντονιστική συνάντηση που έλαβε χώρα στις 03.12.2008 στην EUROJUST, στην οποία παρίσταντο εκπρόσωποι από τις δικαστικές αρχές Ελβετίας και Γερμανίας με

αντικείμενο το άνοιγμα λογαριασμών που βρίσκονται σε αυτές τις χώρες. Στα πρακτικά έχει καταγραφεί ο εξής διάλογος:

«Dr. Daams: Ποιος ήταν ο τελικός δέκτης των δωροδοκιών;

κ. Ζαγοριανός: Κρατικοί αξιωματούχοι.

κ. Αθανασίου: Και συγκεκριμένα, η πολιτική παράταξη του ΠΑΣΟΚ. Πάντως την άκρη του νήματος την έχετε στην Ελβετία.»

Στην ίδια συνάντηση σε ερώτηση της Αναπληρώτριας Ομοσπονδιακής Εισαγγελέας της Ελβετίας C. Daams, ποιό είναι το χρονικό πλαίσιο τέλεσης των πράξεων και ο κ. Νικόλαος Ζαγοριανός, παρόντος του κ. Παναγιώτη Αθανασίου, απάντησε:

«Ενδεικτικά μιλάμε για τέλη 1997 αρχές 1998, αλλά υπάρχουν στοιχεία που φτάνουν μέχρι το 2005.

Μάλιστα το 2005 ήταν εμβάσματα αποπληρωμής του τιμήματος του C4I, το οποίο ποτέ δεν παραδόθηκε στην Ελλάδα. Η παραγραφή των εγκλημάτων είναι δεκαπενταετής.

Ήδη, κάποιες πράξεις του 1997 κινδυνεύουν να παραγραφούν. Κυρίως, όμως, θέλουμε να ελέγξουμε αν έχουμε εμπλοκή πολιτικών προσώπων. Επίσης, τονίζω ότι ο χρόνος παραγραφής δεν διακόπτεται κατά τη διάρκεια της ανάκρισης.»

Στην κατάθεσή του στην Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής ο κ. Παναγιώτης Αθανασίου σχετικά με την παραγραφή απαντάει διαφορετικά και βέβαια σωστά: «για τα αδικήματα, ειδικά όταν απειλείται ισόβια κάθειρξη, είναι εικοσαετής η παραγραφή.» (βλ. κατάθεση κ. Παναγιώτη Αθανασίου στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 04.03.2010, σελ. 120).

Επίσης ο Εισαγγελέας τήρησε χωρίς τεκμηρίωση διαφορετική στάση απέναντι σε πρόσωπα κατά των οποίων υπήρχαν τα ίδια στοιχεία. Από αυτούς για τους οποίους - από τα ίδια έγγραφα - προέκυπτε ότι είχαν μεταφερθεί σε λογαριασμούς τους χρήματα από τα μαύρα ταμεία της Siemens: α) άλλοι δεν εξετάστηκαν καθόλου (π.χ. κ. κ. Λαυρέντης Λαυρεντιάδης, Μάριος Κάτσικας κ.λ.π.), β) άλλοι εξετάστηκαν ως μάρτυρες (π.χ. κ.κ. Γ. Κορωνιάς, Ι. Παναγιωτόπουλος) και γ) και άλλοι ως ύποπτοι (π.χ. κ.κ. Τυρογαλάς, Βόγιας κλπ.).

Ο κ. Παναγιώτης Αθανασίου – όπως κατέθεσε στην Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής- κατ' εντολή του τότε Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου κ. Γιώργου

Σανιδά, δεν απαλλάχθηκε από την υπόθεση μετά την περαίωση της προκαταρκτικής εξέτασης, αλλά παρέμεινε άτυπα ως «*κατά κάποιο τρόπο εποπτεία*» επί της υποθέσεως αν και είχε προαχθεί στο βαθμό του Αντεισαγγελέα Εφετών (βλ. κατάθεση κ. Παναγιώτη Αθανασίου στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 04.03.2010, σελ. 12). Ο κ. Παναγιώτης Αθανασίου δεν μπορούσε ούτε οργανικά, ούτε μέσω άλλης διαδικασίας να συνδεθεί νόμιμα με την ανάκριση, η οποία εφόσον διενεργείτο από πρωτοδίκη, επικουρείτο από τον εισαγγελέα ανακρίσεων της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Αθήνας.

Ο κ. Παναγιώτης Αθανασίου καθυστέρησε απaráδεκτα, αφού η προκαταρκτική εξέτασή που διενεργούσε διήρκησε πάνω από τρία (3) χρόνια. Κατά την άσκηση των καθηκόντων του, άφησε συνειδητά εκτός του πεδίου της έρευνας τις εγκληματικές πράξεις που τελέστηκαν από το 2004 και μετά. Καθυστέρησε δε αδικαιολόγητα την άσκηση των ποινικών διώξεων. Αυτές οι ενέργειες του Εισαγγελέα κ. Παναγιώτη Αθανασίου είχαν καταλυτικές συνέπειες σχετικά με τη πιθανή παραγραφή ποινικών ευθυνών Υπουργών, για πράξεις που διέπραξαν κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Ο τότε Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. Γιώργος Σανιδάς αντί να αναθέσει τη χρέωση της υπόθεσης, λόγω της σοβαρότητάς της, σε Εφέτη Ανακριτή, τη χρέωσε σε πρωτοδίκη ανακριτή εποπτευόμενο άτυπα από Αντεισαγγελέα Εφετών. Σχετικά κατέθεσε στην Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής (βλ. κατάθεση κ. Γιώργου Σανιδά στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 9.9.2010, σελ. 79), ότι σκέφτηκε μεν την περίπτωση να ανατεθεί η υπόθεση σε Εφέτη Ανακριτή, αλλά επιφυλάχθηκε να εισάγει την υπόθεση στο Συμβούλιο Εφετών τον Σεπτέμβριο, καθώς η παραγγελία για δίωξη δόθηκε τον Ιούλιο και ήταν δύσκολη η σύγκληση της Ολομέλειας του Εφετείου Αθηνών κατά την περίοδο των δικαστικών διακοπών. *«Επιφυλάχθηκα για τον Σεπτέμβριο, αφού έβλεπα και τον ίδιο να δω τι είναι. Είναι από εκείνους που μπορούν να τα βγάλουν πέρα;...»*.

Αυτό το επιχείρημα είναι προσχηματικό. Από τον Ιούλιο μέχρι τον Σεπτέμβριο, δηλαδή μέσα στον Αύγουστο, ο Ανακριτής θα μπορούσε μόνο να ενημερωθεί μελετώντας και ταξινομώντας τη δικογραφία. Πραγματικά ο κ. Νικόλαος Ζαγοριανός κατέθεσε στην Εξεταστική, ότι αυτές ήταν οι ενέργειές του, τους δύο πρώτους μήνες μετά την ανάθεση της δικογραφίας σε αυτόν.(βλ.

κατάθεση κ. Νικόλαου Ζαγοριανού στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 03.03.2010, σελ. 106).

Συνεπώς, ο κ. Γιώργος Σανιδάς σε καμία περίπτωση δεν θα μπορούσε να αξιολογήσει μέχρι τον Σεπτέμβριο την ικανότητα του κ. Νικόλαου Ζαγοριανού ως ανακριτή από τις ανακριτικές του πράξεις. Πέρα από αυτό, οι ανακριτές δεν μπορούν να είναι υπό δοκιμή, ούτε υπό την επιτροπεία του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου.

Επιπλέον, η διακράτηση της υπόθεσης για λίγους μήνες από τον κ. Νικόλαο Ζαγοριανό και η ενδεχόμενη μετά ανάθεσή της, σε εφέτες ανακριτές, θα επέφερε μόνο καθυστέρηση και σύγχυση.

Το επιχείρημα, ότι έπρεπε να δοθεί παραγγελία για δίωξη μέσα στον Ιούλιο και δεν εισήχθει η υπόθεση στο Συμβούλιο Εφετών για να κερδηθεί ο χρόνος των δικαστικών διακοπών (Αύγουστος), δεν πείθει. Είναι γνωστό ότι η υπόθεση παρέμενε στο στάδιο της προκαταρκτικής εξέτασης για τρεισήμισι χρόνια.

Αντίθετα, ενόψει και του ότι ο Αντεισαγγελέας Εφετών πλέον κ. Παναγιώτης Αθανασίου, που διενήργησε την προκαταρκτική εξέταση, παρέμεινε άτυπα στην υπόθεση ως επιβλέπων, κατάσταση που λογικά δεν θα γινόταν δεκτή από Εφέτη Ανακριτή, μπορεί να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι εσκεμμένα ανετέθη η υπόθεση σε πρωτοδίκη ανακριτή και ειδικότερα στο κ. Νικόλαο Ζαγοριανό, ο οποίος ήταν ο μόνος τότε διαθέσιμος στο ειδικό ανακριτικό τμήμα που είχε αντικείμενο αξιόποινες πράξεις του νόμου 1608/1950 περί καταχραστών του Ελληνικού Δημοσίου, όπου υπηρετούσε (βλ. κατάθεση κ. Νικόλαου Ζαγοριανού στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 03.03.2010, σελ. 110). Οι άλλοι δύο ανακριτές του τμήματος διακοπών πρακτικά αποκλείονταν, καθώς έληγε η θητεία τους (βλ. κατάθεση κ. Νικόλαου Ζαγοριανού στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 03.03.2010, σελ. 104). Συνεπώς η ανάθεση κατευθύνθηκε *προσχεδιασμένα*, στο πρόσωπό του ανακριτή κ. Νικόλαου Ζαγοριανό. Αυτό το γεγονός ενισχύει τις ενδείξεις ότι μεθοδεύτηκε η ανάθεση της υπόθεσης στο κ. Νικόλαο Ζαγοριανό.

Το Μάιο του 2009 ο κ. Νικόλαος Ζαγοριανός αρνήθηκε να χορηγήσει αντίγραφα του ανακριτικού υλικού στο σύνολό του, στους κατηγορούμενους κ.κ. Ηλία Γεωργίου, Γιώργου Σκαρπέλη και Χρήστου Καραβέλα και στους δικηγόρους αυτών. Ο Ανακριτής αποφάσισε να τους παράδωσει αντίγραφα

τμήματος μόνο της δικογραφίας, αυτού που ο ίδιος κατά την απόλυτη κρίση του θεωρούσε ότι αφορούσε τον καθένα από αυτούς με βάση τις πράξεις για τις οποίες ο καθένας κατηγορείτο. Η απόφαση αυτή του κ. Νικόλαου Ζαγοριανού απορρίφθηκε με ομόφωνες αποφάσεις του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών και του Συμβουλίου Εφετών, το οποίο αποφάσισε ύστερα από έφεση που άσκησε ο προϊστάμενος της Εισαγγελίας Εφετών, ο οποίος ενήργησε ύστερα από την υπ' αριθ. 2362/3-6-2009 παραγγελία που του δόθηκε από τον Εισαγγελέα Αρείου Πάγου Σανιδά, περιγράφοντας αναλυτικά και τους λόγους της έφεσης (βλ. από 16.11.2009 κατάθεση Σανιδά ως μάρτυρα υπεράσπισης του Ζαγοριανού στον Εισαγγελέα Εφετών κ. Παρασκευαΐδη).

Τα βουλεύματα με τα οποία αποδοκιμάστηκε η παράνομη άρνηση του κ. Νικόλαου Ζαγοριανού να χορηγήσει όλα τα αιτούμενα αντίγραφα στους κατηγορούμενους είναι αμετάκλητα. Το αίτημα δε του Ανακριτή στις 20.07.2009 να χωρισθεί η ανάκριση με τη σύμβαση C4I, ώστε να δημιουργηθεί «άλλοθι» υπέρ του για τις αρνήσεις του αυτές, απερρίφθη από το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Αθηνών με το 245/04.08.2009 απορριπτικό του σχετικού αιτήματος βούλευμά του.

Ο κ. Νικόλαος Ζαγοριανός διώχθηκε πειθαρχικά, για τη μη παροχή αντιγράφων δικογραφίας στους κατηγορουμένους για τις πράξεις της παράβασης καθήκοντος και κατάχρησης εξουσίας μετά από έρευνα του προϊσταμένου της Επιθεώρησης των Δικαστηρίων, Αντιπροέδρου του Αρείου Πάγου κ. Ιωάννη Παπανικολάου. Επίσης εκκρεμεί ποινική δικογραφία εις βάρος του μετά την δίωξη που άσκησε ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. Αναστάσιος Κανελλόπουλος.

Στις 31 Αυγούστου 2009 ο τότε Προϊστάμενος Επιθεώρησης των Δικαστηρίων κ. Ιωάννης Παπανικολάου κάλεσε και εξέτασε μάρτυρες στο γραφείο του στον Άρειο Πάγο σχετικά με την πειθαρχική υπόθεση κατά του κ. Νικόλαου Ζαγοριανού. Οι μάρτυρες μετά την έξοδο από το γραφείο του κ. Επιθεωρητή, δημοσιοποίησαν τον λόγο της εξέτασής τους και τα γεγονότα έγιναν αμέσως γνωστά. Την ίδια μέρα συγκλήθηκε η Ολομέλεια του Εφετείου και αποφάσισε την αφαίρεση της υπόθεσης από τον κ. Νικόλαο Ζαγοριανό. Την απόφαση δε αυτή της Ολομέλειας του Εφετείου υλοποίησε αυθημερόν ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. Ιωάννης Τέντες με έγγραφό του στο Εφετείο Αθηνών,

προκειμένου να συγκληθεί η ολομέλειά του και να οριστεί Εφέτης – Ανακριτής. Αυτό συνέβη στα μέσα Σεπτεμβρίου του 2009. Η συγκεκριμένη διαδικασία επιβεβαιώνεται από την κατάθεση του κ. Ιωάννη Παπανικολάου (βλ. κατάθεση κ. Ιωάννη Παπανικολάου στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 05.03.2010, σελ. 94): «Σας είπα ότι 31 Αυγούστου συγκλήθηκε η Ολομέλεια του Εφετείου. Έμαθαν ότι εγώ κάνω πειθαρχικό έλεγχο και έχω τη γνώμη ότι υπό την πίεση του δικού μου πειθαρχικού ελέγχου συγκλήθηκε η Ολομέλεια του Εφετείου Αθηνών». Άλλωστε, ούτε ο κ. Νικόλαος Ζαγοριανός, ούτε άλλος δικαστικός λειτουργός αιτιολόγησε το λόγο αφαίρεσης της δικογραφίας από το κ. Νικόλαο Ζαγοριανό, μόλις άρχισε ο έλεγχός του, αν ληφθεί υπόψη ότι οι υπερασπιστές του εκτιμούσαν, ότι ασκούσε πολύ καλά τα ανακριτικά του καθήκοντα.

Στην πειθαρχική διαδικασία προσήλθαν ως μάρτυρες υπεράσπισης του κ. Νικολάου Ζαγοριανού ο κ. Γιώργος Σανιδάς, ο επίτιμος Πρόεδρος του Αρείου Πάγου κ. Ρωμύλος Κεδίκογλου, ο Πρόεδρος της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων κ. Χαράλαμπος Αθανασίου, Αρεοπαγίτης, ο Προϊστάμενος της Εισαγγελίας Εφετών Αθηνών κ. Ιωάννης Σακελλάκος Εισαγγελέας Εφετών Αθηνών, ο επίτιμος Αντεισαγγελέας Αρείου Πάγου Βέροιος, ο εν Ενεργεία Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. Στ. Γκρόζος, ο εν ενεργεία εισαγγελέας κ. Παναγιώτης Αθανασίου κ.α.. Αυτό το γεγονός εξ' αντικειμένου μπορούσε να ασκήσει σημαντική έως αφόρητη πίεση στους δικαστές που θα δίκάζαν τη συγκεκριμένη υπόθεση. Συγχρόνως αποδεικνύει ότι η περίπτωση του δεν αντιμετωπίστηκε από την ηγεσία της Ελληνικής Δικαιοσύνης ως μια συνήθης πειθαρχική και ποινική δίωξη, αλλά δόθηκε μάχη στην οποία, όπως φαίνεται, πρωτοστατούσε ο κ. Γιώργος Σανιδάς για την απαλλαγή του κ. Νικόλαου Ζαγοριανού από κάθε εναντίον του κατηγορία. Μάλιστα για πρώτη φορά στην ιστορία της Ελληνικής Δικαιοσύνης νεαρός Πρωτοδίκης συγκέντρωσε τέτοια πανστρατιά μαρτύρων υπεράσπισης μεταξύ των οποίων ο τέως Πρόεδρος και ο τέως Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου. Είναι προφανές, ότι σκοπός ήταν να δηλωθεί με σαφήνεια, ότι ο συγκεκριμένος ανακριτής τελούσε υπό την προστασία τους και ότι συμφωνούσαν απόλυτα με τον τρόπο χειρισμού της υπόθεσης της Siemens. Επίσης είναι φανερό, ότι ήθελαν να κάμψουν το φρόνημα των δικαστικών λειτουργών που θα εκαλούντο να αποφανθούν επί της πειθαρχικής και ποινικής υπόθεσής του.

Όπως αποδεικνύεται από τη σχετική δικογραφία, η υπεράσπιση του κ. Νικόλαου Ζαγοριανού, ήταν πολυτελής – από άποψη μαρτύρων - εξαιρετικά οργανωμένη και μεθοδευμένα κινούμενη. Και βέβαια γεννάται το εύλογο ερώτημα, γιατί ένας ανακριτής που εκτελούσε σωστά τα καθήκοντά του, και οι κατά του οποίου κατηγορίες ήταν αβάσιμες, χρειάστηκε, για την υπεράσπισή του, να εμφανίσει πολυπρόσωπο μηχανισμό προστασίας του, πρωτοφανή στα δικαστικά χρονικά της χώρας;

Ο κ. Ιωάννης Παπανικολάου κατά την εξέτασή του στην Επιτροπή της Βουλής κατέθεσε, ότι απέκρουσε την προσπάθεια του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου κ. Ιωάννη Τέντε, ο οποίος είχε διαδεχθεί τον κ. Γιώργο Σανιδά, να του αφαιρέσει (βλ. κατάθεση κ. Ιωάννη Παπανικολάου στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 05.02.2010, σελ. 45, 46) ενώπιον της Εξεταστικής την πειθαρχική δικογραφία με ένα καταγγελτικό κείμενο που περιείχε τη φράση: *«Η όλη δε προφανής ενέργειά σας αυτή με τη χρήση, μάλιστα, της ιεραρχίας του άρθρου 55 του νόμου 1756 του '88 κατά του Α' Αντιπροέδρου του Αρείου Πάγου και Προϊσταμένου της Επιθεώρησης και της ανάθεσης της υπόθεσης σε ιεραρχικά κατώτερό μας Ανπεισαγγελέα του Αρείου Πάγου, δυστυχώς επαναφέρει τη Δικαιοσύνη στη χώρα μας στην άκρως επικίνδυνη, παράλογη και ξεπερασμένη εποχή που οι εισαγγελείς ασκούσαν κηδεμονία επί των δικαστηρίων ακόμη και στην δικαιοδοτική κρίση»*, ότι έγινε προσπάθεια φίμωσής του (βλ. κατάθεση κ. Ιωάννη Παπανικολάου στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 05.02.2010, σελ. 63), ότι έγινε εκδίκαση αίτησης εξαίρεσής του από την πειθαρχική υπόθεση κ. Νικόλαου Ζαγοριανού με πρωτοβουλία και ευθύνη του Προέδρου του Αρείου Πάγου κ. Γ. Καλαμίδα παράνομα, χωρίς να του ανακοινωθεί η σε βάρος του αίτηση εξαίρεσης και από αναρμόδιο όργανο (βλ. κατάθεση κ. Ιωάννη Παπανικολάου στην Εξεταστική Επιτροπή στις 05.02.2010, σελ. 68), ότι δέχθηκε έγγραφη επίθεση λάσπης από τον νυν Εισαγγελέα Αρείου Πάγου κ. Ιωάννη Τέντε (βλ. κατάθεση κ. Ιωάννη Παπανικολάου στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 05.02.2010, σελ. 69, 73), καθώς και απειλές (βλ. κατάθεση κ. Ιωάννη Παπανικολάου στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 05.02.2010, σελ. 74) και ότι η διαφθορά έχει διεισδύσει στο χώρο της δικαιοσύνης (βλ. κατάθεση κ. Ιωάννη Παπανικολάου στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 05.02.2010, σελ. 76). Χαρακτηριστική είναι η φράση του κ. Ιωάννη Παπανικολάου: *«εισήλθα εις τη δικαιοσύνη το 1969 σε εποχή έαρος-άνοιξης και απέρχομαι μέσα στη*

βαρυχειμωνιά» (βλ. κατάθεση κ. Ιωάννη Παπανικολάου στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 05.02.2010, σ. 123).

Εύλογα λοιπόν μπορεί να ισχυριστεί κανείς, ότι μερικοί από τους μάρτυρες στην ουσία υπερασπίζονταν τους εαυτούς τους και θέλησαν να καλύψουν τα δικά τους λάθη. Ολοι δε οι μάρτυρες με το δίκτυ προστασίας με το οποίο σκέπασαν το κ. Νικόλαο Ζαγοριανό αποσκοπούσαν, μεταξύ άλλων, να τον αποτρέψουν να «μιλήσει» για την χειραγώγησή του στο σκάνδαλο SIEMENS, αλλά και να τον ανταμείψουν για την υπακοή του. Αυτό αποδεικνύεται από τους πρωτοφανούς θερμότητας επαίνους, τελείως ασυνήθιστους για νέο Πρωτοδίκη, και πραγματικούς διθυράμβους προς ηρωποίησή του από τους μάρτυρες, που τελικά εξέθεσαν και μείωσαν και τον υμνούμενο και τους υμνητές του.

Τελικά το Συμβούλιο Εφετών με το υπ' αριθμ. 2122/2010 βούλευμά του κρίνοντας επί των ποινικών κατηγοριών κατά του κ. Νικόλαου Ζαγοριανού - αντίθετα από τον Εισαγγελέα Εφετών κ. Δημήτριο Δασούλα, που πρότεινε την απαλλαγή του κ. Νικόλαου Ζαγοριανού από τα αδικήματα της κατάχρησης εξουσίας και της παράβασης καθήκοντος - διέταξε τη συνέχιση της κυρίας ανάκρισης σε βάρος του κ. Νικόλαου Ζαγοριανού από τον Ειδικό Εφέτη – Ανακριτή κ. Χρ. Χασιώτη. Συγκεκριμένα, κατά την κρίση του Συμβουλίου Εφετών η κατάχρηση εξουσίας θα πρέπει να αποδοθεί στο κ. Νικόλαο Ζαγοριανό ως τελεσθείσα κατ' εξακολούθηση, καθώς δεν συμπεριέλαβε από δόλο στο κατηγορητήριο σε βάρος του κ. Μιχαήλ Χριστοφοράκου το αδίκημα της δωροδοκίας, που φέρεται να τελέστηκε την περίοδο 2007-2008 και αφορά την οριστική παράδοση του συστήματος C4I. Το Συμβούλιο Εφετών προσέθεσε ότι ο Ανακριτής πρέπει να ελεγχθεί ποινικά και για άλλο κακούργημα, δηλαδή της κατάχρησης εξουσίας και ειδικότερα γιατί ο κ. Νικόλαος Ζαγοριανός ζήτησε από τον Εισαγγελέα την άσκηση συμπληρωματικής δίωξης για απάτη, ενώ έπρεπε να ζητήσει την άσκηση ποινικής δίωξης για το κακούργημα της πράξης της απιστίας σε βάρος και με ζημία του Δημοσίου, για το σκέλος εκείνο της υπόθεσης που αφορά την παραλαβή του συστήματος ασφαλείας C4I συμπεριλαμβανομένων και των εμπλεκόμενων κρατικών λειτουργών. Με το ίδιο βούλευμα διατάχθηκε η διαβίβαση αντιγράφων της δικογραφίας στον Εισαγγελέα για να διερευνήσει

το ενδεχόμενο τέλεσης από τον κ. Νικόλαο Ζαγοριανό και άλλων αξιοποιώντων πράξεων, εκτός από αυτές για τις οποίες έχει ήδη ασκηθεί ποινική δίωξη.

Ο τότε Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. Γιώργος Σανιδάς αρνείται κάθε εμπλοκή στην υπόθεση με εξαίρεση δύο ή τρεις επαφές που είχε με τον Εισαγγελέα κ. Παναγιώτη Αθανασίου και τον Ανακριτή κ. Νικόλαο Ζαγοριανό και οι οποίες είχαν σχέση με τις εξελίξεις των αιτημάτων δικαστικής συνδρομής. Η μαρτυρία του δεν ανταποκρίνεται στην αλήθεια. Ως παράδειγμα μπορεί να αναφερθεί, το τμήμα της κατάθεσης του κ. Γιώργου Σανιδά στην Εξεταστική όπου δήλωσε, ότι έκανε ο ίδιος προσπάθειες και επαφές για να βρεθεί δικηγόρος στην Ελβετία που θα επικουρούσε το αίτημα του Ελληνικού Δημοσίου για άνοιγμα τραπεζικών λογαριασμών (βλ. κατάθεση κ. Γιώργου Σανιδά στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 09.09.2010, σελ. 52). Επίσης όμως προκύπτει από τις ενέργειές του, ότι έδωσε μάχη μέχρι να εξαντληθούν όλα τα ένδικα μέσα εναντίον των προσφυγών κατά της απόφασης του κ. Νικόλαου Ζαγοριανού σχετικά με τον αποκλεισμό της πρόσβασης στο σύνολο της δικογραφίας.

Σε αυτό το σημείο πρέπει να τονισθεί η ταύτιση των απόψεων κ.κ. Σανιδά – Ζαγοριανού σε ένα θέμα για το οποίο ομόφωνα και αμετάκλητα τα Δικαστικά Συμβούλια σε α' και β' βαθμό έχουν διατυπώσει αντίθετη άποψη. Εντυπωσιάζει δε, ότι ο τότε Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου δεν αρκέσθηκε στην απόφαση του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών, αλλά έδωσε μάχη και στο δεύτερο βαθμό για αυτή την άποψη, που παραβιάζει τα δικαιώματα του κατηγορουμένου.

Αυτή η στάση μπορεί να γίνει κατανοητή μόνο αν γίνει δεκτό, ότι δεν επρόκειτο για ταύτιση νομικών απόψεων, αλλά για ταύτιση σκοπιμοτήτων και σκοπών μεταξύ κ.κ. Σανιδά – Ζαγοριανού, που δεν αφορούσαν στην απονομή της δικαιοσύνης, αλλά στην πολιτική διαχείριση της υπόθεσης.

Αυτή η άποψη ενισχύεται και από το γεγονός ότι ο κ. Γιώργος Σανιδάς, ενώ ο Ανακριτής διώκεται πειθαρχικά εξαιτίας της παραπάνω συμπεριφοράς του, προσέτρεξε ως μάρτυρας υπεράσπισής του. Αυτή του η ενέργεια δεν αιτιολογείται, εφόσον - λόγω θέσης - είχε και αυτός ευθύνες για το χειρισμό της υπόθεσης. Γίνεται όμως κατανοητή, αν ο κ. Γιώργος Σανιδάς θεωρούσε τον εαυτό του υπεύθυνο για τη δίωξη του κ. Νικόλαου Ζαγοριανού, με την έννοια ότι του υπαγόρευσε τις ενέργειες για τις οποίες αυτός εδιώκετο, ή έστω

επηρέασε κατά κάποιο τρόπο την κρίση του σχετικά με τις επιλήψιμες αποφάσεις που αυτός έλαβε.

Είναι βέβαια γεγονός, ότι δεν είναι επιτρεπτή η δίωξη του δικαστή για τη νομική του άποψη. Στη συγκεκριμένη περίπτωση όμως δεν πρόκειται για τη νομική άποψη του κ. Νικόλαου Ζαγοριανού, αλλά για την εμμονή του στην πάση θυσία ιδιοποίηση της γνώσης του ανακριτικού υλικού. Συγκεκριμένα του τμήματος που αφορούσε πολιτικά πρόσωπα, ώστε αυτό να μην περιέλθει σε γνώση και των υπερασπιστών των κατηγορουμένων. Η γνώση όλης της δικογραφίας θα μπορούσε να οδηγήσει στη διερεύνηση τυχόν ποινικών ευθυνών Υπουργών.

Οι συνήγοροι ορισμένων εκ των κατηγορουμένων, πιθανόν να έκριναν ότι τους πελάτες τους τους συνέφερε νομικά να εντοπισθούν ευθύνες Υπουργών, αφού τότε θα συνέδεαν τις ευθύνες των πελατών τους με αυτές των Υπουργών γεγονός που θα είχε σαν συνέπεια την κατάλυση της προστασίας των πολιτικών προσώπων.

Το ζήτημα της στεγανοποίησης της δικογραφίας και του ελέγχου της δημοσιότητας φαίνεται ότι απασχολούσε και τον κ. Παναγιώτη Αθανασίου, όπως προκύπτει από μια αυθόρμητη και απρόκλητη αναφορά του, που έχει καταγραφεί στα πρακτικά της συντονιστικής συνάντησης που έγινε στη Χάγη στις 03.12.2008, ενώπιον του κ. Νικόλαου Ζαγοριανού, καθώς και Γερμανών και Ελβετών δικαστικών λειτουργών : *«κ. Αθανασίου: Θα ήθελα να τονίσω ότι δεν διαρρέει τίποτα από τα Α.Δ.Σ. Αυτή τη στιγμή οι δικηγόροι δεν έχουν πρόσβαση στη δικογραφία και γι' αυτό το λόγο έχουν κατευναστεί οι δημοσιογράφοι.»*

Ο κ. Νικόλαος Ζαγοριανός προσπάθησε με νομικισμούς και αοριστολογίες κατά την κατάθεσή του στην Εξεταστική Επιτροπή (βλ. κατάθεση Νικόλαου Ζαγοριανού στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 03.03.2010, σελ. 161) να αποσείσει την ευθύνη από τον ίδιο για την μη αποστολή της δικογραφίας στη Βουλή, που θα είχε ως συνέπεια την έρευνα για τυχόν ποινικές ευθύνες Υπουργών και Υφυπουργών. Δεν πείθει ο Ανακριτής (βλ. κατάθεση κ. Νικόλαου Ζαγοριανού στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 03.03.2010, σελ. 162), όταν για να δικαιολογήσει την ανακριτική του απραξία για το διάστημα μετά το 2004, σε σχέση με τη σύμβαση C41, αναφέρει, ότι δεν πρόλαβε να ασχοληθεί σχετικά λόγω του φόρτου εργασίας. Από τις ανακριτικές του ενέργειες

αποδεικνύεται, ότι ο κ. Νικόλαος Ζαγοριανός ασχολήθηκε με την έρευνα του ζητήματος της σύμβασης C4I με τρόπο όμως επιλεκτικό, παραπλανητικό και στρεβλωτικό για την αλήθεια και την κανονική πορεία της ανάκρισης. Σαν παράδειγμα αξίζει να αναφερθεί το υπ. αριθμ.: 662/11.09.2009 έγγραφο του κ. Νικόλαου Ζαγοριανού προς τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών με το οποίο ζητήθηκε η άσκηση συμπληρωματικής ποινικής δίωξης για κακουργηματική απάτη σε βάρος του Δημοσίου κατά την κατάρτιση, το έτος 2003, της σύμβασης C4I, και το από 14.09.2009 ένταλμα σύλληψης και έκδοσης του κ. Μιχαήλ Χριστοφοράκου, στο οποίο περιέλαβε την κατηγορία για κακουργηματική απάτη. Επειδή ο κ. Μιχαήλ Χριστοφοράκος ουδέποτε συναλλάχθηκε ως αντισυμβαλλόμενος του Δημοσίου είτε ο ίδιος ατομικά είτε ως εκπρόσωπος εταιρικού ή κοινοπρακτικού σχήματος η απόρριψη του ένταλματος σύλληψης και έκδοσης του Χριστοφοράκου από τη Γερμανική Δικαιοσύνη ήταν βέβαιη.

Βέβαια οι κ. Γιώργος Σανιδάς και κ. Νικόλαος Ζαγοριανός ισχυρίζονται ότι ο Ανακριτής δεν μπορούσε να εκδώσει ένταλμα σε βάρος του Χριστοφοράκου για δωροδοκίες που τελέστηκαν απ' αυτόν κατά το χρονικό διάστημα από το 2004 και μετά εφόσον δεν γνώριζε τα ονοματεπώνυμα των συγκεκριμένων υπαλλήλων δωροληπτών. Ο ισχυρισμός είναι όμως προσχηματικός. Η φύση και το είδος του εγκλήματος της δωροδοκίας κατά συρροήν, η πολυπλοκότητα της υπόθεσης, η χρήση εκ μέρους του δωροδότη και των δωροληπτών ιδιαίτερος συγκαλυπτικών τεχνασμάτων της εγκληματικής τους δράσης και το γεγονός ότι ο κύκλος των δωροληπτών υπαλλήλων ήταν εύκολα οριστός αρκούσαν για τη βασική νομική θεμελίωση της κατηγορίας κατά του κ. Μιχαήλ Χριστοφοράκου.

Τόσο ο κ. Νικόλαος Ζαγοριανός, όσο και ο κ. Γιώργος Σανιδάς (βλ. κατάθεση κ. Γιώργου Σανιδά στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 09.09.2010, σελ. 242 και από 16.11.2009 κατάθεσή του στον Εισαγγελέα Παρασκευαΐδη) παραδέχονται ότι ερευνάτο η περίοδος 1997-2004 και η σύμβαση 8002/97 σε προτεραιότητα σε σχέση με το C4I, με την αιτιολογία ότι για την περίοδο αυτή υπήρχε κίνδυνος παραγραφής των αδικημάτων.

Ο κ. Γιώργος Σανιδάς κατέθεσε ότι αρχικά ερευνάτο από τον κ. Νικόλαο Ζαγοριανό η σύμβαση 8002/97, η οποία είχε κατ' αυτόν ποινικό ενδιαφέρον μόνο μέχρι το 2004 (βλ. κατάθεση κ. Γιώργου Σανιδά στην Εξεταστική

Επιτροπή, στις 09.09.2010, σελ. 103). Ο ισχυρισμός όμως του πρώην Εισαγγελέα είναι αβάσιμος, καθόσον ορισμένες παραγγελίες που βασίζονταν στις εκτελεστικές συμβάσεις το πλαίσιο 8002/97 έγιναν και μετά το 2004. Συνεπώς δεν εξηγείται γιατί δόθηκε προτεραιότητα στην ανακριτική έρευνα - αναφορικά με τη σύμβαση 8002/97 - η οποία με βάση και τον ερευνώμενο χρόνο δεν μπορούσε να αφορά ενεργά πολιτικά αδικήματα Υπουργών, ενώ για την παραλαβή του C4I υπήρχαν επαρκείς ενδείξεις για ενεργά ποινικά αδικήματα Υπουργών (βλ. κατάθεση κ. Δημήτριου Μαραβέλη στον Εισαγγελέα κ. Παναγιώτη Αθανασίου) τα οποία *κινδύνευαν να παραγραφούν*, εξαιτίας της παραπάνω *ιεράρχησης* προτεραιοτήτων της έρευνας.

Από τα παραπάνω αποδεικνύεται ότι τόσο ο κ. Νικόλαος Ζαγοριανός, όσο και ο κ. Παναγιώτης Αθανασίου δεν ερευνούσαν κατά προτεραιότητα αλλά κατ' αποκλειστικότητα την παραπάνω περίοδο. Επικαλούντο δε το επιχείρημα της πίεσης της παραγραφής την οποία εμφάνιζαν προς τις ξένες αρχές ως δεκαπενταετή για όλα τα αδικήματα - ενώ γνώριζαν πως είναι εικοσαετής για τις κακουργηματικές πράξεις του ν. 1608/1950 περί καταχραστών του Δημοσίου - γιά να πιέσουν τους εκπροσώπους των ελβετικών και γερμανικών αρχών να ανοίξουν λογαριασμούς που θα εστιάζονταν αποκλειστικά και μόνο στην περίοδο 1997 - 1998. Αλλά ακόμη και οι ανακριτικές πράξεις του κ. Νικόλαου Ζαγοριανού είναι νομικά ελέγξιμες. Όταν – γιά παράδειγμα - διενήργησε έρευνα στα γραφεία της Siemens Ελλάς, πήρε από την εταιρία εκατόν πενήντα φακέλλους χωρίς να γίνει καταγραφή των κατασχεθέντων εγγράφων. Είναι δεδομένο, ότι με αυτήν την παράλειψη δημιουργούνται ερωτηματικά γιά την ασφάλεια και την πληρότητα των εγγράφων της δικογραφίας. Δεν πείθει δε ο κ. Γιώργος Σανιδάς στην κατάθεσή του, όταν θέλοντας να αιτιολογήσει αυτή την παράλειψη του Ανακριτή αναφέρει ότι, «ήταν δεδομένη η αδυναμία του να κάτσει επί δύο ή τρεις μήνες να καταγράψει τα κατασχεθέντα έγγραφα» (βλ. κατάθεση κ. Γιώργου Σανιδά στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 09.09.2010, σελ. 104). Επίσης ο κ. Νικόλαος Ζαγοριανός δεν ζήτησε ποτέ τη συνδρομή των καταγγελιών του ΣΔΟΕ - που ήταν παρόντες κατά την κατάσχεση του υλικού – στην αξιολόγηση των στοιχείων που κατέσχε από την Siemens (βλ. κατάθεση κ. Γιώργου Σανιδά στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 09.09.2010, σελ. 218 και έγγραφο του ΣΔΟΕ στις 03.06.2010, με αριθμ. Πρωτ.: 14.535). *Επίσης, αν και η υπόθεση*

αφορούσε διασυνοριακό έγκλημα, ο Ανακριτής δεν ζήτησε την αρωγή της Ευροποι ούτε και του τμήματος του «ηλεκτρονικού εγκλήματος» της Ελληνικής Αστυνομίας, που θα μπορούσε να αξιολογήσει στοιχεία από τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές της εταιρίας.

Ο Εισαγγελέας κ. Παναγιώτης Αθανασίου έκλεισε την προκαταρκτική του έρευνά με προσκλήσεις προς υπόπτους για παροχή εξηγήσεων για πράξεις που είχαν χρόνο τέλεσης από το έτος 1997 μέχρι το έτος 2005.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι ούτε ο Εισαγγελέας κ. Παναγιώτης Αθανασίου, ούτε ο Ανακριτής κ. Νικόλαος Ζαγοριανός δεν εισηγήθηκαν στον εποπτεύοντα την ανάκριση εισαγγελέα να εκδώσει διάταξη απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα, ώστε να μην διαφύγουν οι κ.κ. Μιχαήλ Χριστοφοράκος και Χρήστος Καραβέλας που ήσαν μαζί με τους κ.κ. Πρόδρομου Μαυρίδη και Ηλία Γεωργίου διαχρονικά οι βασικοί διακινητές μαύρου χρήματος της Siemens. Αυτή η παράλειψη έγινε αν και το θέμα αυτό τους είχε απασχολήσει ως δυνατότητα, όπως προκύπτει από τα πρακτικά της από 03.12.2008 συνάντησης της Χάγης (Euro justice). Σχετικά ο κ. Γιώργος Σανιδάς κατέθεσε παραπειστικά στην Επιτροπή, αφού ανέφερε ότι η απαγόρευση εξόδου από τη χώρα θα ήταν άνευ αντικειμένου, αφού στο πλαίσιο της συνθήκης Schengen οι χώρες που την έχουν συνομολογήσει αντιμετωπίζονται ως ενιαίος χώρος και συνεπώς δεν γίνεται μεταξύ αυτών συνοριακός έλεγχος (βλ. κατάθεση κ. Γιώργου Σανιδά στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 09.09.2010, σελ. 116, 117, 118). Στη συνέχεια όμως ο πρώην Εισαγγελέας αναγκάστηκε να παραδεχθεί, ότι εάν για κάποιον υπάρχει απαγόρευση εξόδου, αυτός ελέγχεται στις εισόδους και εξόδους της χώρας από την οποία έχει εκδοθεί απαγόρευση εξόδου (βλ. κατάθεση κ. Γιώργου Σανιδά στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 09.09.2010, σελ. 166, 167, 168, 169). Τελικά μετά από ερωτήσεις των μελών της Επιτροπής ο κ. Γιώργος Σανιδάς παραδέχθηκε, ότι μπορεί να έγιναν λάθη κατά το στάδιο της ανάκρισης για το σκάνδαλο της SIEMENS μεταξύ των οποίων είναι «... ενδεχομένως η κακή εκτίμηση του Εισαγγελέα κ. Παναγιώτη Αθανασίου ώστε να μην εκδώσει διάταξη απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα για τους κ.κ. Μιχαήλ Χριστοφοράκο και Χρήστο Καραβέλα» (βλ. κατάθεση κ. Γιώργου Σανιδά στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 09.09.2010, σελ. 157).

Από τα στοιχεία που παρατέθηκαν παραπάνω προκύπτει ότι ο τότε Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου λειτούργησε καθοδηγητικά σε σχέση με τις πράξεις και παραλείψεις των κ. Παναγιώτη Αθανασίου και Νικόλαου Ζαγοριανού.

Επίσης θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η δήλωση του ο R. Siekaczek στις 26.10.2010 κατά την κατάθεσή του στα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής της Βουλής που μετέβησαν στην Γερμανία προκειμένου να εξετάσουν στελέχη της εταιρείας Siemens. Ο R. Siekaczek ανέφερε, ότι οι κ. Παναγιώτης Αθανασίου και Νικόλαος Ζαγοριανός κατά την κατάθεση που του πήραν στις 08.10.2010 στο Μόναχο του είχαν αποκλείσει το ενδεχόμενο να γινόταν αντικείμενο της ανακριτικής έρευνας στην υπόθεση Siemens στο μέλλον. Η δήλωση αυτή των ανακριτικών υπαλλήλων, την οποία επιβεβαίωσε και η Εισαγγελέας Η. Bäumler-Hösl που ήταν παρούσα και στις δύο ανακριτικές πράξεις. (βλ. πρακτικά που κρατήθηκαν από την Εισαγγελία Μονάχου στις 26.10.2010 σελ. 7,8), θα πρέπει να αξιολογηθεί κατά την διαδικασία της ποινικής δίωξης εναντίον του κ. Νικόλαου Ζαγοριανού και να ερευνηθεί αν υπάρχουν ποινικές ευθύνες και από τον κ. Παναγιώτη Αθανασίου.

Εκτός από τους δικαστικούς λειτουργούς, που είχαν άμεση εμπλοκή με την ανάκριση κωλυσιεργεία παρατηρείται και από άλλα τμήματα της Δικαιοσύνης. Για παράδειγμα αν και ο Εισαγγελέας Εφετών έχει από τις 07.09.2010 παραγγείλει συμπληρωματική ποινική δίωξη για την σύσταση εγκληματικής οργάνωσης οι συμπληρωματικές προσωποποιημένες ποινικές δίωξεις δεν έχουν ακόμη ασκηθεί.

Εντυπωσιάζει επίσης το γεγονός, ότι η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου, κατά την συζήτηση επί της διαφωνίας του Υπουργού Δικαιοσύνης κ. Χάρη Καστανίδη κατά της 22/2010 απόφασης του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου, σύμφωνα με την οποία ο κ. Νικόλαος Ζαγοριανός δεν τέθηκε σε προσωρινή αργία, δεν αρκέσθηκε να αποφασίσει αναφορικά με την αποδοχή ή όχι της διαφωνίας του Υπουργού. Άλλοι προχώρησαν στην ουσία της ποινικής δίωξης εναντίον του Ανακριτή αξιολογώντας θετικά κατά πλειοψηφία την συμπεριφορά του.

Ακόμη και οι ενέργειες του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους δεν είχαν την απαιτούμενη αποτελεσματικότητα για την προστασία των συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου. Αν και το ΝΣΚ είχε δηλώσει παράσταση πολιτικής αγωγής για την ζημία που υπέστη από τις συμβάσεις που είχε υπογράψει με

την Siemens, η εκπρόσωπός του κ. Ευγενία Βελώνη κατέθεσε στην Εξεταστική Επιτροπή ότι από την έρευνα του ΝΣΚ δεν προέκυψε ζημία (βλ. κατάθεση κ. Ευγενίας Βελώνη στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 18.02.2010, σελ. 19 και 32).

Εκτελεστική Εξουσία

Ο τότε Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών κ. Γεώργιος Αλογοσκούφης με το ν.3691/2008 κατήργησε την ανεξάρτητη Αρχή για την Καταπολέμηση της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες. Στη θέση της θέσπισε διοικητική επιτροπή ελέγχου την «Επιτροπή Καταπολέμησης Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας» (ENE) που εποπτεύετο από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Σημειώνεται ότι κατά το χρόνο κατάργησής της η Αρχή διερευνούσε μετά από γραπτή παραγγελία του τότε Προέδρου της Αρχής κ. Γιώργου Ζορμπά τις οικονομικές πτυχές του σκανδάλου της Siemens (βλ. κατάθεση κ. Γιώργου Ζορμπά στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 06.07.2010, σελ. 20).

Η ENE μέχρι και τα μέσα του 2010 παρείχε μόνοι ανεπεξέργαστα στοιχεία για ορισμένους τραπεζικούς λογαριασμούς χωρίς καμία σφαιρική εικόνα ή συμπεράσματα των εργασιών της.

* Η Διαφωνία των βουλευτών της Νέας Δημοκρατία συνίσταται στο ότι :

Η σύσταση εξεταστικών επιτροπών αποτελεί μέσο άσκησης κοινοβουλευτικού ελέγχου της Βουλής που αποτελεί αρμοδιότητα του Κοινοβουλίου που δεν εντάσσεται ούτε στη νομοθετική , ούτε στην εκτελεστική , ούτε στη δικαστική λειτουργία τους Κράτους.

Στο σύστημα του κοινοβουλευτικού ελέγχου υπάγεται μόνο η εκτελεστική εξουσία δηλ. η Κυβέρνηση και όχι η Δικαστική εξουσία.

Επομένως Κοινοβουλευτικός έλεγχος της δικαστικής εξουσίας από την Βουλή δεν νοείται στα πλαίσια της ισχύος του Ελληνικού Συντάγματος.

Υπό το δεδομένο αυτό η επιτροπή δεν έχει ελεγκτική αρμοδιότητα για πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων της δικαστικής λειτουργίας του κράτους

Οποιοσδήποτε αναφορές ή διαπιστώσεις που γίνονται στα πλαίσια της παρούσας έκθεσης έχουν την έννοια της αναφοράς προς τα αρμόδια εκλεκτικά όργανα της Δικαιοσύνης, τα οποία πρέπει να επιληφθούν για να ερευνήσουν τα αίτια των οποίων καθυστερήσεων που έχουν σημειωθεί στην εκδίκαση της υποθέσεων που αφορούν τη Siemens* (Γνώμη των Βουλευτών της Νέας Δημοκρατίας).

3. ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΚΑΙ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΙ - ΕΥΘΥΝΕΣ

ΟΤΕ

1. Γενικές παρατηρήσεις

Από τα σχετικά έγγραφα και τις καταθέσεις μαρτύρων αναφορικά με τις προμήθειες της Siemens στον ΟΤΕ προκύπτει ότι:

- Ύστερα από απόφαση του ΚΥΣΥΜ σύμφωνα με την οποία έγινε η εκτίμηση ότι η τεχνολογική ανάπτυξη και ανεξαρτησία της χώρας, οι ιδιαίτερα ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις στο χώρο των τηλεπικοινωνιών και η διεθνής πρακτική επέβαλλαν την χρησιμοποίηση δύο τεχνολογικών ψηφιακών συστημάτων τηλεπικοινωνιών για την χώρα μας. Με την ίδια απόφαση εξουσιοδοτήθηκαν οι αρμόδιοι φορείς να καλέσουν για τελικές διαπραγματεύσεις τους δύο επικρατέστερους ξένους οίκους, που με βάση τα αποτελέσματα του σχετικού διαγωνισμού της ΕΛΒΗΛ, είναι της Ericsson και της Siemens (βλ. σε πρακτικό ΚΥΣΥΜ της 18/9/1986).
- Η σύμβαση για προμήθεια 84.000 κυκλωμάτων και 20.000 ψηφιακών παροχών δεν υποχρέωνε τον ΟΤΕ να προμηθεύεται από τους ίδιους οίκους, όταν μάλιστα παραβιάστηκαν οι όροι των συμβάσεων «7160» και «7170» που προέβλεπαν επιπλέον προστιθέμενη αξία 26% και συμμετοχή της ΕΛΒΗΛ στις εταιρείες Siemens ΕΛΛΑΣ και ΙΝΤΡΑΚΟΜ.
- Για την υπογραφή των συμβάσεων «7220/90» και «7230/90» συντάχτηκε πρακτικό από επιτροπή που όρισε το Δ.Σ του ΟΤΕ. Μέσω αυτού έγινε προσπάθεια να αποδείχθεί ότι το αρχικό ποσόν των συμβάσεων μειώθηκε μετά από διαπραγματεύσεις κατά 5 δις. δρχ. Από την μελέτη των παραρτημάτων προκύπτει ότι: ενώ το υλικό μειώθηκε, δηλαδή αγοράστηκαν λιγότερα ψηφιακά κέντρα, οι τιμές παρέμειναν αμετάβλητες. (βλ. στο πρακτικό Επιτροπής Διαπραγμάτευσης στις 31.1.1990, α) συννημένη δήλωση κ. Αντώνη Κωνσταντινόπουλου ο οποίος δεν υπέγραψε επειδή διαφωνούσε και βρέθηκε σε αναγκαστική άδεια ασθενείας και β) παρατηρήσεις με αντιρρήσεις επί του πρακτικού του κ. Αθανάσιου Γρεβενίτη).

- Από την επιστολή του κ. Ιωάννη Κεφαλογιάννη που στάλθηκε στην Εξεταστική Επιτροπή και την κατάθεσή του προκύπτει, ότι η δρομολόγηση των προμηθειών του ΟΤΕ σε Intracom και Siemens ξεκίνησε με διακομματική έγκριση.
- Συνεπώς η διαπλοκή με τη Siemens και οι ανοχές στην Intracom έχουν πρωτίστως πολιτικά χαρακτηριστικά.
- Από την κατάθεση του πρώην Διευθυντή Διαχείρισης Δικτύου και Συντήρησης στον ΟΤΕ κ. Νικήτα Μπαριτάκη προκύπτει ότι: το επιχείρημα πως οι αρχικές συμβάσεις «7160/89» και «7170/89» είναι εκείνες οι οποίες οδήγησαν τον ΟΤΕ σε μονόδρομη διαδικασία είναι έωλο, καθόσον όλα τα τηλεπικοινωνιακά συστήματα είναι ορεη και συμβατά με τα πρωτόκολλα επικοινωνίας της ΙΤU. Εξάλλου η επιλογή μιας τεχνολογίας στα τηλεπικοινωνιακά συστήματα δεν είναι απαγορευτική για την εγκατάσταση άλλων συστημάτων, αφού έχουν κοινά πρωτόκολλα επικοινωνίας (βλ. κατάθεση κ. Νικήτα Μπαριτάκη στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 25.10.2010, σελ. 67 επ.). Όμως αυτό το επιχείρημα χρησιμοποιήθηκε για να δοθούν τα ψηφιακά κέντρα και τα συστήματα μετάδοσης σε συγκεκριμένους προμηθευτές.
- Η πολιτική απόφαση της Κυβέρνησης του κ. Κωνσταντίνου Σημίτη να εφαρμόσει την οδηγία 93/38/ΕΟΚ μέσω προγραμματικών συμφωνιών είναι σωστή, δεδομένου ότι δεν δέσμευε τον ΟΤΕ για το ποιούς προμηθευτές θα επιλέξει. Αντίθετα έδινε στον Οργανισμό μεγάλη διαπραγματευτική ικανότητα για να επιτύχει χαμηλές τιμές, αφού θα διαπραγματευόταν με τον κάθε ενδιαφερόμενο προμηθευτή ένα πρόγραμμα επενδύσεων διάρκειας μίας πενταετίας.
- Η «Προγραμματική Συμφωνία 8002» που είχε τίμημα 158.3 δις. δρχ. περιείχε δικλείδες ασφαλείας ώστε να μη χαθεί ο έλεγχος των τιμών. Αυτές αποτελούντο από τις ρήτρες που αναφέρονται στα άρθρα 8, 9 και 10 και αφορούν στην ανταγωνιστική προσφορά (άρθρο 8), στην ρήτρα του πλέον ευνοούμενου πελάτη (άρθρο 9) και στον κοστολογικό έλεγχο (άρθρο 10). Συγκεκριμένα:
 - ο Το άρθρο 8 έδινε τη δυνατότητα στον ΟΤΕ να λάβει καλή τη πίστιν προσφορά και από άλλους κατασκευαστικούς οίκους τηλεπικοινωνιακού υλικού και λογισμικού εκτός από την Siemens,

στην Ε.Ε ή σε χώρα συνδεδεμένη οικονομικά με την Ε.Ε. Επομένως αν η συγκριτική τιμή της προσφοράς ήταν ευνοϊκότερη από αυτή της Siemens, τότε ο ΟΤΕ θα καλούσε τη Siemens να προσφέρει τους ισοδύναμους όρους.

- Το άρθρο 9 υποχρέωνε τη Siemens να προμηθεύει τον ΟΤΕ με υλικό-λογισμικό σε ισοδύναμες τιμές με αυτές που παρέχονται από τη Siemens σε οποιοδήποτε πελάτη στην Ε.Ε ή σε χώρες συνδεδεμένες με αυτή.
- Το άρθρο 10 έδινε το δικαίωμα στον ΟΤΕ να προβαίνει σε κοστολογικό έλεγχο του εξοπλισμού που προμηθευόταν. Σε περίπτωση που από τον κοστολογικό έλεγχο διαπιστωνόταν ότι η τιμή του εξοπλισμού είναι μικρότερη από αυτή που συμφωνήθηκε στην προγραμματική συμφωνία, τότε ως οριστική τιμή θα ελαμβάνετο αυτή που προέκυπτε από τον κοστολογικό έλεγχο σε συνδυασμό με τα άρθρα 8 και 9.
- Σύμφωνα με το άρθρο 10, η Siemens υποχρεούτο να τηρεί και να διατηρεί για όλο τον εξοπλισμό της προγραμματικής συμφωνίας βιβλία, παραστατικά και λογαριασμούς που αφορούσαν στο κόστος και στην τιμολόγηση αυτών για διάστημα έξι (6) ετών από την τελευταία πληρωμή τους. Βάσει αυτού του άρθρου ο ΟΤΕ είχε δικαίωμα να πραγματοποιεί κοστολογικούς ελέγχους σε βάθος εξαετίας πριν από την τελευταία πληρωμή. Αν διαπίστωνε ότι τα τιμήματα ήταν υψηλά, η Siemens ήταν υποχρεωμένη να του επιστρέψει τις προκύπτουσες διαφορές.

- Στο άρθρο 7 η «Προγραμματική Συμφωνία 8002» προέβλεπε τη δημιουργία δύο επιτροπών, της Επιτροπής Διαχείρισης της Προγραμματικής Συμφωνίας και της Επιτροπής Αξιολόγησης. Στην ίδια Συμφωνία προβλέπεται ότι η Επιτροπή Διαχείρισης συγκροτείται από τρεις (3) εκπροσώπους του ΟΤΕ και τρεις (3) της Siemens και οι αποφάσεις της λαμβάνονται ομόφωνα. Καθήκοντα και Αρμοδιότητες της Επιτροπής Διαχείρισης - μεταξύ άλλων – ήταν: Ενέργειες και Μέτρα μείωσης του κόστους, νέες δυνατότητες βελτιώσεων της απόδοσης και πληροφόρηση σχετικά με νέες τεχνολογίες.

- Η Επιτροπή Αξιολόγησης αποτελείται από δύο εκπροσώπους (Senior Management) του ΟΤΕ, δύο της Siemens ενώ θα μετείχε και ένας (1) ανεξάρτητος σύμβουλος που θα οριζόταν από τα συμβαλλόμενα μέρη με γνωμοδοτική αρμοδιότητα. Καθήκοντα και αρμοδιότητες της Επιτροπής Αξιολόγησης – μεταξύ των άλλων - ήταν: Παρακολούθηση της τιμής, που καταβλήθηκε για αυτή την τεχνολογία και αν η τιμή αυτή ήταν δίκαιη και σύμφωνη με τις καλλίτερες συνθήκες της αγοράς, Αυτή η αξιολόγηση έπρεπε ενδεικτικά να βασίζεται: (α) στην εξέλιξη των δεικτών της Ελληνικής και Διεθνούς οικονομίας και (β) στην εξέλιξη των τιμών της ελληνικής και Διεθνούς αγοράς.
- Οι αποφάσεις της Επιτροπής Αξιολόγησης έπρεπε να λαμβάνονται μέχρι την 30^η Σεπτεμβρίου κάθε έτους για θέματα που αναφέρονταν στο επόμενο έτος.

Συνεπώς αν εφαρμόζονταν οι ρήτρες που είχαν ενσωματεθεί στην «Προγραμματική Συμφωνία 8002» θα διασφαλιζόταν το δημόσιο συμφέρον. Ομως η συγκεκριμένη σύμβαση άρχισε να υλοποιείται μαζί με τις εκτελεστές παραγγελίες κάθε χρόνο, χωρίς να εφαρμόζονται τα άρθρα 8, 9 και 10, αλλά ούτε και να έχουν καταστεί συγκεκριμένες οι αρμοδιότητες των επιτροπών.

- Όπως προκύπτει από τα έγγραφα της δικογραφίας ως μέλη επιτροπών (62/Δ.1487/18-6-99 απόφαση της Γ.Δ.Χ.Θ που υπογράφεται από τον Δ/ντα Σύμβουλο του ΟΤΕ κ. Γιώργο Συμεωνίδη) οριζόνταν τα ίδια υπηρεσιακά στελέχη που προετοίμαζαν τους πίνακες υλικών και χειρίζονταν την προμήθεια. Δηλαδή αυτοί που αποφάσιζαν τα τιμήματα για μία εκτελεστή παραγγελία ήταν οι ίδιοι που έκριναν στην Επιτροπή Αξιολόγησης ή/και Διαχείρισης της προγραμματικής αν τα τιμήματα αυτά ήταν σωστά και δίκαια.
- Συνεπώς η «Προγραμματική Συμφωνία 8002» με την Siemens και οι εκτελεστές παραγγελίες υλοποιούντο ανεξέλεγκτα, οι ρήτρες αγνοούνταν και οι Επιτροπές Αξιολόγησης και Διαχείρισης επέτρεπαν τη διαμόρφωση των τιμών σύμφωνα με τις υποδείξεις των προμηθευτών. Τα Πρακτικά της Επιτροπής Αξιολόγησης, που κατέθεσε στην Επιτροπή ο πρώην Πρόεδρος του ΟΤΕ κ. Δημήτρης Παπούλιας αποδεικνύουν ότι έλεγχος δε διενεργείτο για όλα τα έτη και όταν διενεργείτο από την εταιρεία PriceWaterHouse (PWH) δεν υπήρχαν αποκλίσεις στα τιμήματα που να

επιτρέπουν στον ΟΤΕ να διεκδικήσει χρήματα από την Siemens.
Συγκεκριμένα:

- ο Σύμφωνα με τα από 31.7.2000 και 4.8.2000 υπ' αριθ. 6 και 7 Πρακτικά, αντίστοιχα, κατόπιν κοστολογικού ελέγχου που διενεργήθηκε από την PWH κρίθηκε, ότι τα τιμήματα της «Προγραμματικής Συμφωνίας 8002». για το έτος 1998 ήταν εύλογα.
- ο Με έγγραφο που υπογραφόταν από τους κ.κ. Λ. Παπαδημάτο (Διεύθυνση προμηθειών), Δ. Κόκκινο (Διεύθυνση τηλεπικοινωνιακών Επενδύσεων), Δ. Κουβάτσο (Γ.Δ.Χ.Θ) και Γ. Αργυρόπουλο (Γ.Δ.Τ.Θ) προτάθηκε στον τότε Διευθύνοντα Σύμβουλο του ΟΤΕ κ. Νίκο Μανασή να μην πραγματοποιηθεί κοστολογικός έλεγχος για το 1999 λόγω σταθερότητας τιμών από τον κοστολογικό έλεγχο του 1998 που είχε γίνει από την ARTHUR ANDERSEN. Προτάθηκε δε να γίνει έλεγχος για το έτος 2000 αφού είχε πλέον τεθεί σε εφαρμογή η δεύτερη (2) εκτελεστή παραγγελία (βλ. έγγραφο με αριθμό 62/1/13/2/2001). Ο τότε Διευθύνων Σύμβουλος του Οργανισμού κ. Νίκος Μανασής κατέθεσε στην Εξεταστική Επιτροπή, ότι ζήτησε να του διαβιβαστούν όλα τα στοιχεία των μέχρι τότε κοστολογικών ελέγχων και να συνεχιστούν οι έλεγχοι για όλα τα αντικείμενα της Προγραμματικής Συμφωνίας. Επισήμανε επίσης ότι κατά τη διάρκεια της θητείας του από τον Ιούνιο του 2000 μέχρι τον Μάρτιο του 2002 ζήτησε και έγινε εφαρμογή των άρθρων 8,9,10 της προγραμματικής συμφωνίας 8002 με αποτέλεσμα να προκύψουν οικονομικά οφέλη για τον ΟΤΕ (βλ. κατάθεση κ. Νίκου Μανασή στην Εξεταστική Επιτροπή στις 23.2.2010, σελ. 22-24).
- ο Σύμφωνα με το υπ' αριθ. 14 της 13.6.2002 Πρακτικό της Επιτροπής Αξιολόγησης κατόπιν κοστολογικού ελέγχου που διενεργήθηκε από την PWH κρίθηκε, ότι τα τιμήματα της «Προγραμματικής Συμφωνίας 8002» για το έτος 2000 ήταν εύλογα.
- ο Σύμφωνα με το υπ' αριθ. 20 της 23.12.2005 Πρακτικό της Επιτροπής Αξιολόγησης μετά από κοστολογικό έλεγχο που έγινε από την PWH διαπιστώθηκαν τα εξής: το περιθώριο μικτού

κέρδους και το περιθώριο λειτουργικού κέρδους από λοιπές δραστηριότητες ήταν για την Siemens μεγαλύτερο από τα αντίστοιχα ποσοστά που προέκυψαν για την πέμπτη και έκτη εκτελεστή παραγγελία της «Προγραμματικής Συμφωνίας 8002». Εξ αιτίας αυτού του συμπεράσματος τα μέλη της Επιτροπής Αξιολόγησης ζήτησαν από την Siemens να εκδώσει πιστωτικό τιμολόγιο για την διαφορά 7,7% που προέκυπτε μεταξύ του περιθωρίου μικτού κέρδους δραστηριοτήτων της εταιρίας και του περιθωρίου μικτού κέρδους και ανερχόταν σε 2.594.900 €. Ωστόσο, η Επιτροπή Αξιολόγησης στην επόμενη συνεδρίασή της (βλ. Πρακτικό 21/29.07.2009) κατέληξε ότι τα αναφερόμενα για την Siemens στο υπ' αριθ. 20/23.12.2005 πρακτικό της δεν ισχύουν, διότι αν εφαρμοζόταν η ίδια μεθοδολογία που είχε εφαρμοσθεί και στους κοστολογικούς ελέγχους των ετών 1998 και 2000 το περιθώριο ολικού αποτελέσματος για την πέμπτη (5η) και έκτη (6η) εκτελεστή παραγγελία ήταν 10,3% έναντι του συντελεστή καθαρού κέρδους 17%. Κατόπιν τούτου η Επιτροπή Αξιολόγησης θεώρησε ότι οι τιμές της Siemens για τις παραπάνω εκτελεστές παραγγελίες ήταν εύλογες και τις ενέκρινε.

- Συνεπώς, από τους κοστολογικούς ελέγχους που διενεργήθηκαν για τα έτη 1998, 2000 και 2002 από τις ARTHUR ANDERSEN A.E. (βλ. Συμβάσεις της εταιρίας με ΟΤΕ 600/12.11.1999 και 1056/22.6.2001) και PRICE WATERHOUSECOOPERS GMBH (βλ. Σύμβαση της εταιρίας με ΟΤΕ 2122/21.06.2005) κρίθηκε ότι δεν υπήρχαν οικονομικές αποκλίσεις και ότι τα οικονομικά τιμήματα για τις εξεταζόμενες εκτελεστές παραγγελίες ήταν εύλογα. Με αυτόν τον τρόπο σύμφωνα με τους κοστολογικούς ελέγχους που διενεργήθηκαν, δεν υπήρχε δυνατότητα επιστροφής χρημάτων για τον ΟΤΕ από την Siemens.
- Είναι προφανές, ότι η εφαρμογή των κοστολογικών ελέγχων ήταν πλημμελής. Η ευθύνη βαρύνει τις Επιτροπές Αξιολόγησης και Διαχείρισης της Προγραμματικής Συμφωνίας, τα διευθυντικά στελέχη του ΟΤΕ και τον οικονομικό σύμβουλο PWH. Ο τρόπος με τον οποίο λειτουργούσαν στελέχη και μέλη της ιεραρχίας του ΟΤΕ επιβεβαιώνει την ομολογία στελεχών της Siemens στην γερμανική δικαιοσύνη, ότι πλήρωναν

υπηρεσιακά στελέχη του Οργανισμού για να μην εφαρμόζονται οι ρήτρες (βλ. τα πρακτικά της συνάντησης μεταξύ των εκπροσώπων του Γραφείου Συμμόρφωσης της Siemens με κ. Πρόδρομο Μαυρίδη στις 08.03.2006, κατάθεση Jens Burgard στην Βαυαρική Υπηρεσία Δίωξης Εγκλήματος στο Μόναχο στις 24.07.2007).

- Όπως αποδεικνύεται από τις καταθέσεις μαρτύρων στην Εξεταστική Επιτροπή και τα υπάρχοντα έγγραφα, ουσιαστικός κοστολογικός έλεγχος με την έννοια του πραγματικού κοστολογικού ελέγχου και εφαρμογή των άρθρων 8 και 9 της Συμφωνίας δεν υπήρξε ποτέ και σε καμία περίοδο υλοποίησης των Προγραμματικών Συμφωνιών. (βλ. κατάθεση κ. Νικήτα Μπαριτάκη στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 25.02.2010, σελ. 101 επ.). Ο σημερινός Πρόεδρος του ΟΤΕ κ. Παναγής Βουρλούμης δεν πείθει, όταν στην κατάθεσή του στην Εξεταστική Επιτροπή ισχυρίζεται, ότι οι ρήτρες ανταγωνιστικής προσφοράς και του πλέον ευνοούμενου πελάτη «μάλλον δεν τέθηκαν σε εφαρμογή αλλά δεν γνωρίζει λεπτομέρειες διότι αυτή η διαδικασία δεν ανήκει στην αρμοδιότητά του» (βλ. κατάθεση κ. Παναγή Βουρλούμη στην Εξεταστική Επιτροπή, την 01.03.2010, σελ. 185).
- Η «Προγραμματική Συμφωνία 8002» με την Siemens και οι έξι (6) εκτελεστές παραγγελίες έφτασαν στο ύψος των 236.139.595.500 δρχ. αν και το προϋπολογισθέν τίμημα ήταν 158.018.800.000 δρχ. Υπάρχει δηλαδή μέχρι το 2002 ένα υπερτίμημα ύψους 92.406.995.500 δρχ. χωρίς να υπάρχει σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών, ο οποίος είχε εγκρίνει τα αρχικά τιμήματα της προγραμματικής συμφωνίας. Οι αποφάσεις λαμβάνονταν από την Διοίκηση και την υπηρεσιακή ιεραρχία του ΟΤΕ, οι οποίοι από το 1998 και μετά αποφάσιζαν αύξηση του αρχικού προϋπολογισμού των ΠΣ χωρίς την έγκριση των αρμοδίων κυβερνητικών οργάνων. Αυτό αποδεικνύεται – μεταξύ άλλων και - από το με αριθμό 62/368603/28-11-2002 έγγραφο του εντεταλμένου αντιπροέδρου του ΟΤΕ κ. Γιώργου Σκαρπέλη προς την Διεύθυνση κοινοβουλευτικού ελέγχου του Υπουργείου Μεταφορών & Επικοινωνιών. Εκεί επιβεβαιώνεται, ότι υπερτιμήματα των προγραμματικών συμφωνιών εγκρίνονταν μόνο από το ΔΣ του Οργανισμού.

- Οι Γενικοί Διευθυντές έκαναν απευθείας διαπραγματεύσεις με τους προμηθευτές και διαμόρφωναν τα τιμήματα χωρίς έλεγχο και Επιτροπές Αξιολόγησης. Αυτό φαίνεται και από την απόφαση της Διοίκησης Αντωνακόπουλου στις 26.03.2003, με την οποία, παρά το γεγονός, ότι οι προγραμματικές συμφωνίες είχαν λήξει, δόθηκε εντολή για απευθείας ανάθεση στη Siemens παροχών ISDN ύψους 7,5 εκατ. €. Το τίμημα ήταν υπερβολικά υψηλό, διότι είχε ήδη αρχίσει να απαξιώνεται η τεχνολογία ISDN και να εφαρμόζεται η τεχνολογία των ADSL.
- Μέσω της «Προγραμματικής Συμφωνίας 8002» υπήρξε υπέρβαση των συμβατικών όρων, διότι κάθε ανάγκη του ΟΤΕ για τηλεπικοινωνιακό υλικό εντασσόταν στις προγραμματικές χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα αποθέματα που ήδη υπήρχαν. Όπως κατέθεσε στην εξεταστική επιτροπή ο τότε Προϊστάμενος Διεύθυνσης Διαχείρισης Δικτύου και Συντήρησης κ. Νικήτας Μπαριτάκης και επιβεβαιώθηκε από την κατάθεση του τότε Προέδρου του ΟΤΕ κ. Νίκου Μανασσή, το 2001 τα αποθέματα σε τηλεπικοινωνιακό υλικό στον ΟΤΕ έφταναν τα 100 δις. δραχμές. Από αυτά τα 40 δις δρχ. είχαν χρεωθεί ως υλικά συντήρησης χωρίς ο αρμόδιος διευθυντής να τα έχει ζητήσει ή παραγγείλει. Η Διοίκηση του κ. Νίκου Μανασσή διέταξε έρευνα και έδωσε εντολή να μην προβεί ο ΟΤΕ σε καμία προμήθεια πριν εξαντληθεί αυτό το υλικό (βλ. κατάθεση κ. Νίκου Μανασσή στην Εξεταστική Επιτροπή στις 23.02.2010, σελ. 25., κατάθεση κ. Νικήτα Μπαριτάκη στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 25.02.2010, σελ. 10).
- Είναι προφανές, ότι οι συνεχείς και χωρίς έλεγχο προμήθειες στον ΟΤΕ ζημίωναν το Ελληνικό Δημόσιο. Ευθύνη για αυτήν την ζημιά φέρουν η Διοίκηση του ΟΤΕ με Διευθύνοντα Σύμβουλο τον κ. Λευτέρη Αντωνακόπουλο, οι αρμόδιοι Γενικοί Διευθυντές Τεχνικών Θεμάτων (κ. Χρήστος Μαλαπάνης) και Χρηματ/κών Θεμάτων (Γ. Γεωργίτης) διότι το 2002 έπρεπε να κλείσουν τις προγραμματικές συμφωνίες, να συντάξουν την έκθεση αποτελέσματος και να την αποστείλουν στα αρμόδια Υπουργεία Μεταφορών & Επικοινωνιών και Εθνικής Οικονομίας. Το γεγονός ότι δεν υπήρξε πρακτικό κλεισίματος της «Προγραμματικής Συμφωνίας 8002» το 2002 που ήταν ο χρόνος λήξης της, είχε ως συνέπεια να συνεχιστεί η εφαρμογή της συμφωνίας και μετά από αυτό το χρονικό όριο.

- Η Διοίκηση του κ. Παναγή Βουρλούμη συνέχισε τις απευθείας αναθέσεις στη Siemens. Αναληθώς κατέθεσε ο κ. Παναγής Βουρλούμης στην Εξεταστική Επιτροπή ότι μέχρι το 2005 η Siemens και η Intracom ήταν οι κύριοι προμηθευτές ενώ μετά το 2006 και την «αποτοξίνωση» που έκανε, δεν είναι ούτε στη πρώτη δεκάδα των προμηθευτών του ΟΤΕ (βλ. κατάθεση κ. Παναγή Βουρλούμη στην Εξεταστική Επιτροπή, την 01.03.2010, σελ. 181 επ.). Ο επίσημος πίνακας προμηθευτών του ΟΤΕ αποδεικνύει ότι από το 2006 μέχρι και το 2009, περίοδο κατά την οποία υποτίθεται είχε συντελεστεί η «αποτοξίνωση» από την Siemens, η εταιρεία έχει μεγάλη ακόμα συμμετοχή στις προμήθειες του ΟΤΕ με τις εταιρείες ΑΛΦΑ ΚΟΠΥ Α.Ε.Ε. (ΑΚ), αντιπρόσωπο της NOKIA στην Ελλάδα, και NOKIA SIEMENS NETWORKS S.A.(NOKIA). Ειδικότερα:
 - ο Για το έτος 2006 η ΑΚ είναι τρίτη με 25.109.799 Ευρώ,
 - ο Για το έτος 2007 η ΑΚ είναι πέμπτη με 32.127.516 Ευρώ και η Siemens ΑΕ έβδομη με 21.552.477 Ευρώ,
 - ο Για το έτος 2008 η ΑΚ είναι τρίτη με 25.236.296 Ευρώ και η NOKIA έκτη με 16.244.534 Ευρώ,
 - ο Για το έτος 2009 η ΑΚ είναι τέταρτη με 16.707.147 Ευρώ.
- Η Διοίκησή του κ. Παναγή Βουρλούμη δεν έκανε από το 2004 χρήση του άρθρου 10 της «Προγραμματικής Συμφωνίας 8002», δηλαδή να ζητήσει κοστολογικό έλεγχο σε βάθος εξαιτίας εξασφαλίζοντας την επιστροφή των υπερτιμημάτων στον ΟΤΕ.
- Πρέπει να σημειωθεί ότι η Δικαιοσύνη ερεύνησε κατηγορίες για απιστία σε βάρος του Οργανισμού από μέλη του ΔΣ του και τρίτων.
- Συγκεκριμένα:
- Στις 4.3.1993 ασκήθηκε ποινική δίωξη από τον Εισαγγελέα Πλημ/δικών Αθηνών για απιστία εις βάρος των μελών του ΔΣ του ΟΤΕ, κ.κ. Μήνη, Κιουλάφα, Τόμπρα, Μαντέλη, Γκαλονάκη, Γεωργίου, Κόκκαλη, Άννινου, Περδίκης, Bernahard κλπ.
- Η απιστία περί την υπηρεσία αναφερόταν σε βάρος του ΟΤΕ, το δε όφελος που σύμφωνα με τον Εισαγγελέα επεδίωκαν οι δράστες και η ζημία που απειλήθηκε στον ΟΤΕ υπερέβαινε τα 5.000.000 δρχ., γιατί

χωρίς διαγωνισμό υπέγραψαν τις με αριθμ. 7220 και 7230 συμβάσεις με τις εταιρείες SIEMENS ΤΗΛΕΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΕ και INTPAKOM ΑΕ Από τις συγκεκριμένες συμβάσεις, λόγω της αυξημένης κατά μονάδα τιμής, ο ΟΤΕ υπέστη – σύμφωνα με τον Εισαγγελέα - ζημία 4.600.000.000 δρχ. και 5.400.000.000 δρχ. αντίστοιχα.

- Με το Βούλευμα υπ' αριθμ. 597/1993 του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Αθηνών της 23.2./93 οι κατηγορούμενοι απηλλάγησαν από κάθε κατηγορία.
- Ο Εισαγγελέας Εφετών κ. Γιώργος Ζορμπάς διενήργησε προκαταρκτική εξέταση και τον Ιούνιο του 1995 στο πόρισμά του ζητούσε να ασκηθούν ποινικές διώξεις για τους εμπλεκόμενους στην προμήθεια 1.000.000 ψηφιακών παροχών σε ΟΤΕ και προμηθευτές.
- Το 1998 η υπόθεση τέθηκε στο αρχείο, αφού η Δικαιοσύνη δεν αξιολόγησε την ύπαρξη αξιόποινων πράξεων.
- Στις 1.8.2001 ασκήθηκε από τον Εισαγγελέα Πλημ/κών Αθηνών ποινική δίωξη για απάτη κατ' επάγγελμα και κατά συνήθεια από κοινού και κατ' εξακολούθηση σε βάρος του ΟΤΕ, ηθική αυτουργία, υπεξαγωγή εγγράφων και απιστία εις βάρος των μελών του ΔΣ του ΟΤΕ, κ.κ. Χρυσολούρη, Νικάκη, Λάμπρου, Κόκκαλη, Τσουκαλίδη κλπ. για την υπογραφή συμβάσεων που δεν ήταν επικερδείς και γενικά οικονομικά επωφελείς για τον ΟΤΕ, εκρίνετο δε, ότι η ζημία του Οργανισμού υπερέβαινε το ποσό των 50.000.000 δρχ.
- Με Βούλευμα υπ' αριθμ. 2058/2001 του Συμβουλίου Εφετών Αθηνών της 10.10.2001 οι κατηγορούμενοι απηλλάγησαν από κάθε κατηγορία.
-
- Στις 27.1.2009 με Βούλευμα υπ' αριθμ. 565/2009 το δικαστήριο του Αρείου Πάγου εξέδωσε απόφαση, η οποία έκανε δεκτή την αγωγή του κ. Νικήτα Μπαριτάκη κατά του ΟΤΕ, με την οποία ο τέως Προϊστάμενος Δ/σης Διαχείρισης Δικτύου και Συντήρησης ζητούσε αποκατάσταση της τιμής του, την βλαπτική συμπεριφορά της εταιρείας εναντίον του.
- Η απόφαση δικαιώνει τον κ. Νικήτα Μπαριτάκη και διατάσσει την επαναφορά του στην θέση που κατείχε στον ΟΤΕ πριν από την απομάκρυνσή του.

- Ο κ. Παναγιώτης Βουρλούμης αρνείται να εκτελέσει τις αποφάσεις της Δικαιοσύνης.

2. Ευθύνες Πολιτικών Προσώπων

I. Αναστάσιος Μαντέλης

Πρόεδρος του ΟΤΕ (1985-1988),

Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Βιομηχανίας (09/1993-09/1995)

Υπουργός Επικοινωνιών και Μεταφορών από το (09/1997-04/2000)

Ως Υπουργός ενέκρινε τις «Προγραμματικές Συμφωνίες 8002» στις 23.12.1997 με την υπ. αριθμ. 82961 απόφασή του και απεδέχθη τα τιμήματα που του υπέβαλε ο ΟΤΕ χωρίς να ελέγξει τις τιμές της αγοράς. Αυτή η ενέργεια απαιτείτο από την πλευρά της πολιτικής εξουσίας καθόσον αυτή είχε - σύμφωνα με το αρθρ. Δεύτερο 1Αβ του Ν.2246/1994 - την εποπτεία του τομέα των τηλεπικοινωνιών. Η διακινδύνευση του δημοσίου συμφέροντος από την συγκεκριμένη συμφωνία σε αυτό το χρονικό σημείο αποδεικνύεται από τα εξής έγγραφα:

- Από το πρακτικό (07.12.1997) της Επιτροπής Διαπραγμάτευσης που όρισε η Διοίκηση του ΟΤΕ από το οποίο προκύπτει, ότι η βασική αρχή της διαπραγμάτευσης για τις τιμές ήταν οι τιμές παλαιότερων προμηθειών. Αυτό το γεγονός αποτελούσε αδυναμία διαπραγμάτευσης για ένα τόσο μεγάλο και πολυετές έργο, διότι έδινε την δυνατότητα στον προμηθευτή να κάνει μία ελάχιστη έκπτωση από τις προηγούμενες τιμές. Μέσω αυτής της διαδικασίας ο Οργανισμός ισχυριζόταν ότι εξασφάλιζε καλύτερες τιμές ενώ στην πραγματικότητα αγόραζε πολύ υψηλότερα από τις τιμές της αγοράς.
- Η Επιτροπή Διαπραγμάτευσης θεώρησε ότι για υλικά που ο ΟΤΕ προμηθευόταν για πρώτη φορά, οι τιμές που συμφωνήθηκαν με τους προμηθευτές θα έπρεπε να είναι οι ανώτατες προσωρινές. Αυτός ο όρος δεν προστάτευε το δημόσιο συμφέρον, διότι ήταν βέβαιο ότι οι προμηθευτές δεν θα επέτρεπαν να προκύψουν κατώτερες τιμές από τις ανώτατες προσωρινές. Η Επιτροπή όφειλε να είχε κάνει έρευνα διεθνούς αγοράς για όλα τα υλικά που χρειαζόταν ο ΟΤΕ. Συγκεκριμένα θα έπρεπε να είχε απευθυνθεί και σε άλλους κατασκευαστικούς οίκους όπως είχε την δυνατότητα, διότι το επιχείρημα, ότι μέχρι τότε είχε ψηφιοποιηθεί το 50% του δικτύου του ΟΤΕ από τις δύο τεχνολογίες και επομένως δεν

επιτρεπόταν η επιλογή άλλων τεχνολογιών λόγω συμβατότητας είναι - όπως αναλύθηκε πιο πάνω - αβάσιμο.

- Το Δ.Σ του ΟΤΕ δέχθηκε και ενέκρινε αυτούσια την πρόταση της Επιτροπής Διαπραγμάτευσης χωρίς περαιτέρω διαπραγμάτευση ή έρευνα τιμών. Η Διοίκηση του Οργανισμού άφησε να εξαντληθεί όλος σχεδόν ο χρόνος λήξης της οδηγίας της ΕΟΚ για να υποβάλει στον τότε Υπουργό Μεταφορών κ. Αναστάσιο Μαντέλη την έγκριση των προγραμματικών συμφωνιών, ώστε να μην υπάρχει χρόνος για έλεγχο ή επαναδιαπραγμάτευση. Αρα η Διοίκηση του ΟΤΕ σχεδίασε και συντόνισε ενέργειες ώστε να επιτύχει ένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα την υπογραφή δηλαδή των Προγραμματικών Συμφωνιών του ΟΤΕ με τις εταιρείες Intracom και Siemens.

Τα παραπάνω στοιχεία αποτελούσαν κατά τον χρόνο της έγκρισης της συγκεκριμένης συμφωνίας σοβαρές ενδείξεις για ύπαρξη προχειρότητας και καθυστερήσεων που με βεβαιότητα θα επηρέαζαν το κόστος του επιχειρησιακού σχεδίου του ΟΤΕ. Συνεπώς ο προληπτικός έλεγχος της «Προγραμματικής Συμφωνίας 8002» αποτελούσε υποχρεωτική ενέργεια για τον τότε αρμόδιο Υπουργό κ. Αναστάσιο Μαντέλη, στις αρμοδιότητες του οποίου ήταν - σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 2 εδ. 2 Ν. 2414/Ν.1996 - η παρακολούθηση της πορείας εκτέλεσης του Επιχειρησιακού Στόχου του συγκεκριμένου Οργανισμού.

Η παράλειψη εποπτείας του τότε Υπουργού μπορεί να συνδεθεί με την διαδικασία με την οποία εμβάσθηκαν σε λογαριασμό του περίπου 250.000 €. Συγκεκριμένα τον Σεπτέμβριο του 1998 ο κουμπάρος του κ. Αναστάσιου Μαντέλη, κ. Γιώργος Τσουγγράνης, άνοιξε λογαριασμό στην Dresdner Bank, στο Υποκατάστημα της Γενεύης, στο όνομα "Rocos". Στις 02.11.1998 εμβάσθηκαν σε αυτόν τον λογαριασμό 200.000 γερμανικά μάρκα από τα «μαύρα ταμεία» της Siemens και 250.000 γερμανικά μάρκα τον Φεβρουάριο του 2000. Σύμφωνα με την μαρτυρία του, αυτά τα χρήματα πληρώθηκαν από χορηγούς του κ. Αναστάσιου Μαντέλη ενίσχυσή του στις επικείμενες εκλογές (βλ. κατάθεση κ. Γιώργου Τσουγγράνη στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 26.05.2010, σελ. 55). Ο κ. Γιώργος Τσουγγράνης κατέθεσε, ότι ο κ. Αναστάσιος Μαντέλης παραδέχτηκε σε αυτόν πως τα 200.000 γερμανικά μάρκα που κατατέθηκαν στον λογαριασμό του προέρχονταν από την

Siemens (βλ. κατάθεση κ. Γιώργου Τσουγγράνη στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 26.05.2010, σελ. 85). Συμπλήρωσε δε, ότι ο ελβετικός λογαριασμός έκλεισε το 2007 και τα χρήματα μεταφέρθηκαν σε δικό του λογαριασμό στην Alpha Bank. (βλ. κατάθεση κ. Γιώργου Τσουγγράνη στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 26.05.2010, σελ. 129).

Δεν μπορεί να πείσει ο κ. Αναστάσιος Μαντέλης, όταν καταθέτει στην Εξεταστική Επιτροπή, ότι σχετικά με το έμβασμα των 200.000 γερμανικών μάρκων στον λογαριασμό του κ. Γιώργου Τσουγγράνη, τον Νοέμβριο του 1998, δέχθηκε τηλεφώνημα από ένα στέλεχος της Siemens, το ονομα του οποίου δεν θυμάται. Αυτό το στέλεχος – σύμφωνα με την μαρτυρία του - του είπε ότι εκπροσωπεί την διοίκηση της Siemens Γερμανίας και ότι η εταιρεία ήθελε να ενισχύσει τον εκλογικό του αγώνα. Ούτε μπορεί να πείσει, ότι δεν γνωρίζει, από που προήλθαν τα υπόλοιπα 240.000 γερμανικά μάρκα (βλ. κατάθεση κ. Αναστάσιου Μαντέλη στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 26.5.2010, σελ. 186). Αναληθώς καταθέτει ο πρώην Υπουργός ότι φρόντισε να διαταχθεί έλεγχος σχετικά με την ενεργοποίηση των ρητρών της «Προγραμματικής Συμφωνίας 8002», από τον οποίο προέκυψε ότι ο ΟΤΕ είχε κέρδος από την συγκεκριμένη σύμβαση (βλ. κατάθεση κ. Αναστάσιου Μαντέλη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 26.5.2010, σελ. 322-323). Από τα πρακτικά της Επιτροπής Αξιολόγησης που κατέθεσε στην Εξεταστική Επιτροπή ο πρώην Πρόεδρος του ΟΤΕ κ. Δημήτριος Παπούλιας συνάγεται, ότι δεν υπήρξε κοστολογικός έλεγχος που θα οδηγούσε στην ενεργοποίηση των ρητρών της «Προγραμματικής Συμφωνίας 8002».

Η διαδικασία μεταφοράς χρημάτων στον ελβετικό λογαριασμό του κ. Αναστάσιου Μαντέλη αντιστοιχεί με την μέθοδο πληρωμών «πριμ» από την Siemens ώστε να διασφαλίζονται πρακτικές, οι οποίες θα ήταν ευνοϊκές για την εταιρεία (βλ. πρακτικό συνάντησης Στελεχών του Γραφείου Συμμόρφωσης της Siemens με τον κ Πρόδρομο Μαυρίδη της 26.7.2007 και μαρτυρία Jens Burgard στην βαυαρική υπηρεσία δίωξης εγκλήματος στο Μόναχο στις 24.7.2007). Ετσι μπορεί να ερμηνευθεί και το γεγονός, ότι τα χρήματα μεταβιβάστηκαν στο λογαριαμό του τότε Υπουργού ένα χρόνο μετά την έγκριση από αυτόν της «Προγραμματικής Συμφωνίας 8002». Οι μεταχρονολογημένες πληρωμές θα εξασφάλιζαν την μη άσκηση εποπτείας

από τον κ. Αναστάσιο Μαντέλη κατά την υλοποίηση της συμφωνίας, ώστε να μην ενεργοποιηθούν οι ασφαλιστικές ρήτρες της υπέρ του ΟΤΕ.

Σύμφωνα με τα παραπάνω είναι προφανές, ότι και τα δύο εμβάσματα στον λογαριασμό του τότε Υπουργού αποτελούν παράνομα χρήματα, που προέρχονται από τα «μαύρα ταμεία» της Siemens. Όπως δε ο κ. Αναστάσιος Μαντέλης παραδέχεται, μέρος αυτών των χρημάτων στάλθηκαν μετά το 2000 στην Αμερική για να πληρωθούν διδάκτρα του γιού του για τις μεταπτυχιακές του σπουδές (βλ. απολογητικό Υπόμνημα κ. Αναστάσιου Μαντέλη προς το Συμβούλιο Εφετών στις 3.9.2010, σελ. 41)

Προτείνεται η διερεύνηση περαιτέρω ευθυνών του.

II. Χρήστος Βερελής

Υπουργός Μεταφορών και Τηλεπικοινωνιών (04/2000 – 03/2004)

Μέχρι τις 31 Αυγούστου 2001 ασκούσε την εποπτεία του ΟΤΕ όπως όριζε ο νόμος. Ο λόγος είναι, πως όταν σε μία εταιρεία το ποσοστό συμμετοχής του Ελληνικού Δημοσίου πέσει κάτω από το 50% παύει να υφίσταται η εποπτεία της από τον αρμόδιο Υπουργό και η εταιρεία διοικείται πλέον με βάση τις διατάξεις του ν.2190/1920. Ο κ. Χρήστος Βερελής παρέλειψε να ασκήσει την εποπτεία που ανήκε στις αρμοδιότητές του σύμφωνα με τον ν.2246/1994. Χαρακτηριστικά μπορεί να αναφερθεί το γεγονός, ότι δεν αντέδρασε, όταν Διευθυντές του ΟΤΕ πρότειναν στην τότε Διοίκηση να μην γίνει κοστολογικός έλεγχος το 2000 λόγω σταθερότητας των τιμών, κατά παράβαση της «Προγραμματικής Συμφωνίας 8002» (βλ. Έγγραφο 62/1/13/2/2001).

Το γεγονός εξάλλου ότι στην κατάθεσή του ο τότε Υπουργός θεωρεί ότι οι ελεγκτικές εταιρίες, που έστω και τυπικά διεκπεραίωναν τους κοστολογικούς ελέγχους εξαπατούσαν τον Οργανισμό, είναι ένδειξη, ότι ο κ. Χρήστος Βερελής ήταν σε γνώση των μεθοδεύσεων που γίνονταν σε σχέση με τους κοστολογικούς ελέγχους. (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Βερελή στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 14.07.2010, σελ. 67). Πολύ περισσότερο που στην ερώτηση αν έκανε κάποια προσπάθεια στα όρια των αρμοδιοτήτων του να αποτρέψει την ζημιά του ΟΤΕ από την πλημμελή άσκηση των καθηκόντων της Διοίκησής του απέφυγε να απαντήσει (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Βερελή στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 14.07.2010, σελ. 183). Σημειώνεται τέλος ότι δεν άσκησε την εποπτική του υποχρέωση, όταν δεν προέβη σε καμιά ενέργεια, όταν διαπίστωσε ότι η Διοίκηση του Λ. Αντωνακόπουλου δεν προετοίμαζε πρακτικό κλεισίματος των προγραμματικών συμφωνιών με έκθεση αποτελέσματος το έτος 2002, που ήταν ο χρόνος λήξης τους, με αποτέλεσμα να συνεχιστεί η «Προγραμματική Συμφωνία 8002» και μετά το 2002.

Ευθύνες αποδίδονται εμμέσως στον Χρήστο Βερελή και από τον τότε Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών Νίκο Χριστοδουλάκη. Ο τελευταίος στην κατάθεσή του αναφέρει την υπ. αριθμ. 393/2003 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η οποία ερμηνεύει τον ν. 2414/1996 και καταλήγει στο συμπέρασμα, ότι είναι δυνατή η τροποποίηση ή αλλαγή των

συμβάσεων μετά από εισήγηση της Διοίκησης της ΔΕΚΟ και του εποπτεύοντος Υπουργού (βλ. κατάθεση κ. Νίκου Χριστοδουλάκη στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 26.08.2101, σελ. 85).

Προτείνεται η διερεύνηση περαιτέρω ευθυνών του.

III. Γιάννος Παπαντωνίου,

Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών (1996 – 2001)

Ως Υπουργός Οικονομίας σύμφωνα με το άρθρο 7 1α Ν.2187/1993 και 21 παρ. 3 Ν. 2733/1999 όριζε τα μέλη των ΔΣ του Οργανισμού, τα οποία σύμφωνα με την παραπάνω ανάλυση προξένησαν ζημιά στον ΟΤΕ. Ως υπεύθυνος Υπουργός δεν παρακολούθησε την λειτουργία του Οργανισμού όπως είχε υποχρέωση σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1Αβ Ν. 2246/1994, ώστε μέσω ενεργειών του, για παράδειγμα μέσω ανάκλησης των μελών του ΔΣ του ΟΤΕ, να προστατεύσει το δημόσιο συμφέρον.

Εκτός τούτου δεν άσκησε τον απαιτούμενο έλεγχο κατά την διάρκεια της υπουργίας του στον ΟΤΕ, δεν έλεγξε την πορεία των προγραμματικών συμφωνιών και συνεπώς δεν προστάτευσε το δημόσιο συμφέρον ελέγχοντας την εφαρμογή των ρητρών που περιελάμβανε η προγραμματική συμφωνία 8002 με τη SIEMENS.

Προτείνεται η διερεύνηση περαιτέρω ευθυνών του.

IV. Νίκος Χριστοδουλάκης

Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (2001 – 2004)

Απορίες γεννώνται σχετικά με την παραμέληση του καθήκοντος εποπτείας που είχε σύμφωνα με τον ν.2414/1996. Διότι αν και στις συνεδριάσεις του ΔΣ του ΟΤΕ παρευρίσκετο εκπρόσωπος του Υπουργού Οικονομικών, ο οποίος προφανώς θα τον είχε ενημερώσει για τις διαφωνίες και τα κενά αναφορικά με τους κοστολογικούς ελέγχους που προέβλεπε η «Προγραμματική Συμφωνία 8002», δεν ενεργοποίησε τις δυνατότητες που του έδινε ο ν. 2414/1996. Ειδικότερα, ο τότε Υπουργός δεν παρακολούθησε όπως ώφειλε - σύμφωνα με το αρθρο 3 παρ. 2 ν. 2414/1996 - την πορεία υλοποίησης των εκτελεστών παραγγελιών, ώστε εφόσον διαπίστωνε προβλήματα στην εκτέλεσή τους, να αναθεωρήσει τον τρόπο πραγματοποίησης του συγκεκριμένου στόχου. Εξ άλλου όπως και ο ίδιος ο τότε Υπουργός κατέθεσε στην Εξεταστική Επιτροπή ο νόμος του 1996 του έδινε την δυνατότητα μετά από σύμφωνη γνώμη μίας

υπηρεσίας να τροποποιήσει ή να αλλάξει τις συμβάσεις (βλ. κατάθεση κ. Νίκου Χριστοδουλάκη στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 26.08.2010, σ. 84-85).

Δηλαδή δεν προέβη σε έλεγχο για την πορεία της Προγραμματικής συμφωνίας 8002 καθώς και την εφαρμογή προστάτευαν το συμφέρον του ΟΤΕ του δημοσίου και των μετόχων.

Δεν ζήτησε ως εκπρόσωπος του δημοσίου και ως κύριος μέτοχος του ΟΤΕ το κλείσιμο των προγραμματικών συμφωνιών το 2002 με αντίστοιχη αποτίμηση του οικονομικού αποτελέσματος.

Το αρχικό ποσό της προγραμματικής συμφωνίας σχεδόν τριπλασιάστηκε επί της υπουργίας του και δεν παρενέβη στη Διοίκηση του ΟΤΕ, ούτε άσκησε έλεγχο για να προστατεύσει το δημόσιο συμφέρον και το συμφέρον του ΟΤΕ.

Συμπληρωματικά δεν άσκησε κανέναν έλεγχο όταν δημοσιοποιήθηκε η ύπαρξη αποθεματικού υλικού στις αποθήκες του ΟΤΕ ύψους 150 δις δρχ.

Προτείνεται η διερεύνηση περαιτέρω ευθυνών του.

V. Μιχάλης Λιάπης

Υπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών (2004 – 2007).

Ο τότε Υπουργός παραβίασε το καθήκον ελέγχου που είχε σύμφωνα με τα άρθρα 7, 8 του ν.3429/2005. Ειδικότερα: σύμφωνα με την κατάθεσή του στην Εξεταστική Επιτροπή, ο κ. Μιχάλης Λιάπης είχε, ως μέλος της Διυπουργικής Επιτροπής Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών, το δικαίωμα ελέγχου νομιμότητας, δηλαδή το δικαίωμα αλλά και την υποχρέωση να ελέγξει, αν μία ενέργεια της Διοίκησης της ΔΕΚΟ εμπίπτει στα όρια του νόμου (βλ. κατάθεση κ. Μιχάλη Λιάπη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 15.07.2010, σελ. 16).

Αντιφάσκει ο τότε Υπουργός όταν στην κατάθεσή του αφ' ενός μεν αποδέχεται, ότι ως Υπουργός Μεταφορών είχε τον έλεγχο νομιμότητας επί του ΟΤΕ αφ'ετέρου δε διατείνεται ότι είχε μόνον την εποπτεία του (βλ. κατάθεση κ. Μιχάλη Λιάπη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 15.07.2010, σελ. 100). Από την ερμηνεία του ν. 3429/2005 συνάγεται, ότι στον κρατικό έλεγχο επί των ΔΕΚΟ, στις οποίες ανήκε και ο ΟΤΕ, ενέπιπτε - μεταξύ άλλων - και η υποχρέωση του Υπουργού Μεταφορών να επιβεβαιώνει, ότι ο ΟΤΕ εφάρμοζε το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (βλ. άρθρα 7, 8 ν.3429/2005). Σκόπιμα δε ισχυρίζεται ο κ. Μιχάλης Λιάπης, ότι ο ρόλος του Υπ. Μεταφορών και Επικοινωνιών εξαντλείται στον θεσμικό της ρόλο. Οτι δηλαδή ο Υπουργός είχε μόνον την δυνατότητα να καταθέτει νόμους στην Βουλή για το ευρύτερο πεδίο των τηλεπικοινωνιών (βλ. κατάθεση κ. Μιχάλη Λιάπη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 15.07.2010, σελ. 122).

Προσπαθεί να αποσείει τις ευθύνες του ο τότε Υπουργός, όταν σε ερώτηση βουλευτών σχετικά με το νομοθετικό πλαίσιο των ΔΕΚΟ, απαντά, πως δεν θα μπορούσε να ακυρώσει διαγωνισμό που έχει κατακυρωθεί (βλ. κατάθεση κ. Μιχάλη Λιάπη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 15.07.2010, σελ. 100). Για την συγκεκριμένη περίπτωση το νομοθετικό πλαίσιο προβλέπει την υποχρέωση του Υπουργού να ελέγχει, αν κατά την προμήθεια υλικών από την Siemens και την ανάληψη τεχνικής υποστήριξης από αυτήν, τηρούντο οι νόμιμες διαδικασίες, οι οποίες θα συνέβαλλαν στην επίτευξη των στρατηγικών σχεδίων του ΟΤΕ. Το ότι αυτός ο έλεγχος δεν έγινε παρά την ύπαρξη

πληθώρας στοιχείων για κακοδιαχείριση του Οργανισμού, όπως για παράδειγμα το γεγονός ότι διενεργεί πρακαταρτική εξέταση εναντίον του ΔΣ του ΟΤΕ για κακουρηματική απιστία, αποδεικνύει την παράβαση των καθηκόντων του τότε Υπουργού, στο πλαίσιο άσκησης της κατά νόμο αρμοδιότητάς του. Σημειώνεται τέλος ότι προκύπτει από την καταθέση του κ. Απόστολου Μπαράτση ο αποθανών πλέον Λιναρδάτος είχε ενημερώσει τον τότε υπουργό Υπουργό Μεταφορών κ. Μιχάλη Λιάπη καθώς και τον Γραμματέα του Υπουργικού Συμβουλίου Καθηγητή κ. Αργύριο Καρρά για τα συμβαίνοντα στον ΟΤΕ και για τις πράξεις της Διοίκησης του κ. Παναγή Βουρλούμη (βλ. κατάθεση κ. Αποστόλη Μπαράτση στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 03.03.2010, σελ. 35).

Προτείνεται η διερεύνηση περαιτέρω ευθυνών του.

VI. Γιώργος Αλογοσκούφης

Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών (2004 – 2008).

Ο τότε Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών μέλος και αυτός όπως και ο τότε Υπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών κ.Μιχάλης Λιάπης της Διυπουργικής Επιτροπής Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών στην οποία ανήκε ο κρατικός έλεγχος των ΔΕΚΟ. Επομένως είχε και αυτός υποχρέωση ελέγχου νομιμότητας και σκοπιμότητας των ενεργειών της Διοίκησης του ΟΤΕ σύμφωνα με τα άρθρα 7, 8 Ν. 3429/2005.

Συγκεκριμένα η προγραμματική συμφωνία 8002 συνέχισε να ισχύει χωρίς να γίνεται έλεγχος τις ρήτρες και τις τιμές παρ' όλο που ο χρόνος λήξης των προγραμματικών είχε παρέλθει.

Αν ο τότε Υπουργός ως εκπρόσωπος του Δημοσίου και ως κύριος μέτοχος του ΟΤΕ είχε ασκήσει τον απαιτούμενο έλεγχο για την εφαρμογή των ρητρών, θα είχε εξασφαλίσει σε βάθος εξαετίας δηλαδή από το 1998 όλα τα υπερτιμήματα και θα είχε προστατέψει κατά τον καλλίτερο τρόπο το δημόσιο συμφέρον, όπως αυτό όριζαν οι ρήτρες (άρθρα 8, 9, 10 της Προγραμματικής).

Αυτό δεν σημαίνει βέβαια, ότι ο έλεγχος ισοδυναμεί με υποκατάσταση της Διοίκησης του ΟΤΕ, όπως ο πρώην Υπουργός ισχυρίστηκε στην Εξεταστική Επιτροπή. Είναι προφανές ότι ο κ. Γιώργος Αλογοσκούφης σκόπιμα παρερμηνεύει τις έννοιες «διοίκηση» και «έλεγχος» προσπαθώντας να αιτιολογήσει τις προσωπικές του παραλείψεις (βλ. κατάθεση κ. Γιώργου Αλογοσκούφη στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 31.08.2010, σελ. 91).

Το ότι συνειδητά δεν εξετέλεσε το καθήκον ελέγχου του αποδεικνύεται και από την κατάθεσή του στην Εξεταστική Επιτροπή, όπου ισχυρίστηκε, ότι συνολικά οι ενέργειες της διοίκησης του κ. Παναγή Βουρλούμη ήταν προς το συμφέρον του Οργανισμού (βλ. κατάθεση κ. Γιώργου Αλογοσκούφη στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 31.08.2010, σελ. 87) και προσθέτοντας μάλιστα ότι επιβεβαίωσε ως εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου τον διορισμό του κ. Παναγή Βουρλούμη ως Διευθύνοντα Συμβούλου του ΟΤΕ, αν και ε γνώριζε ότι εκκρεμούσε κατηγορία εναντίον του από την Ελληνική Δικαιοσύνη. (βλ. κατάθεση κ. Γιώργου Αλογοσκούφη 31.08.2010, σελ. 86).

Όταν δε ξέσπασε το σκάνδαλο 2006 ο πρώην Υπουργός ούτε ζήτησε άμεσα από τον κ. Παναγιώτη Βουρλούμη την εφαρμογή του κοστολογικού ελέγχου και των ρητρών για να διασφαλίσει τα υπερτιμήματα προς όφελος του Ελληνικού Δημοσίου και του ΟΤΕ, έστω από το 2000 και μετά, ούτε στράφηκε δικαστικά, ως θα έπρεπε, κατά της SIEMENS διεκδικώντας τη ζημιά που υπέστη το ελληνικό Δημόσιο.

Η προγραμματική συμφωνία και οι άλλες συμβάσεις του Δημοσίου με τη SIEMENS συνεχίστηκαν κανονικά σε όλη τη διάρκεια της υπουργίας του χωρίς κανένα έλεγχο των τιμών και των ρητρών στον ΟΤΕ με υπερτιμήματα περίπου 65% (π.χ τεχνική υποστήριξη).

Επί της υπουργίας του κ. Γιώρου Αλογοσκούφη το ελληνικό δημόσιο υπέστη την μεγαλύτερη απώλεια λόγω της προγραμματικής συμφωνίας 8002, αφού δύο φορές δεν διεκδίκησε όπως όφειλε τα υπερτιμήματα και δεν απαίτησε από τη SIEMENS τις νόμιμες αποζημιώσεις που αποκαλύφθηκαν από το σκάνδαλο.

Συνεπώς ο τότε Υπουργός Οικονομικών μέσω των πράξεών του και την μη άσκηση των από τις αρμοδιότητές του προβλεπόμενων υποχρεωτικών ελέγχων παρέβη τα υπηρεσιακά του καθήκοντα.

Προτείνεται η διερεύνηση περαιτέρω ευθυνών του.

ΟΣΕ

1. Γενικές παρατηρήσεις

Η αξιολόγηση των καταθέσεων στην Εξεταστική Επιτροπή των πολιτικών που ήταν επόπτες υπουργοί κατά την υπογραφή και διαχείριση των συμβάσεων του ΟΣΕ με την Siemens, οι οποίες αναπτύχθηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο οδηγεί σε δύο βασικές διαπιστώσεις:

- 1.1. Οι δύο Υπουργοί Μεταφορών και Επικοινωνιών που χειρίστηκαν τις συμβάσεις του ΟΣΕ με την Siemens δίνουν μιά τελείως διαφορετική εικόνα των πιέσεων που δέχονταν για να υλοποιηθούν οι συγκεκριμένες συμβάσεις. Ο κ. Χρήστος Βερελής στην κατάθεσή του στην Εξεταστική Επιτροπή ανέφερε ότι η Siemens πίεζε από όλες τις πλευρές – ακόμη και μέσω του πρεσβευτή της Γερμανίας – για να μην δημιουργεί ο ΟΣΕ δυσκολίες κατά την υλοποίηση των σχετικών συμβάσεων (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Βερελή στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 14.10.2010, σελ.50). Αντίθετα ο διάδοχος του κ. Μιχάλης Λιάπης τόνισε ότι δεν υπέστη καμία αντίστοιχη πίεση από την εταιρεία (βλ. κατάθεση κ. Μιχάλη Λιάπη στην Εξεταστική επιτροπή, στις 15.07.2010, σελ. 114).
- 1.2. Ο κ. Μιχάλης Λιάπης κατά την κατάθεσή του στην Εξεταστική Επιτροπή διέψευσε ότι είχε οποιαδήποτε συνάντηση με στελέχη της Siemens στην οποία εκφράστηκε θετικά για την εταιρεία. Διέψευσε επίσης έγγραφα της δικογραφίας όπου αναφέρεται συνάντηση στην οποία είχαν λάβει μέρος ο τότε Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών κ. Γιώργος Αλογοσκούφης και ο κ. Μιχάλης Χριστοφοράκος (βλ. κατάθεση κ. Μιχάλη Λιάπη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 15.07.2010, σ. 84). Συμπληρωματικά ανέφερε, ότι όλα τα έγγραφα που αποδεικνύουν ότι ο τότε Υπουργός είχε φιλικές σχέσεις με τον κ. Μιχάλη Χριστοφοράκο είναι αναξιόπιστα (βλ. κατάθεση κ. Μιχάλη Λιάπη στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 15.07.2010, σελ. 119). Σχετικά με τις σχέσεις του με τον κ. Μιχάλη Χριστοφοράκο κατέθεσε ότι ήταν μόνον εθιμοτυπικές (βλ. κατάθεση κ. Μιχάλη Λιάπη στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 15.07.2010, σελ. 136). Οσον αφορά δε το ταξίδι του στην Λειψία, στο οποίο συνταξίδεψε με τον κ. Μιχάλη Χριστοφοράκο,

τόνισε ότι ήταν ιδιωτικό και έγινε επειδή τότε η Εθνική Ελλάδα ποδοσφαιρικά αγωνιζόταν σε συγκεκριμένες πόλεις της Γερμανίας (βλ. κατάθεση κ. Μιχάλη Λιάπη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 15.07.2010, σ. 168).

2. Ευθύνες πολιτικών Προσώπων

2.1. «Προγραμματικές Συμφωνίες» και «Συμβάσεις Διαρκείας» υπ. αριθμ. 33α, 39 και 41α

2.1.1. Χρήστος Βερελής,

Υπουργός Μεταφορών και Τηλεπικοινωνιών (2000 – 2004)

Ο κ. Χρήστος Βερελής είχε κατά τη διάρκεια της υπουργείας του τη διαχείριση των καθυστερήσεων στις παραδόσεις του τροχαίου υλικού, όπως αυτό προβλεπόταν από τις ΠΣ 33α, 39 και 41α. Τις συμβάσεις αυτές τις είχε υπογράψει ο ΟΣΕ με Κοινοπραξίες, μέλος των οποίων ήταν και η Siemens. Ο τότε Υπουργός αν και – από ό,τι φαίνεται από την σχετική αλληλογραφία - είχε γνώση των προβλημάτων που υπήρχαν, παρέλειψε να δώσει εντολή για ενέργειες που θα προάσπιζαν τα συμφέροντα του ΟΣΕ. Αυτές οι ενέργειες αποτελούσαν μέρος των υποχρεώσεων που είχε ως εποπτεύων Υπουργός να παρακολουθεί σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 2 ν. 2414/1996 την πορεία εκτέλεσης συγκεκριμένου επιχειρησιακού σχεδίου του ΟΣΕ. Ενδεικτικά:

Παρέλειψε να δώσει εντολή να ξεκινήσουν επαναδιαπραγματεύσεις για το ύψος των ποινικών ρητρών πέραν του 7,5%, αφού υπήρχαν καθυστερήσεις πάνω από 150 ημέρες, όπως προβλεπόταν στο άρθρο 10.1.α των Προγραμματικών Συμφωνιών. Η απάντηση του κ. Χρήστου Βερελή, σε σχετική ερώτηση κατά την κατάθεσή του στην Εξεταστική Επιτροπή ότι δεν υπήρχε αποδοχή επαναδιαπραγμάτευσης εκ μέρους των αντισυμβαλλομένων κοινοπραξιών, δεν αποδεικνύεται από τα έγγραφα της δικογραφίας (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Βερελή στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 14.07.2010, σελ. 255,256). Αντίθετα από τις μαρτυρίες των κ. Κώστα Γιαννακού και κ. Δημήτρη Καραπάνου προκύπτει ότι δεν ξεκίνησαν καν συζητήσεις για επαναδιαπραγμάτευση του ύψους των ποινικών ρητρών (βλ. κατάθεση κ. Κώστα Γιαννακού στην Εξεταστική Επιτροπή στις 22.06.2010, σελ. 177 και κ.

Δημητρίου Καραπάνου στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 22.06.2010, σελ. 180).

Ο κ. Χρήστος Βερελής δεν προσπάθησε να προωθήσει εναλλακτική λύση για την πραγματοποίηση της ΠΣ 41α που ήδη προβλεπόταν στην σύμβαση. Δεν έδωσε δηλαδή εντολή να ολοκληρωθεί το καθυστερούμενο τμήμα του έργου από άλλη ελληνική εταιρεία που είχε ήδη το αντικείμενο (βλ. κατάθεση κ. Ευστάθιο Στεφανόπουλου στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 14.06.2010, σελ. 133).

Ο τότε Υπουργός Μεταφορών ενέκρινε το 2003 τις τροποποιήσεις των ΠΣ και ΣΔ 33α και 39 αντίστοιχα, στις οποίες – μεταξύ άλλων – είχε γίνει από τον ΟΣΕ αποδεκτή η αλλαγή του τύπου κατασκευής των ηλεκτρικών αμαξοστοιχιών από την Ελλάδα στη Γερμανία χωρίς να έχει φροντίσει να εξασφαλίσει ο ΟΣΕ ισοδύναμα ανταλλάγματα. Μέσω της μεταφοράς της κατασκευής στο Εξωτερικό το Δημόσιο έχανε την «Εγχώρια Προστιθέμενη Αξία», που συνιστούσε ουσιαστικό λόγο σύνταξης των Προγραμματικών Συμφωνιών. Θα μπορούσε βέβαια να γίνει δεκτό ότι η μεταφορά του τύπου κατασκευής ήταν αναγκαία για την υλοποίηση της σύμβασης. Είναι όμως προφανές, ότι ο καθορισμός της συμβατικής ποινής σε ποσοστό 1% του συνολικού τιμήματος της σύμβασης, δεν μπορούσε να ισοσταθμίσει την απώλεια που είχε το Ελληνικό Κράτος από τη μη μεταφορά τεχνογνωσίας, την οποία είχε η κατασκευή των ηλεκτραμαξών στην Γερμανία (βλ. κατάθεση κ. Δημήτριο Ρουσσόπουλο στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 29.06.2010, σελ. 90). Αν και η τροποποίηση της ΠΣ 33α προέβλεπε την παραχώρηση από την Κοινοπραξία στον ΟΣΕ οχτώ (8) πετρελαιοκίνητων δίδυμων τρένων και έξι (6) ηλεκτρικών συρμών ως ισοδύναμο υλικό, οι τελευταίοι δεν παρεδόθησαν ποτέ (βλ. κατάθεση Βασίλειου Τσιμπίδη στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 14.06.2010, σελ. 66). Ο Υπουργός Μεταφορών δεν προέβη σε καμία ενέργεια ώστε ο Οργανισμός να πιέσει την Κοινοπραξία να εκτελέσει τις συμβατικές της υποχρεώσεις.

Ο κ. Χρήστος Βερελής έστειλε μεν στις 17.03.2003 επιστολή στον κ. Κώστα Γιαννακό στην οποία ανέφερε, ότι ο ΟΣΕ θα έπρεπε να κινήσει τη διαδικασία κήρυξης ως εκπτώτων όλων των αντισυμβαλλομένων που δεν τηρούσαν τις υποχρεώσεις τους (βλ. επιστολή κ. Χρήστου Βερελή σε κ. Κώστα Γιαννακό στις 17.03.2003 με αριθμ. Πρωτ.: ΟΙΚ/2184). Πλην όμως από τις επόμενες

ενέργειές του και ιδίως από την επιστολή του στον τότε Υπουργό Οικονομικών κ. Νίκο Χριστοδουλάκη, με την οποία του ζητούσε να προχωρήσουν οι διαδικασίες για την έκπτωση του Προμηθευτή της ΠΣ/ΣΔ 37α, σαφώς προκύπτει ότι ο κ. Χρήστος Βερελής αποσκοπούσε την έκπτωση του προμηθευτή μόνο της ΠΣ 37 ΣΔ 37α, που ήταν η εταιρεία ΤΕΜΟΕΣΣΑ. Για τις συμβάσεις στις οποίες προμηθευτής ήταν και η Siemens δεν προέβη σε οποιαδήποτε ενέργεια.

Ιδιαίτερα δε ξενίζει η εμμονή του κ. Χρήστου Βερελή να μεταφέρει τις ευθύνες του σχετικά με την μη έκπτωση των Προμηθευτών που βρισκόταν σε υπερημερία στον τότε Υπουργό Οικονομικών κ. Νίκου Χριστοδουλάκη (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Βερελή στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 14.07.2010, σελ. 149).

Σύμφωνα με την ερμηνεία του αρθρ. 16 παρ. 3 ν. 2446/1996, η οποία επιβεβαιώθηκε και από την γνωμοδότηση με αριθμό 393/2003 της Ολομέλειας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, αρμόδιος για την έγκριση - και όχι υπογραφή, όπως προφανώς για να αποσείσει τις ευθύνες του ισχυρίζεται στην κατάθεσή του ο Υπουργός (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Βερελή στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 14.7.2010, σελ. 100) - των τροποποιήσεων των ΠΣ, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και η έκπτωση Προμηθευτών, είναι ο εποπτεύων Υπουργός δηλαδή στην συγκεκριμένη περίπτωση ο τότε Υπουργός Μεταφορών κ. Χρήστος Βερελής. Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών ως εκπρόσωπος του μοναδικού μετόχου, δηλαδή του Ελληνικού Δημοσίου είχε αρμοδιότητα να εγκρίνει ή να απορίψει την απόφαση της Διοίκησης του Οργανισμού, που θα ερχόταν ως πρόταση του ΔΣ του ΟΣΕ στη Γενική Συνέλευση των μετόχων. Πρόταση για να εγκριθεί από την ΓΣ των μετόχων η έκπτωση του προμηθευτή στις συμβάσεις όπου αντισυμβαλλόμενος ήταν και η Siemens δεν έγινε ποτέ από το ΔΣ του ΟΣΕ.

Είναι συνεπώς προφανές, ότι αν η τότε διοίκηση του ΟΣΕ και ο εποπτεύων υπουργός είχαν την πολιτική βούληση να εκπέσουν οι συμβάσεις στις οποίες προμηθευτής ήταν και η Siemens υπήρχε η νομική βάση για την πραγματοποίησή της.

Με αυτές του τις παραλείψεις ο τότε Υπουργός, ο οποίος ως επόπτης Υπουργός ήταν επιφορτισμένος με την επιμελή διαχείριση της περιουσίας του

ΟΣΕ, την ελλάτωσε και κατά συνέπεια ζημίωσε με την συμπεριφορά του το Ελληνικό Δημόσιο που είναι ο μοναδικός μέτοχος του Οργανισμού.

Προτείνεται η διερεύνηση περαιτέρω ευθυνών του.

2.1.2. Μιχάλης Λιάπης

Υπουργός Επικοινωνιών και Μεταφορών (2004 – 2007)

Ο τότε Πρόεδρος του ΟΣΕ κ. Κώστας Γιαννακός έστειλε στο κ. Μιχάλη Λιάπη στις 03.01.2005 επιστολή με την οποία τον ενημέρωνε, ότι οι προμηθευτές δεν δεχόταν να πληρώσουν ποινικές ρήτρες για καθυστερήσεις υλοποίησης των ΠΣ/ΣΔ ούτε και να παραδώσουν ισοδύναμο υλικό. Αν και ο κ. Κώστας Γιαννακός πρότεινε την επαναδιαπραγμάτευση των ποινικών ρητρών σε ύψος πέραν του 7,5% ή την κήρυξη έκπτωτων των προμηθευτών, ο τότε Υπουργός δεν προέβη σε καμία ενέργεια. Συνέπεια της αδράνειας του κ. Μιχάλη Λιάπη ήταν η συνέχιση των εκκρεμοτήτων στην υλοποίηση των συμβάσεων εις βάρος των συμφερόντων του ΟΣΕ.

Επί της υπουργίας του κ. Μιχάλη Λιάπη και συγκεκριμένα στις 16.01.2007 μισθώθηκαν από τα Ελληνικά Ναυπηγεία οκτώ αυτοκινητάμαξες προαστιακού τύπου για οκτώ μήνες με τίμημα 850.000 € τον μήνα. Τη συντήρηση των τρένων ανέλαβε η Siemens Hellas με κόστος 250.000 € τον μήνα. Αυτοί οι συρμοί είχαν αγορασθεί από τα Ελληνικά Ναυπηγεία στις 16.12.2006 αντί τιμήματος 10.000.000 € και πωλήθηκαν το φθινόπωρο του 2008 στη MAN για περίπου 10.000.000 € (βλ. κατάθεση κ. Βασίλειου Τσιμπίδη στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 14.06.2010, σελ. 66-69). Η παράθεση αυτών των αριθμών αποδεικνύει τη ζημιά του ΟΣΕ. Ο τότε Υπουργός αιτιολόγησε στην Εξεταστική Επιτροπή την έγκριση που έδωσε σε αυτήν την σύμβαση λέγοντας ότι οι υπηρεσιακοί παράγοντες του ΟΣΕ θεωρούσαν «εύλογο» το ποσό του μισθώματος (βλ. κατάθεση κ. Μιχάλη Λιάπη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 15.07.2010, σ. 56, 57) Στην προσπάθειά του δε να τεκμηριώσει την απόφαση μίσθωσης ανέφερε, ότι, αν ο ΟΣΕ αγόραζε ντιζελοκίνητα τρένα, δεν θα ήξερε τί να τα κάνει, εφόσον σε οκτώ μήνες θα είχε ηλεκτροκίνητα τρένα (βλ. κατάθεση κ. Μιχάλη Λιάπη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 15.7.2010, σελ.

58). Είναι προφανές, ότι ο τότε Υπουργός δεν σκέφθηκε την περίπτωση μεταπώλησης των τρένων, όπως έπραξαν τα Ελληνικά Ναυπηγεία μετά το τέλος της μίσθωσής τους από τον ΟΣΕ.

Με αυτές του τις ενέργειες και παραλείψεις ο τότε Υπουργός, ο οποίος ως επόπτης Υπουργός ήταν επιφορτισμένος με την επιμελή διαχείριση της περιουσίας του ΟΣΕ, την ελλάτωσε και κατά συνέπεια ζημίωσε με την συμπεριφορά του το Ελληνικό Δημόσιο που είναι ο μοναδικός μέτοχος του Οργανισμού.

Προτείνεται η διερεύνηση περαιτέρω ευθυνών του.

2.2. Σύμβαση Προαστιακού Τρείς Γέφυρες – Πειραιά (Σύμβαση 994)

2.2.1. Χρήστος Βερελής.

Υπουργός Μεταφορών και Τηλεπικοινωνιών (2000 – 2004)

Κατά την διάρκεια της Υπουργείας του και συγκεκριμένα το 2003 διακηρύχθηκε το έργο για τη διενέργεια δημόσιου μειοδοτικού διαγωνισμού για την κατασκευή του Προαστιακού από τις Τρείς Γέφυρες μέχρι τον Πειραιά. Αν και ως εποπτεύων Υπουργός ώφειλε να προβεί σε έλεγχο των όρων της διακήρυξης, ο κ. Χρήστος Βερελής παρέλειψε οποιαδήποτε ενέργεια και επέτρεψε να διενεργηθεί ο διαγωνισμός με μία διάτρητη διακήρυξη, η οποία τελικά κατέπεσε με απόφαση του ΣΤΕ στις 3.2.2006. Οι σημαντικές ελλείψεις στη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η μή πρόβλεψη των αρχαιολογικών ευρημάτων που σίγουρα θα εμφανίζονταν κατά την κατασκευή του Προαστιακού, καθώς και οι νομικές ασάφειες σε σχέση με τα ιδιοκτησιακά καθεστώτα περιοχών από τις οποίες θα πέρανε ο Προαστιακός, αποτελούν ενδείξεις τουλάχιστον αμελούς προετοιμασίας της αντίστοιχης διακήρυξης.

Απορίας άξιον είναι το γεγονός ότι ο κ. Χρήστος Βερελής ενέκρινε το χρόνο των οκτώ μηνών που σύμφωνα με τη διακήρυξη απαιτείτο για να τελειώσει το συγκεκριμένο έργο ενώ ήταν βέβαιο ότι λόγω των ιδιαιτεροτήτων του έργου η παράταση της προθεσμίας αυτής ήταν εκ των προτέρων δεδομένη.

Ακατανόητη είναι επίσης η έγκριση της κατακύρωσης του έργου στην Κοινοπραξία της Siemens με την ελάχιστη έκπτωση 0,964% αν και σύμφωνα με τις παρ.2β) και γ) και παρ. 4 του αρθρ. 24 του Π.Δ. 609/85 ο Υπουργός ως Προϊσταμένη Αρχή θα μπορούσε να ακυρώσει τη δημοπρασία. Οι αιτιάσεις του τότε Προέδρου του ΟΣΕ Κ. Γιαννακού ότι η έκπτωση ήταν χαμηλή γιατί είχε συμπιεσθεί το κοστολόγιο του έργου δεν αποδεικνύονται (βλ. κατάθεση κ. Κώστα Γιαννακού στην Εξεταστική Επιτροπή στις 22.6.2010, σελ. 147).

Μέσω των εγκρίσεων του αυτών ο κ. Χρήστος Βερελής, ο οποίος ως επόπτης Υπουργός ήταν επιφορτισμένος με την επιμελή διαχείριση της περιουσίας του ΟΣΕ, την ελάττωσε και κατ' επέκταση ζημίωσε με τη συμπεριφορά του το Ελληνικό Δημόσιο που είναι ο μοναδικός μέτοχος του Οργανισμού.

Προτείνεται η διερεύνηση περαιτέρω ευθυνών του.

2.2.2. Μιχάλη Λιάπη,

Υπουργού Επικοινωνιών και Μεταφορών (2004 - 2007)

Επί υπουργίας του υπογράφηκε η σύμβαση μεταξύ ΟΣΕ και Κοινοπραξίας στην οποία συμμετείχε η Siemens για την εκτέλεση του έργου του Προαστιακού. Ο κ. Μιχάλης Λιάπης ενέκρινε την υπογραφή της σύμβασης με έκπτωση 0,964% αν και είχε ψηφισθεί ο ν.3263/2004, που προέβλεπε δυνατότητα εκπτώσεων από 18% μέχρι 35%. Ο τότε Υπουργός δεν χρησιμοποίησε την δυνατότητα που είχε σύμφωνα με το αρθρο 2 παρ. 2β ν.3263/2004 να προκηρύξει εκ νέου το διαγωνισμό ώστε να ωφεληθεί το Ελληνικό Δημόσιο από το χαμηλότερο τίμημα. Η ζημία του ΟΣΕ αποδεικνύεται από το γεγονός, ότι αν αθροίσει κανείς το ποσοστό της έκπτωσης και αυτό της αναθεώρησης λόγω της αλλαγής τιμών στα είδη κατασκευής από το 2003 στο 2005, που έφτασε το 11%, διαπιστώνει, ότι το έργο τελικά δόθηκε με αρνητική έκπτωση. Το επιχείρημα του κ. Μιχάλη Λιάπη, ότι η επαναπροκύρηξη του διαγωνισμού θα ήγειρε αξιώσεις για αποζημίωση της Κοινοπραξίας δεν μπορεί να πείσει (βλ. κατάθεση κ. Μιχάλη Λιάπη στην

Εξεταστική Επιτροπή στις 15.07.2010, σελ. 99). Ο λόγος είναι, ότι ακόμη και η πληρωμή αποζημιώσεων θα συνέφερε σε σχέση με το όφελος που θα είχε το Δημόσιο από την επαναπροκήρυξη του διαγωνισμού. Εκτός τούτου ο κ. Μιχάλης Λιάπης θα μπορούσε να προχωρήσει σε επαναπροκήρυξη του διαγωνισμού, γιατί ο ανάδοχος δεν διέθετε το απαιτούμενο από το νόμο πιστοποιητικό διαφάνειας. Είναι προφανές ότι η καθυστέρηση εξυπηρέτησε την εταιρία. Πέραν αυτών η υποβολή αίτησης ασφαλιστικών μέτρων από μέρος της ανταγωνίστριας εταιρίας δεν αποτελεί από μόνη της νόμιμο λόγο να μην κληθεί η Κοινοπραξία, όπως αναφέρει ο τότε Διευθύνων Σύμβουλος του ΟΣΕ στην κατάθεσή του. Επίσης πρέπει να τονισθεί, ότι το διάστημα των 8 μηνών για την αποπεράτωση του έργου που όριζε η προκήρυξη λόγω του κατεπείγοντος δε υφίστατο πλέον, εφόσον οι Ολυμπιακοί αγώνες είχαν τελειώσει. Συνεπώς το έργο θα μπορούσε να επαναδημοπρατηθεί στα χρονικά όρια που είχαν προτείνει οι υπηρεσιακοί παράγοντες του ΟΣΕ.

Στην κατάθεσή του ο τότε Υπουργός τονίζει, ότι ο τότε Πρόεδρος του ΟΣΕ κ. Κώστας Γιαννακός τον έπεισε προφορικά ότι το έργο δεν πρέπει να επαναπροκηρυχθεί καθώς και ότι ούτε από τις νομικές ούτε από τις τεχνικές υπηρεσίες του ανέφερε, κάποιος ότι αυτό το έργο έπρεπε να επαναδιαπραγματευθεί ή να επαναπροκηρυχθεί (βλ. κατάθεση κ. Μιχάλη Λιάπη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 15.07.2010, σελ. 99). Ηδη αυτό το επιχείρημα αποδεικνύει την παντελή έλλειψη ελέγχου και εποπτείας του τότε Υπουργού σε ένα τόσο σημαντικό και ακριβό έργο. Η σωστή προσέγγιση του τότε Υπουργού θα ήταν – και εφόσον θεωρούσε πιθανή τη δυνατότητα επαναπροκήρυξης του έργου – να ζητήσει εγγράφως τη γνώμη των αρμοδίων υπηρεσιών και όχι να αρκестεί σε μία προφορική διαβεβαίωση του Προέδρου του ΟΣΕ, ο οποίος, όπως είναι φυσικό, θα υπερασπιζόταν τη διαδικασία που ο ίδιος είχε ξεκινήσει. Η απόφαση του 5^{ου} κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου ήδη από τις 17.11.2003, που είχε κρίνει ότι η προθεσμία των οχτώ μηνών ήταν βραχεία για την αποπεράτωση του έργου, οι ερωτήσεις βουλευτών της ΝΔ ως αντιπολίτευση και τα δημοσιεύματα του τύπου σχετικά με το θέμα της κατακύρωσης του έργου αποτελούν στοιχεία που θα έπρεπε να οδηγήσουν το κ. Μιχάλη Λιάπη στην απόφαση να ζητήσει γνωμοδότηση σχετικά με την επαναδημοπράτηση του έργου.

Η παράλειψη των αντίστοιχων ενεργειών του κ. Μιχάλη Λιάπη ο οποίος ως επόπτης Υπουργός ήταν επιφορτισμένος με την επιμελή διαχείριση της περιουσίας του ΟΣΕ, οδήγησε στην ελλάττωσή της. Κατά συνέπεια ο τότε Υπουργός ζημίωσε με την συμπεριφορά του το Ελληνικό Δημόσιο που είναι ο μοναδικός μέτοχος του Οργανισμού.

Προτείνεται η διερεύνηση περαιτέρω ευθυνών του.

2.3. Σύμβαση για εφοδιασμό Ψηφιακού Συστήματος Επικοινωνίας για τον ΟΣΕ (GSM-R)

2.3.1. Ευθύνες Μιχάλη Λιάπη,

Υπουργός Επικοινωνιών και Μεταφορών (2004 - 2007)

Κατά την διάρκεια της Υπουργείας του προκηρύχθηκε το έργο για εφοδιασμό του ΟΣΕ με ψηφιακό σύστημα επικοινωνίας (GSM-R). Ο κ. Μιχάλης Λιάπης δεν έλαβε όμως υπόψη του – ή αγνόησε – τη διαφορά προϋπολογισμού του έργου μεταξύ των υπηρεσιών του ΟΣΕ. Ενώ δηλαδή οι Τεχνικές Υπηρεσίες του ΟΣΕ υπολόγισαν ότι το τίμημα για την προμήθεια του GSM-R για 2.020 χιλιόμετρα θα έφτανε τα 40.000.000 € η προκήρυξη προέβλεπε ότι η προμήθεια του GSM-R για 730 χιλιόμετρα θα κόστιζε 60.000.000 €. Δεν υπάρχουν έγγραφα των υπηρεσιακών οργάνων του ΟΣΕ που να δικαιολογούν αυτήν τη διαφορά. Στην κατάθεσή του ο Μιχάλης Λιάπης ισχυρίζεται άγνοια σχετικά με την εξέλιξη του προϋπολογισμού (βλ. κατάθεση Λιάπη 15.7.2010, σ. 159). Ηδη αυτή η παραδοχή αποδεικνύει την αμελή εποπτεία του κ. Μιχάλη Λιάπη σε σχέση με την περαίωση του υποχρεώσεων του ως Υπουργού.

Απορίες γεννά η αργοπορία της αδειοδότησης των συχνοτήτων για το GSM-R, για την οποία χρειάστηκαν δεκατέσσερις μήνες. Αν και η αίτηση έγινε τον Οκτώβριο του 2006 η απονομή της συχνότητας στον δικαιούχο δηλαδή στην ΕΔΙΣΥ έγινε τον Ιανουάριο του 2008. Από την διαδικασία αδειοδότησης προκύπτουν ενδείξεις ότι υπήρχε πολιτική βούληση να καθυστερήσει η

έγκριση της άδειας στην ΕΔΙΣΥ (βλ. κατάθεση κ. Ηλία Ταλαμάγκα στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 30.6.2010, σ. 19-23).

Δεν είναι επίσης κατανοητός ο λόγος για τον οποίο η προκήρυξη για τον εφοδιασμό του ψηφιακού συστήματος επικοινωνίας δεν περιείχε και τερματικά, ενώ είναι προφανές, ότι χωρίς τερματικά το σύστημα δεν μπορούσε να λειτουργήσει. Η παράλειψη του κ. Μιχάλη Λιάπη να ερευνήσει το σχετικό ερώτημα και να προβεί στις προσήκουσες ενέργειες έχει ως συνέπεια να είναι σήμερα ο ΟΣΕ απόλυτα εξαρτημένος από την Siemens και ουσιαστικά υποχρεωμένος να προμηθευτεί από αυτήν τα τερματικά με τα οποία το GSM-R θα μπορέσει να λειτουργήσει.

Συνεπώς η παράλειψη των αντίστοιχων ενεργειών του κ. Μιχάλη Λιάπη ο οποίος ως επόπτης Υπουργός ήταν επιφορτισμένος με την επιμελή διαχείριση της περιουσίας του ΟΣΕ, οδήγησε στην ελλάτωσή της. Ο τότε Υπουργός ζημίωσε με τη συμπεριφορά του το Ελληνικό Δημόσιο που είναι ο μοναδικός μέτοχος του Οργανισμού.

Προτείνεται η διερεύνηση περαιτέρω ευθυνών του.

C4i

1. Γιάννος Παπαντωνίου

Υπουργός Εθνικής Άμυνας (2001- 2004)

Αν και ήταν ο υπεύθυνος – λόγω αρμοδιότητας – για την ανάθεση της εκτέλεσης του C4i αρνείται ότι είχε γνώση και συνεπώς ότι παρακολούθησε τη σχετική διαδικασία. Ισχυρίζεται ότι αγνοεί αν υπήρχαν περιθώρια αυτόνομων πολιτικών ενεργειών του τότε Υφυπουργού Δημόσιας Τάξης κ. Ευάγγελου Μαλέσιου και αφήνει ασαφές αν υπήρχε διαφωνία μεταξύ αυτού και του τότε Υπουργού Δημόσιας Τάξης κ. Μιχάλη Χρυσοχοϊδη σχετικά με το ποιός είχε την πλήρη εποπτεία και τον έλεγχο των διαδικασιών (βλ. κατάθεση κ. Γιάννου Παπαντωνίου στην Εξεταστική Επιτροπή στις 03.05.2010, σελ. 92). Σε αυτό το σημείο πρέπει να σημειωθεί ότι την ευθύνη για τη σύνθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης που ανέλαβε την προετοιμασία για την υπογραφή της σύμβασης C4i την είχε το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας (βλ. κατάθεση κ. Ευάγγελου Μαλέσιου στην Εξεταστική Επιτροπή στις 11.05.2010, σελ. 128-130).

Αντιφατική είναι επίσης η μαρτυρία του τότε Υπουργού αναφορικά με την αρτιότητα της σύμβασης C4i που υπογράφηκε επί ημερών του, καθόσον αξιολογεί ως σωστή την ενέργεια την Κυβέρνησης να την καταγγείλει, αν και τελικά την θεωρεί ως συμφέρουσα για το Ελληνικό Δημόσιο (βλ. κατάθεση κ. Γιάννου Παπαντωνίου στην Εξεταστική Επιτροπή 03.05.2010, σελ. 123, 133).

Συμπερασματικά: αν και στην κατάθεσή του παραδέχεται ότι ως Υπουργός Εθνικής Άμυνας είχε την ουσιαστική ευθύνη για την εφαρμογή του νόμου (βλ. κατάθεση κ. Γιάννου Παπαντωνίου στις 03.05.2001, σελ.30), δεν παρακολούθησε τις διαδικασίες ως τελικός εγγυητής της τήρησης του νόμου και επέδειξε έτσι αμέλεια ως προς την εκτέλεση των συγκεκριμένων υπουργικών του αρμοδιοτήτων.

Προτείνεται η διερεύνηση περαιτέρω ευθυνών του.

2. Γιώργος Βουλγαράκης

Υπουργός Δημόσιας Τάξης (08/03/2004 έως 14/2/2006)

Αν και καθ' ύλην αρμόδιος υπουργός, παρακολούθησε πλημμελώς την εξέλιξη της σύμβασης C4I. Όπως ο ίδιος κατέθεσε, σε δύο - τουλάχιστον - περιπτώσεις επεδείξε άγνοια και αδιαφορία αναφορικά με την άσκηση της υπηρεσιακών του καθηκόντων. Συγκεκριμένα: τον Απρίλιο του 2005 έλαβε την πολιτική απόφαση να προχωρήσει σε διαδικασία επαναδιαπραγμάτευσης της σύμβασης C4I. Δεν ήταν όμως σε θέση να αιτιολογήσει γιατί έλαβε αυτήν την απόφαση, παρά το γεγονός, ότι είχαν γίνει δοκιμές, που αποδείκνυαν, ότι το σύστημα δεν μπορούσε να επιφέρει το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Οι γενικόλογες και αόριστες αναφορές του σχετικά με την στρατηγικά σημαντική σύσκεψη στην οποία αποφασίστηκε η επαναδιαπραγμάτευση, οι αντιφάσεις του σχετικά με το ποιός πήρε την τελική απόφαση (βλ. μαρτυρία κ. Γιώργου Βουλγαράκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 12.05.2010, σ. 47 και 131) και η χωρίς τεκμηρίωση επίκληση των απόψεων των νομικών συμβούλων του Υπουργείου (βλ. μαρτυρία κ. Γιώργου Βουλγαράκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 12.05.2010, σ. 44 και 156) αποδεικνύουν ουσιώδεις παραλείψεις κατά την άσκηση της κρατικής εξουσίας του.

Τις παραλείψεις του αποδεικνύει και το τμήμα της κατάθεσής του στο οποίο αναφέρει άγνοια σχετικά με επιστολή, που του έστειλε το Δεκέμβριο του 2004 ο τότε Υπουργός Εθνικής Άμυνας κ. Σπήλιος Σπηλιωτόπουλος. Σε αυτήν ο τελευταίος επισήμανε παραβιάσεις της διαδικασίας για τις απομειώσεις της αξίας κατά την προσωρινή παραλαβή του συστήματος του C4I και πρότεινε αναθεώρηση της απόφασης του ΚΥΣΕΑ. (βλ. μαρτυρία κ. Γιώργου Βουλγαράκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 12.05.2010, σ. 162, βλ. μαρτυρία κ. Σπήλιου Σπηλιωτόπουλου στην Εξεταστική Επιτροπή στις 02.09.2010, σ. 38, επιστολή κ. Σπήλιου Σπηλιωτόπουλου προς κ. Γιώργο Βουλγαράκη στις 15.12.2004). Αν ο ισχυρισμός του τότε Υπουργού, ότι δε διάβασε μία τόσο σημαντική επιστολή, είναι αληθής, αποδεικνύεται ότι ο τρόπος άσκησης των υπουργικών του καθηκόντων υπερέβαινε τα όρια της αμέλειας.

Στην κατάθεσή του ο κ. Γιώργος Βουλγαράκης, αν και επικαλείται πιέσεις της Διεθνούς Κοινότητας για ασφαλείς Ολυμπιακούς Αγώνες, αποκρύπτει συναντήσεις με τον Αμερικανό Πρέσβυ (βλ. απόρρητη επιστολή κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη στο κ. Γιώργο Βουλγαράκη στις 23.6.2004) και τους

εκβιασμούς της αμερικανικής πλευράς για καταβολή των 31.000.000 € που δεν είχαν καταβληθεί στην SAIC από την προηγούμενη κυβέρνηση μετά την αποτυχία της άσκησης IET3 (βλ. μαρτυρία κ. Γιώργου Βουλγαράκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 12.05.2010, σ. 27-28).

Ο πρώην Υπουργός δεν αναφέρει το γεγονός, ότι μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες και συγκεκριμένα στις 28.11.2004 όφειλε και μπορούσε – σύμφωνα με την σύμβαση - να κινήσει την διαδικασία για έκπτωση της SAIC.

Παρά τις ασαφείς δηλώσεις στην κατάθεσή του (βλ. μαρτυρία κ. Γιώργου Βουλγαράκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 12.05.2010, σ. 67-72) τα ενημερωτικά σημειώματα της ΔΑΟΑ - για παράδειγμα αυτά με ημερομηνίες 4.10.2004 και 8.10.2004 - και το έγγραφο του κ. Γιώργου Ζορμπά την 01.10.2004 αποδεικνύουν, ότι ο κ. Γιώργος Βουλγαράκης γνώριζε ή τουλάχιστον ώφειλε να γνωρίζει την ακαταλληλότητα των συστημάτων.

Αν και σε πολλά σημεία της μαρτυρίας του επιχείρησε να αποποιηθεί των ευθυνών του (βλ. μαρτυρία κ. Γιώργου Βουλγαράκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 12.05.2010, σ. 79-81), τα έγγραφα της ΔΑΟΑ που είχαν αποδέκτη τον ίδιο δείχνουν μία διαφορετική εικόνα. Ενώ - για παράδειγμα – η Επιτροπή Παραλαβής με έγγραφο της από 26.11.2004 εισηγήθηκε την έκπτωση της SAIC, η ΔΑΟΑ με έγγραφό της, στις 30.11.2004, δεν αποδέχθηκε την εισήγηση. Στην συνέχεια η ΓΔΑΕ/ΥΠΕΘΑ σε έγγραφό της, της 13.1.2005, απέρριψε το αίτημα του κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη για εξαμηνιαία παράταση. Αυτό το έγγραφο ήταν γνωστό στον τότε Υπουργό. Συνεπώς ο κ. Γιώργος Βουλγαράκης ήταν ενήμερος για όλες αυτές τις διαδικασίες. Εξάλλου στην κατάθεσή του (βλ. κατάθεση κ. Γιώργου Βουλγαράκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 12.5.2010, σ. 82, 153) ο τότε Υπουργός απέκρυψε την αλήθεια και σε ότι αφορά τις δοκιμές του συστήματος που έγιναν τον Απρίλιο του 2005. Οι συγκεκριμένες δοκιμές αφορούσαν μόνον τα επι μέρους Υποσυστήματα του C4I. Δεν διεξήχθησαν γενικές δοκιμές την χρονική περίοδο 2004 και 2005, οι δε δοκιμές που έγιναν στα Υποσυστήματα απέδειξαν την ακαταλληλότητα του C4I. (βλ. σχετικά έγγραφο της ΔΑΟΑ της 5.4.2005 προς την ΓΔΑΕ/ΥΠΕΘΑ και έγγραφο της 28.5.2005 ΔΑΟΑ στην SAIC). Τελικά, ενώ ο κ. Γιώργος Βουλγαράκης τόνιζε τον βαθμό ανάπτυξης κάποιων Υποσυστημάτων δεν ανέφερε, ότι: συνολικά η λειτουργικότητά του συστήματος έφτανε το 10-20%, η διαλειτουργικότητα το

5-10%, το CDSS ήταν ακατάλληλο και ότι το TETRA παρουσίαζε ουσιώδεις αποκλείσεις.

Οι συνεχείς αναφορές του τότε Υπουργού στις ενέργειες του κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη και η επισήμανση ότι δεν υπήρχε ενδιαφέρον από μέρους του να ενημερωθεί για την εξέλιξη της σύμβασης του C4I (βλ. μαρτυρία κ. Γιώργου Βουλγαράκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 12.05.2010, σ. 178) αποδεικνύουν την παραβατική - δια παραλείψεως - συμπεριφορά του κατά την άσκηση των καθηκόντων του σχετικά με μια σύμβαση που ανερχόταν στο ύψος των 255.000.000 €.

Η συγκεκριμένη συμπεριφορά του κ. Γιώργου Βουλγαράκη ήταν αντικειμενικά σε θέση να βλάψει το Κράτος επειδή η επαναδιαπραγμάτευση της σύμβασης και η μη έκπτωση της SAIC οδήγησε σε ζημιά του Δημοσίου.

Προτείνεται η διερεύνηση περαιτέρω ευθυνών του.

3. **Βύρων Πολύδωρας**

Υπουργός Δημόσιας Τάξης (2006-2007)

Αναφορικά με την δοκιμή/επίδειξη του συστήματος που έγινε στις 1.7.2004 ο κ. Βύρων Πολύδωρας αναγνώρισε ότι η επίδειξη απέτυχε και εξέθεσε με αυτόν τον τρόπο τον κ. Χρήστο Μαρκογιαννάκη, που ως Υφυπουργός Δημόσιας Τάξης ήταν υπεύθυνος για την έκβαση της σύμβασης του C4I (βλ. κατάθεση κ. Βύρωνα Πολύδωρα στην Εξεταστική Επιτροπή στις 07.06.2010, σ. 12-13).

Με την τροποποίηση αριθμός 5 της σύμβασης που υπέγραψε ο Βύρων Πολύδωρας ως Υπουργός Δημόσιας Τάξης στις 29.3.2007 επήλθε η σημαντικότερη αλλαγή, καθόσον δρομολογήθηκε η παράδοση του C4I κατά υποσύστημα. Με αυτόν τον τρόπο καταργήθηκε στην ουσία η προϋπόθεση της σύμβασης του 2003, ότι δηλαδή η παράδοση του συστήματος έπρεπε να γίνει με το «κλειδί στο χέρι» και αποκλείσθηκε εκ των πραγμάτων ο έλεγχος της διαλειτουργικότητας του συστήματος. Η συγκεκριμένη τροποποίηση αντιβαίνει στα συμφέροντα του Ελληνικού Δημοσίου, καθόσον – όπως αναφερόταν και στο ενημερωτικό σημείωμα της Διεύθυνσης Τεχνικών στις 16.5.2006 προς τον τότε Υπουργό – με αυτόν τον τρόπο παρείχεται η δυνατότητα στην SAIC να ολοκληρώσει το έργο της, το οποίο λόγω των ουσιωδών ελλείψεών του, δεν μπορούσε να παραληφθεί ως ενιαίο και διαλειτουργικό.

Η απόφαση του τότε Υπουργού της 11.09.2006 να τροποποιηθεί με αυτόν τον τρόπο η σύμβαση δεν έλαβε υπόψη το έγγραφο της Διεύθυνσης Τεχνικών της 04.07.2006. Σε αυτό αναφερόταν ότι η διαλειτουργικότητα και το ενιαίο του συστήματος αποτελούν τις βασικές παραμέτρους που θα επέτρεπαν την παραλαβή του συστήματος ασφαλείας με «το κλειδί στο χέρι». Στην κατάθεσή του ο κ. Βύρωνα Πολύδωρας δεν έδωσε καμία εξήγηση για τον λόγο που πρότεινε και υπέγραψε την παραλαβή ανά Υποσύστημα. Επικαλέστηκε αόριστα, όπως και ο κ. Χρήστος Μαρκογιαννάκης, εκβιασμούς από την SAIC. (βλ. κατάθεση κ. Βύρωνα Πολύδωρα στην Εξεταστική Επιτροπή στις 07.06.2010, σ. 18-28).

Σε ότι αφορά στις διαπραγματεύσεις για την τροποποίηση της σύμβασης ο κ. Βύρων Πολύδωρας κατέθεσε ότι οι προκάτοχοί του ήταν δεσμευμένοι να

προχωρήσουν σε αυτήν, εκθέτοντας έτσι τον κ. Χρήστο Μαρκογιαννάκη. Γεγονός είναι, ότι ακολούθησε την ίδια πολιτική και χρησιμοποίησε τα ίδια πρόσωπα στις διαπραγματεύσεις χωρίς να λάβει υπόψη του, ότι το C4I ήταν ακατάλληλο προς παραλαβή. Συγχρόνως αποδέχθηκε τους όρους της SAIC και της Siemens.

Η πλημμελής προετοιμασία της τροποποίησης της σύμβασης αποδεικνύεται και από το γεγονός, ότι πρόεδρος της αντίστοιχης Επιτροπής Διαπραγματεύσεων διορίστηκε στις 30.8.2006 με απόφαση του τότε Υπουργού ο τότε Αστυνομικός Υποδιευθυντής Νικόλαος Σουπιώνης στο πρόσωπο του οποίου συνέτρεχε - σύμφωνα με το ΠΔ 274/89 – ασυμβίβαστο. Ο λόγος ήταν ότι ο κ. Νικόλαος Σουπιώνης είχε διατελέσει Πρόεδρος Επιτροπής Παραλαβής του C4I σε προγενέστερη φάση εκτέλεσης της σύμβασης. Το επιχείρημα του κ. Βύρωνα Πολύδωρα ότι δεν γνώριζε πως ο κ. Νικόλαος Σουπιώνης ήταν Πρόεδρος και σε προηγούμενη σύνθεση αυτής της Επιτροπής δεν πείθει. Ο ίδιος ο τότε Υπουργός υποστήριξε, ότι ήταν λίγοι οι αξιωματικοί που ασχολούνταν με αυτό το αντικείμενο. (βλ. κατάθεση κ. Βύρωνα Πολύδωρα στην Εξεταστική Επιτροπή στις 7.6.2010, σελ. 45-47, 127-129).

Αντιφάσκει ο κ. Βύρων Πολύδωρας στην κατάθεσή του αναφορικά με την αίτηση της προσφυγής της SAIC στη διαιτησία (βλ. κατάθεση κ. Βύρωνα Πολύδωρα στην Εξεταστική Επιτροπή στις 7.6.2010, σελ. 78-81). Το γεγονός ότι το Ελληνικό Δημόσιο σύρθηκε σε διαπραγματευτική διαδικασία τριών (3) ετών, η οποία εξυπηρετούσε μόνον την SAIC, απαξίωσε την ισχυρή νομικά θέση του Ελληνικού Δημοσίου απέναντί της, αφού - όπως αποδεικνύεται από τις ενέργειές της - η εταιρεία αδυνατούσε να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της σύμβασης. (βλ. ενημερωτικό σημείωμα της Διεύθυνσης Τεχνικών προς SAIC στις 16.5.2006).

Αν και από πολλά έγγραφα αποδεικνύεται ότι για τις καθυστερήσεις στο έργο αποκλειστικά υπεύθυνη ήταν η SAIC (βλ. π.χ. έγγραφο Δ.Τ./ΑΕΑ στον Νομικό Σύμβουλο του Υπουργείου Δημ. Τάξης), ο τότε Υπουργός ανέχθηκε τον εκβιασμό από τον αντιπρόεδρο της εταιρίας, για συνέχιση των διαπραγματεύσεων παράλληλα με την προσφυγή της SAIC στη διαιτησία (βλ. επιστολή με ημερομηνίας 29.04.2007 του αντιπροέδρου της SAIC προς κ. Βύρωνα Πολύδωρα). Ο κ. Βύρων Πολυδωρας δεν δίνει πειστική απάντηση

στο ερώτημα γιατί δεν κηρύχθηκε έκπτωτη η εταιρία, αφού από την αλληλογραφία με την SAIC προκύπτει ότι το C4I ήταν ακατάλληλο για χρήση και γιατί απέκρυψε τις προτροπές του ΥΠΕΘΑ για άμεση προσφυγή στο ΚΥ.ΣΕ.Α. (βλ. κατάθεση κ. Βύρωνα Πολύδωρα στην Εξεταστική Επιτροπή στις 07.06.2010, σελ. 105-108).

Σχετικά με την απόρρητη απόφασή του, της 11.9.2006, με την οποία περιέγραψε τους όρους τροποποίησης της σύμβασης ο τότε Υπουργός απέκρυψε, ότι με την κατάτμηση και παραλαβή του C4I ανά Υποσύστημα επιστρεφόταν η αντίστοιχη εγγυητική επιστολή στη SAIC, όρο που η εταιρεία ζητούσε επίμονα από το 2004. Απέκρυψε επίσης ότι η SAIC μέσω της προσφυγής της στη δικογραφία το 2006 εκβίαζε τη διαπραγματευτική διαδικασία και μάλιστα δήλωνε, ότι αν δεν τύγχανε ευνοϊκής τροποποίησης δεν θα απέσυρε την αίτησή της.

Στην κατάθεσή του ο κ. Βύρων Πολύδωρας αποσιώπησε, ότι υπήρξε εισήγηση (βλ. Εισηγητικό 2004-1/17/47/6-1/1-9-2006) στην οποία αναφέρονταν ότι υπήρχαν αντιδράσεις από την φυσική ηγεσία της ΕΛΑΣ σχετικά με την τροποποίηση της σύμβασης (βλ. κατάθεση κ. Βύρωνα Πολύδωρα στην Εξεταστική Επιτροπή στις 07.06.2010, σελ. 97-99, 108-110).

Παρά τα όσα ανέφερε στην κατάθεσή του ο τότε Υπουργός (βλ. κατάθεση κ. Βύρωνα Πολύδωρα στην Εξεταστική Επιτροπή στις 07.06.2010, σελ. 18-28) το σχέδιο της 5^{ης} τροποποιητικής σύμβασης, την οποία το Υπουργείο διαβίβασε στο Ελεγκτικό Συνέδριο για έλεγχο νομιμότητας, δεν περιελάμβανε ρήτρα διαλειτουργικότητας. Η ρήτρα επιβλήθηκε στο Ελεγκτικό Συνέδριο, το οποίο με την υπ' αριθμ. 26/2007 πράξη του επέστρεψε το αρχικό κείμενο της σύμβασης στο Υπουργείο και ζήτησε να συμπεριληφθεί ο όρος της διαλειτουργικότητας του C4I (παρ. V. της Πράξης 26/07 και αρθρ. 8.9 της σύμβασης). Σύμφωνα με το Ελεγκτικό Συνέδριο, εάν κατά την τελική παραλαβή, δεν επιτυγχάνετο η διαλειτουργικότητα έπρεπε να εφαρμοστούν οι διατάξεις της σύμβασης, δηλ. να γίνει έκπτωση του Προμηθευτή.

Ο ισχυρισμός του κ. Βύρωνα Πολύδωρα ότι το Υποσύστημα 16 (AVL) λειτουργεί, δεν ανταποκρίνεται στην αλήθεια (βλ. κατάθεση κ. Βύρωνα Πολύδωρα στην Εξεταστική Επιτροπή στις 07.06.2010, σελ. 25). Το AVL ήταν παντελώς ακατάλληλο από το 2004. Στις 05.04.2007 η Επιτροπή Παραλαβής γνωστοποίησε στη SAIC τις ουσιώδεις αποκλείσεις του Υποσυστήματος

(2004/10/20/31/13-μδ/05.04.2007 Έγγραφο Επιτροπής Παραλαβής), τις οποίες η εταιρεία δεν αποδέχτηκε (07-03688/27.4.2007 έγγραφο SAIC). Η Επιτροπή έχοντας και την έκθεση των Τεχνικών Συμβούλων (18.5.2007 Έκθεση Τεχνικών Συμβούλων) απέρριψε το Υποσύστημα 16 (2004-00/6/2-κβ/6-6-2007 Πρωτόκολλο Απόρριψης Υποσυστήματος 16 (AVL)). Η εταιρεία δεν προσέφυγε εντός πέντε (5) ημερών κατά του Πρωτοκόλλου, όπως ορίζεται στο Παράρτημα Β της σύμβασης. Η Διεύθυνση Τεχνικών δεν έλαβε υπόψη της το απορριπτικό πρωτόκολλο και ζήτησε χρονοδιάγραμμα από την εταιρεία για την αποκατάσταση των ουσιωδών αποκλίσεων 2004-1/17/47/16-ρλστ/21.6.2007 έγγραφο Δ.Τ./ΑΕΑ προς SAIC). Τέτοιο χρονοδιάγραμμα η SAIC δεν γνωστοποίησε ποτέ.

Ο τότε Υφυπουργός Εθνικής Άμυνας κ. Παναγιώτης Χηνοφώτης αρνήθηκε την παραλαβή του Υποσυστήματος 16. Ο λόγος ήταν, ότι αφού εξέτασε την εισηγητική πρόταση της Επιτροπής Παραλαβής, διαπίστωσε, ότι οι φερόμενες ως επουσιώδεις αποκλείσεις του συστήματος ήταν ουσιαστικές, διότι επηρέαζαν τη διαλειτουργικότητα του συγκεκριμένου Υποσυστήματος, αλλά και όλου του συστήματος ασφαλείας C4I (Βλ. κατάθεση κ. Παναγιώτη Χηνοφώτη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 08.02.2010, σελ. 41). Τελικά το AVL συμπεριελήφθη ως παραληπτό στο τελικό πρωτόκολλο της 14.11.2008 και είναι εκτός λειτουργίας από τις 3.10.2009 διότι – μεταξύ άλλων - δεν υπάρχει εκπαιδευμένο προσωπικό.

Ανακριβής ήταν η κατάθεση του κ. Βύρωνα Πολύδωρα σχετικά με την παραλαβή του Υποσυστήματος 17 (Δίκτυο Διαχείρισης Κυκλοφορίας) (βλ. κατάθεση κ. Βύρωνα Πολύδωρα στην Εξεταστική Επιτροπή στις 07.06.2010, σ. 25). Αν και η SAIC εξ' αρχής είχε εγκαταστήσει το Υποσύστημα με ένα τεχνικό σύστημα, που καθιστούσε αδύνατη την παραλαβή του, ο τότε Υπουργός το επαναδιαπραγματεύθηκε σύμφωνα με τον τρόπο που το είχε εγκαταστήσει η εταιρεία και όχι με δημιουργία κόμβων, όπως προέβλεπε η αρχική σύμβαση ένα τεχνικό στοιχείο που θα οδηγούσε στην ασφαλέστερη λειτουργία του.

Σχετικά με την παραλαβή των Υποσυστημάτων 14 (Λιμάνια) και 15 (σκάφη Λιμενικού Σώματος) ο κ. Βύρων Πολύδωρας δεν ανέφερε, ότι κατά τη διαπραγματευτική διαδικασία των ετών 2005 και 2006 αυτά τελούσαν υπό αίρεση της εξ' απαρχής δόμησης, διότι στις δοκιμές του 2005 κρίθηκαν

ακατάλληλα προς παραλαβή (βλ. κατάθεση κ. Βύρωνα Πολύδωρα στην Εξεταστική Επιτροπή στις 07.06.2010, σ. 91). Σε ερώτημα αν υπήρχε ασυμβίβαστο, σύμφωνα με το άρθρο 16 Π.Δ. 284/79, για τον κ. Κ. Βασιλάτο, ο οποίος αν και μέλος της Επιτροπής Διαπραγματεύσεων ήταν συγχρόνως και μέλος της Επιτροπής Παραλαβής των Υποσυστημάτων για το Λιμενικό Σώμα ο τότε Υπουργός απάντησε ότι «δεν έχει γνώση ούτε σχόλιο» (βλ. κατάθεση κ. Βύρωνα Πολύδωρα στην Εξεταστική Επιτροπή στις 07.06.2010, σ. 90). Δύσκολα αυτός ο ισχυρισμός μπορεί να γίνει αποδεκτός.

Ευθύνες έχει επίσης ο τότε Υπουργός όσον αφορά την παραλαβή του Υποσυστήματος 20 (TETRA). Αφού η Επιτροπή Παραλαβής με πρωτόκολλο της 25.5.2007 απέρριψε την παραλαβή του Υποσυστήματος που αποτελούσε ένα ψηφιακό και συγκαναλικό Ραδιοσύστημα κλήθηκε στις 26.05.2007 στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης σε σύσκεψη με τους κ. Γρηγόριο Δουμεντζιάνο, προηγούμενο πρόεδρο της Επιτροπής Παραλαβής, κ. Κωνσταντίνο Καταβάτη, νομικό σύμβουλο του Υπουργείου και κ. Κωστή Αιλιανό, Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης. Οι ανωτέρω αξίωσαν – με απειλές μάλιστα και υποτιμητικές εκφράσεις - από τα μέλη της Επιτροπής να ανακαλέσουν το απορριπτικό πρωτόκολλο, γεγονός που δεν συνέβη. (βλ. κατάθεση κ. Γεράσιμου Βασιλάτου στην Εξεταστική Επιτροπή στις 22.03.2010 σελ. 212 και βλ. κατάθεση κ. Δημήτρη Μαραβέλη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 15.4.2010 σελ. 96). Αν και ο κ. Βύρων Πολύδωρας στην κατάθεσή του δήλωσε άγνοια για την πράξη του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης (βλ. κατάθεση κ. Βύρωνα Πολύδωρα στην Εξεταστική Επιτροπή στις 07.06.2010, σελ. 94) δύσκολα μπορεί να πείσει, ότι αυτή η συντονισμένη ενέργεια από υψηλά ιστάμενα μέλη του Υπουργείου του δεν είχε την έγκριση, αν όχι την παρότρυνσή του.

Η πλημμέλεια της διαχείρισης της δημόσιας περιουσίας εκ μέρους του κ. Βύρωνα Πολύδωρα τεκμηριώνεται και από το γεγονός, ότι η από τον Υπουργό διορισθείσα Επιτροπή Επίλυσης Διαφορών παρέλαβε το TETRA ένα μήνα μετά την απόρριψή του στις 29.06.2007, αφού αξιολόγησε διαφορετικά την ήδη υπάρχουσα Εκθεση Αποδοχής του Υποσυστήματος. Η Δευτεροβάθμια Επιτροπή δηλαδή έλαβε – σύμφωνα με το Πρωτόκολλο Αποδοχής και καταθέσεις μαρτύρων – βεβαιώσεις από τεχνικούς συμβούλους του Δημοσίου ότι το σύστημα λειτουργεί, χωρίς να προβεί η ίδια σε έλεγχο

λειτουργίας (βλ. κατάθεση κ. Παναγιώτη Κωπτή στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 04.05.2010, σ. 153). Με την απόφαση του Βύρωνα Πολύδωρα της 8.7.2007 που ενέκρινε την - μέσω της παραπάνω μεθόδευσης - παραλαβή του TETRA αποδεσμεύτηκαν εγγυητικές επιστολές της εταιρίας αξίας 5.936.825 € και 19.998.607 €.

Προτείνεται η διερεύνηση περαιτέρω ευθυνών του.

4. Προκόπης Παυλόπουλος

Υπουργός Εσωτερικών (2007-2009)

Οι αναφορές του σχετικά με την 7^η τροποποίηση της σύμβασης που μετέθετε την εκπαίδευση, αφού είχε παραληφθεί οριστικά το σύστημα ασφαλείας, είναι ανακριβείς και αποσκοπούν να παραπλανήσουν σχετικά με την αιτία υπογραφής της (βλ. κατάθεση κ. Προκόπη Παυλόπουλου στην Εξεταστική Επιτροπή στις 08.06.2010, σ. 166-169). Μέχρι και την 5^η τροποποίηση γίνονταν δεκτό ότι η εκπαίδευση στα Υποσυστήματα 8 μέχρι 30 ήταν υποχρέωση της εταιρείας. Συνεπώς η εκπαίδευση χρηστών, τεχνικών και διαχειριστών για τα Υποσυστήματα 1 έως 7 (CDSS) θα έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί πριν από την σύνταξη του τελικού πρωτοκόλλου παραλαβής του C4I. Αυτή η ενέργεια δεν είχε πραγματοποιηθεί μέχρι το καλοκαίρι του 2008 που άρχισε η διαδικασία δοκιμής των Υποσυστημάτων.

Αν και οι Τεχνικοί Σύμβουλοι με εκθέσεις τους ανέφεραν την ακαταλληλότητα του CDSS η Επιτροπή Παραλαβής δεν τις έλαβε υπόψη της και προχώρησε στις 14.10.2008 στην παραλαβή των Υποσυστημάτων 1-7. Επειδή όμως η 5^η τροποποίηση περιείχε ως όρο την υποχρέωση της εταιρείας να εκπαιδεύσει το προσωπικό, δεν μπορούσε να γίνει τελικό πρωτόκολλο παραλαβής. Για αυτόν το λόγο ο τότε Υπουργός υπέγραψε την 7^η τροποποίηση της σύμβασης, ώστε να γίνει δυνατή η συνολική παραλαβή του C4I. Είναι προφανές, ότι ο κ. Προκόπης Παυλόπουλος δεν διαχειρίστηκε με την πρέπουσα προσοχή την δημόσια περιουσία, η οποία του ήταν διεπιστευμένη με την ιδιότητά του ως Υπουργού.

Προτείνεται η διερεύνηση περαιτέρω ευθυνών του.

5. **Χρήστος Μαρκογιαννάκης**

Υφυπουργός Δημόσιας Τάξης (2004-2006)

*Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών με αρμοδιότητα στα θέματα
δημόσιας τάξης (9/1/2009-10/10/2009)*

I. Ανακριβώς καταθέτει ότι το σύστημα C4I απερρίφθη το 2005 μετά από 6μηνη διαδικασία. Σε έγγραφο της ΔΑΟΑ με ημερομηνία 12.10.2005 προς ΓΔΑΕ/ΥΠΕΘΑ (έγγραφο με αρ.Πρωτ. 2004-00/3/13/2ια) που είχε αποσταλεί και στον τότε Υφυπουργό αναφερόταν ότι οι δοκιμές ολοκληρώθηκαν στις 2.4.2005 (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 26.04.2010, σ. 20).

Αναληθώς εξάλλου κατέθεσε ο τότε Υφυπουργός ότι οι Τεχνικοί Σύμβουλοι της BOARTES δεν είχαν υποβάλει εκθέσεις για την πορεία του έργου (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 26.04.2010, σελ. 30). Όπως προκύπτει από τα σχετικά έγγραφα οι τεχνικοί σύμβουλοι της BOARTES (2004-30/27/2-2ρξδ/13/6/2004 έκθεση BOARTES, 2.7.2004 έκθεση BOARTES, 2004-50/1/10-ρλγ/2/7/2004 έκθεση BOARTES) είχαν αποστείλει: α) εκθέσεις σχετικά με τις δοκιμές στα διάφορα Υποσυστήματα, β) αξιολόγηση της άσκησης IET-3 και της «στημένης» επίδειξης της 1/7/2004. Από όλες αυτές τις εκθέσεις προκύπτει σαφώς ότι το C4I δεν ήταν κατάλληλο για να χρησιμοποιηθεί.

Σε αντίθεση με την μαρτυρία του πρώην Υφυπουργού (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 26.04.2010, σελ. 37) ο τότε Υπουργός Εθνικής Άμυνας κ. Σπήλιος Σπηλιωτόπουλος ήταν αυτός που προσέφυγε στο Ελεγκτικό Συνέδριο και όχι οι δικηγόροι της SAIC. Ο Σπήλιος Σπηλιωτόπουλος ζήτησε με αίτησή του στις 19.09.2005, την ανάκληση της υπ. Αριθμ. 8/2005 πράξης του Ελεγκτικού Συνεδρίου για να μην εκταμιευθούν τα 63.109.140 € και να πληρωθούν έργα που αφορούσαν το C4I. Τελικά το ένταλμα θεωρήθηκε από το Ελεγκτικό Συνέδριο με την αιτιολογία της «συγγνωστής πλάνης» αυτών που υπέγραψαν τη σύμβαση (βλ. υπ. αριθμ. 16^{ης}/17-11-2005 Απόφασης του Ελεγκτικού Συνεδρίου).

Ο κ. Χρήστος Μαρκογιαννάκης κατέθεσε ότι όλο το χρονικό διάστημα συγκροτούσε Επιτροπές Παραλαβών με συγκεκριμένους αξιωματικούς (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις

26.04.2010, σελ. 46-47). Βεβαιώνει επομένως με αυτόν τον τρόπο, ότι στα πρόσωπα των συνεργατών του συνέτρεχαν οι διατάξεις του άρθρου 16 του Π.Δ. 284/89 «περί ασυμβιβάστου», εφόσον είχαν χρηματίσει μέλη σε περισσότερες από μία επιτροπές του ίδιου έργου (Διαπραγματεύσεων και Παραλαβής).

Η κατάθεσή του τότε Υφυπουργού, ότι το 2004 υπογράφηκε μνημόνιο για την προσωρινή παραλαβή του C4I, επειδή στη δοκιμή του συστήματος στις αρχές Ιουλίου διαπιστώθηκε «ότι μπορούσε να προσφέρει σημαντικά πράγματα στην κατάσταση που βρισκόταν εκείνη την στιγμή», είναι ανεπαρκής και εν μέρει ανακριβής (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 26.04.2010, σελ. 56). Η συμφωνία με τη SAIC για προσωρινή παραλαβή οριστικοποιήθηκε - πριν αποφασίσει το ΚΥ.ΣΕ.Α - στις 01.07.2004 και υπογράφηκε χωρίς να ληφθούν υπόψη τα εξής:

- i. Η Επιτροπή Παραλαβής και οι τεχνικοί σύμβουλοι της BOARTES με έκθεσή τους είχαν αξιολογήσει αρνητικά την επανάληψη της άσκησης IET-3.
- ii. Η επίδειξη του C4I από τη SAIC την 01.07.2004 είχε αρνητικά αποτελέσματα, όπως προκύπτει από τις αναφορές των μελών της Επιτροπής Παραλαβής και την Έκθεση των BOARTES.
- iii. Τα υποσυστήματα 1-7 του CDSS δεν είχαν αναπτυχθεί και δεν υπήρχε διαλειτουργικότητα παρά μόνο μερική αυτοτελής λειτουργία.

Όπως προκύπτει από τις αναφορές μελών της Επιτροπής, τα μέλη της Επιτροπής Παραλαβής και του Ολυμπιακού Κέντρου Ασφάλειας δεν γνώριζαν τίποτε για την επίδειξη της 01-07-2004. Αντίθετα διετάχθηκαν το βράδυ της προηγούμενης να παραστούν στην επίδειξη ως παρατηρητές. (βλ. το από 07-07-2004 Μνημόνιο, την υπ' αριθ. 1 Απόφαση της 9^{ης}/21-7-2004 Συνεδρίασης ΚΥΣΕΑ, την Φ.600/ΑΠ 45070 Σ.9/28-7-2004 Επιστολή Υπουργού Άμυνας κ. Σπήλιος Σπηλιωτόπουλου, την 04-2186 (CA-04-301)/ 30-7-2004 επιστολή SAIC, την 04-2191/2-8-2004 επιστολή SAIC, την 04-2231/9-8-2004 επιστολή SAIC, την 04-02462/17-9-2004 επιστολή SAIC, το Φ.600/ΑΔ 110736Σ35/30-9-2004 έγγραφο ΓΔΑΕ/ΥΠΕΘΑ και το Φ.600/ΑΔ 131405Σ1037/1-10-2004 έγγραφο κ. Γιώργο Ζορμπά, βλ. επίσης κατάθεση Σπηλιωτόπουλου 2.9.2010, σ. 37, όπου τόνιζε, ότι η απόφαση του ΚΥ.ΣΕ.Α της 21.07.2004 δεν υλοποιήθηκε).

Ο τότε Υφυπουργός κατέθεσε αναληθώς ότι το ΚΥ.ΣΕ.Α κάλυψε όλες τις αλλαγές που είχαν γίνει στη σύμβαση.

Στην κατάθεσή του ο κ. Χρήστος Μαρκογιαννάκης απέκρυψε ότι με την 4^η τροποποίηση της σύμβασης νομιμοποίησε την απ' ευθείας ανάθεση έργου (Αναβάθμιση ΓΑΔΑ) ύψους 7.100.000€ στη ΔΙΕΚΑΤ και το ενέταξε ως επιπλέον υποσύστημα στο C4I (το 22A) (βλ. το από 30-6-2004 Πρακτικό αξιολόγησης επανεξετασθέντων στόχων της άσκησης IET-3 της Επιτροπής Παραλαβής, την υπ' αριθ. 04-1994/30-06-2004 Επιστολή SAIC, Δώδεκα (12) αναφορές μελών της Επιτροπής Παραλαβής, του Π.Σ. και του Ολυμπιακού Κέντρου Ασφάλειας σχετικά με την επίδειξη του C4I την 1-7-2004, την από 2004-50/1/10-ρλγ/2-7-2004 Έκθεση BOARTES, το από 7-7-2004 Μνημόνιο μεταξύ Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και SAIC).

Αναληθώς επίσης κατέθεσε ότι η SAIC επέμενε να γίνει η Γενική Δοκιμή την 01.10.2004 (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 26.04.2010, σ. 57). Η ημερομηνία είχε αποφασισθεί από το ΚΥ.ΣΕ.Α μετά από δική του εισήγηση αν και γνώριζε ότι πρώτα έπρεπε να δοκιμασθούν τα Υποσυστήματα, κάτι που δεν είχε συμβεί. Αν και το ΚΥ.ΣΕ.Α είχε αποφασίσει συγκεκριμένες διαδικασίες μέχρι την 01.10.2004, οι διαδικασίες άλλαξαν με ευθύνη του Υπουργού με άλλες που ευνοούσαν τη SIEMENS. Σχετικά σημειώνεται ότι έγινε απ' ευθείας ανάθεση απεγκατάστασης εξοπλισμού χωρίς αυτός να έχει δοκιμασθεί.

Ανακριβώς κατέθεσε ο τότε Υφυπουργός ότι τον Απρίλιο του 2005 διεμήνυσε στην SAIC ότι το Ελληνικό Δημόσιο δεν μπορεί να παραλάβει το σύστημα C4I (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 26.04.2010, σελ. 58). Από την σχετική αλληλογραφία προκύπτει ότι ο κ. Χρήστος Μαρκογιαννάκης διαπραγματευόταν σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που έθετε η εταιρεία SAIC. Από τα έγγραφα του φακέλου συνάγεται, ότι οι ενέργειες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και ειδικά οι χειρισμοί του θέματος από τον τότε Υφυπουργό δεν είχαν νομιμοποιητική βάση. Συγκεκριμένα:

A) Παρά τη διαπίστωση ότι το C4I ήταν ακατάλληλο ήδη από την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων με υπαιτιότητα της SAIC εν τούτοις δεν κινήθηκε η διαδικασία κήρυξης έκπτωτης της εταιρείας.

Β) Δόθηκαν ανακριβή στοιχεία για την ανάπτυξη των Υποσυστημάτων στο ΥΠΕΘΑ χωρίς να έχουν γίνουν δοκιμές σε αυτά.

Γ) Ο τότε Υφυπουργός έστειλε στη SAIC σχέδιο απόφασης ΚΥ.ΣΕ.Α που αφορούσε την τροποποίηση της Σύμβασης. Η SAIC απάντησε θέτοντας νέους όρους. Ο κ. Χρήστος Μαρκογιαννάκης αποδέχθηκε στην εισήγηση του κ. Σωτήριου Τσενέ για 18μηνη παράταση ώστε να μην κηρυχθεί η SAIC έκπτωτη (βλ. 2004-00/3/13/1-μζ/19-3-2005 έγγραφο ΔΑΟΑ στη SAIC, F.600/319445.Σ.768/30-3-2005 έγγραφο ΓΔΑΕ/ΥΠΕΘΑ, 2004-00/3/13/1-ξα/5-4-2005 έγγραφο ΔΑΟΑ, CA-05-386/18-4-2005 Επιστολή SAIC στον Χρήστου Μαρκογιαννάκη, 2004-00/3/13/1-ση/28-4-2005 έγγραφο ΔΑΟΑ, 2004-00/3/13/1-ρκβ/1-7-2005 εισήγηση ΔΑΟΑ σε κ. Χρήστο Μαρκογιαννάκη, 2004-00/3/13/1-ρκγ/30-6-2005 έγγραφο ΔΑΟΑ, 168/2005 Γνωμοδότηση Νομικού Συμβούλου ΥΕΘΑ).

Ο ίδιος κατέθεσε ανακρίβειες σχετικά με το κλίμα που επικρατούσε στις διαπραγματεύσεις για την τροποποίηση της σύμβασης. Αποδέχθηκε ως «σωστή» την απαίτηση της εταιρείας να παραληφθεί το C4I ανά Υποσύστημα, ενώ γνώριζε, ότι αυτή η διάταξη είχε ως συνέπεια να ανακληθεί ο όρος της αρχικής σύμβασης περι παραλαβής του συστήματος «με το κλειδί στο χέρι». Αιτιολόγησε την απ' ευθείας ανάθεση του κτηρίου της ΓΑΔΑ στην τεχνική εταιρεία ΔΙΕΚΑΤ μετονομάζοντάς την σε «Υποσύστημα» (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 26.04.2010, σελ. 66-68).

- II. Από τα σχετικά έγγραφα προκύπτει ότι ο κ. Χρήστος Μαρκογιαννάκης διαπραγματεύονταν με τις SAIC-SIEMENS και την ΔΙΕΚΑΤ χωρίς να εξετάζει τη νομιμότητα των ενεργειών του και το γεγονός ότι ισχυροποιούσε τη θέση της SAIC, εφόσον οι διαπραγματεύσεις γίνονταν βάσει των όρων και απαιτήσεων που έθετε η εταιρεία. Συγκεκριμένα:

A) Ο τότε Υφυπουργός διαπραγματεύθηκε με τις εταιρείες SAIC και ΔΙΕΚΑΤ και έδωσε με απ' ευθείας ανάθεση την αναβάθμιση του κτηρίου της ΓΑΔΑ κόστους 7.100.000 €. Το έργο υποσύστημα πέρασε ως Υποσύστημα στην 4^η τροποποίηση της σύμβασης και ενσωματώθηκε στο C4I.

B) Η SAIC πίεζε για επίτευξη συμφωνίας ώστε η παραλαβή του C4I να γίνει ανά Υποσύστημα για να της επιστραφούν οι αντίστοιχες εγγυητικές επιστολές χωρίς να υπάρξει ουσιαστική αντίδραση στις πιέσεις.

Γ) Το TETRA παρουσίαζε ουσιώδεις αποκλίσεις.

Δ) Η Επιτροπή Παραλαβής εισηγήθηκε να κηρυχθεί έκπτωτη η SAIC. Η εισήγηση δεν έγινε αποδεκτή και διατάχθηκε να συνεχίσει το έργο της. Υπέρ της συνέχισης γνωμάτευσε ο Νομικός Σύμβουλος του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης κ. Κώστας Καταβάτης.

Ε) Ο κ. Χρήστος Μαρκογιαννάκης αποδέχθηκε εισήγηση της ΔΑΟΑ για άμεση ανάγκη νομιμοποίησης των μέχρι τότε ενεργειών της, καθόσον η ΔΑΟΑ κινείτο στα όρια της νομιμότητας. Αυτό το γεγονός αποδεικνύει ότι ουδέποτε έλαβε υπόψη την απόφαση του ΚΥΣΕΑ και τις επισημάνσεις του Υπουργού Εθνικής Άμυνας (βλ. 2004-00/3/13/2-ιθ/14-10-2005 έγγραφο Επιτροπής Παραλαβής, 2004-00/3/13/2-κε/21-10-2005 έγγραφο Επιτροπής Παραλαβής, 3657.β/26-10-2005 επιστολή κ. Χρήστο Μαρκογιαννάκη σε SAIC, 2004-1/17/47-ρλβ/7-11-2005 έγγραφο ΔΑΟΑ, το από 3-12-2005 Εισηγητικό Σημείωμα ΔΑΟΑ σε κ. Χρήστο Μαρκογιαννάκη).

ΣΤ) Ο κ. Χρήστος Μαρκογιαννάκης απέκρυψε την αλήθεια σχετικά με τα Υποσυστήματα που παρέλαβε ως αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών το 2009, δηλώνοντας ότι «δεν είχε ερέθισμα» για το γεγονός ότι αυτά δεν λειτουργούσαν (βλ. κατάθεση κ. Χρήστος Μαρκογιαννάκη στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 26.04.2010, σ. 69). Οι Υπουργοί κ. Παναγιώτης Χηνοφώτης και κ. Προκόπης Παυλόπουλος είχαν αρνηθεί το 2008 την παραλαβή του Υποσυστήματος 14. Αντίθετα ενέκρινε την παραλαβή του Υποσυστήματος το 2009 και αποδέσμευσε δύο εγγυητικές επιστολές της SAIC αξίας 2.797.903, 62 € και 3.802.022, 67 €.

Ζ) Μετά την παραλαβή των Υποσυστημάτων 1-7 (CDSS) και του C4I συνολικά από την Επιτροπή ο τότε Υπουργός συγκάλεσε σύσκεψη στο Υπουργείο Εσωτερικών. Παρ' όλο που από τα πρακτικά της σύσκεψης προέκυπτε ότι υπήρχε πρόβλημα συνολικής λειτουργικότητας του C4I, με απόφασή του ενέκρινε την παραλαβή των Υποσυστημάτων 1-7 (CDSS) και επέστρεψε στη SAIC εγγυητικές επιστολές συνολικού ύψους 11.158.065,14 €.

Η) Ο τότε Υπουργός κατέθεσε αναληθή γεγονότα σχετικά με το χρόνο εγγύησης του C4I που καλυπτόταν από την 5^η τροποποιητική (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 26.04.2010, σελ. 76) δεδομένου ότι η εγγύηση του εξοπλισμού C4I είχε λήξει την 30.10.2006, δηλαδή πριν την υπογραφή της 5^{ης} τροποποίησης και η συντήρηση –

υποστήριξη όλων των Υποσυστημάτων C4I και του TETRA έληξε στις 30.09.2009 με εξαίρεση κάποια υποσυστήματα του CDSS για τα οποία υπήρχε διετής εγγύηση από την ημερομηνία παραλαβής τους (βλ. 020^A/03 σύμβαση – 5^η τροποποιητική).

Επίσης κατέθεσε ανακριβή στοιχεία και σε ότι αφορά την παραλαβή και τη λειτουργία των Υποσυστημάτων AVL και CDSS (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 26.04.2010, σελ. 82). Ο τότε Υπουργός γνώριζε ότι το AVL απορρίφθηκε από την Επιτροπή το 2007 λόγω ουσιωδών αποκλίσεων. Γνώριζε επίσης, ότι δεν τηρήθηκαν τα οριζόμενα στη σύμβαση και οι διατάξεις του Π.Δ. 284/1989. Η ενέργεια να συμπεριληφθεί το AVL από την Επιτροπή στο τελικό πρωτόκολλο, ως παραληπτό, είναι παράνομη. Γνώριζε επίσης ότι τα υποσυστήματα του CDSS ουδέποτε λειτούργησαν και δεν λειτουργούν, ώστε να επιτευχθεί η διαλειτουργικότητα συνολικά του C4I. Γνώριζε επίσης, ότι μετά την 7^η τροποποίηση δεν υπήρχε εκπαιδευμένο προσωπικό για να λειτουργήσει και να υποστηρίξει το CDSS. Του ήταν γνωστό ότι η παραλαβή των Υποσυστημάτων 1-7 (CDSS) έγινε από την Επιτροπή χωρίς να ληφθούν υπόψη οι Εκθέσεις των Τεχνικών Συμβούλων του Υπουργείου, σύμφωνα με τις οποίες αυτά ήταν ακατάλληλα προς παραλαβή. Όσον αφορά δε τις εγγυητικές επιστολές παραπλάνησε την Εξεταστική Επιτροπή, αφού με την έγκριση της παραλαβής επεστράφησαν στην SAIC ισόποσες εγγυητικές, επιστολές μετά από αφαίρεση των απομειώσεων ενώ οι επιφυλάξεις που είχε σχετικά με «τον φόρτο ανταπόκρισης του συστήματος», αυτές αφορούσαν το Τελικό Πρωτόκολλο και όχι τα κατά μόνας πρωτόκολλα (βλ. 2004-00/6/2-κβ/6-6-2007 Πρωτόκολλο Απόρριψης Υ/Σ 16 (AVL), Τελικό Πρωτόκολλο Παραλαβής Συστήματος C4I (14-11-2008), Πρωτόκολλα Παραλαβής Υποσυστημάτων 1-7 (CDSS)).

Θ) Σχετικά με τη λειτουργία του CDSS στο ΕΚΑΒ ο κ. Χρήστος Μαρκογιαννάκης αποδέχθηκε την επιχειρηματολογία της SAIC ότι το CDSS θα μπορούσε να λειτουργήσει θαυμάσια, αλλά δεν το λειτουργεί κανένας υπάλληλος του ΕΚΑΒ από ευθυνοφοβία (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 26.04.2010, σελ. 95). Η αλληλογραφία όμως με το ΕΚΑΒ αποδεικνύει, ότι παρόλο που το προσωπικό έχει εκπαιδευθεί, το CDSS δεν λειτουργεί.

Ο τότε Υπουργός κατέθεσε περαιτέρω ανακρίβειες σχετικά με την λειτουργικότητα των Υποσυστημάτων και τη διαλειτουργικότητα του όλου συστήματος C4I την οποία και υπεραμύνθηκε (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 26.04.2010, σελ. 140-141). Τον διαψεύδουν οι Εκθέσεις των Τεχνικών Συμβούλων, η έκθεση της Επιτροπής Παραλαβής του CDSS κατά τις δοκιμές των Υποσυστημάτων το 2008 και η τεχνική έκθεση που καθιστούσε το C4I ακατάλληλο προς παραλαβή (βλ. τις Εκθέσεις των Τεχνικών Συμβούλων Ρηγογιάννη/Καμπουράκη/Καρδάρα ως προς τη λειτουργικότητα του CDSS και τη διαλειτουργικότητα του C4I).

Ι) Ο κ. Χρήστος Μαρκογιαννάκης αξιολόγησε ως εκβιασμό τη συμπεριφορά της SAIC, όταν η εταιρεία μετά τις 28.5.2004 δεν ήταν σε θέση να παραδώσει το σύστημα (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 26.04.2010, σ. 160-161). Αντί όμως να εκμεταλλευτεί την αδυναμία της SAIC προς όφελος του Δημοσίου, λειτούργησε υπέρ της εταιρείας με τις πράξεις του, όπως η επανάληψη της αποτυχημένης άσκησης IET-3, η υπογραφή Μνημονίου και η εισήγηση στο ΚΥ.ΣΕ.Α για προσωρινή παραλαβή του C4I.

Κ) Ο τότε Υπουργός κατέθεσε ανακριβή στοιχεία σχετικά και με την επιμέρους διαλειτουργικότητα των Υποσυστημάτων, τη συντήρηση και την εγγύησή τους (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 26.04.2010, σελ. 166-167) αφού δεν έκανε καμμία αναφορά στις απορριπτικές τεχνικές εκθέσεις των Ρηγογιάννη/Καμπουράκη/Καρδάρα και κινήθηκε στη λογική του «παραπλανηθέντος Υπουργού», επικαλούμενος την εμπιστοσύνη που είχε στους επιχειρησιακούς συνεργάτες του κ. Νικόλαου Σουπιώνη και κ. Γεράσιμο Βασιλάτο, ενώ συμπεριέλαβε στην εγγύηση, συντήρηση και υποστήριξη το σύνολο των Υποσυστημάτων, αν και γνώριζε ότι εγγύηση σύμφωνα με την 5^η τροποποίηση - υπήρχε μόνο για τα Υποσυστήματα 1-7 (CDSS). Γνώριζε βεβαίως, ότι αφού δεν είχε εγκριθεί το τελικό πρωτόκολλο παραλαβής από αυτόν, οι σχετικές διατάξεις δεν ισχύουν (βλ. αρθρ. 15.1., 15.1.1, 15.1.2, 15.1.3, 16.1, 16.1.1, 16.1.2, 16.1.3 σύμβασης μετά την 5^η τροποποιητική).

III.

A) Η ερμηνεία που ο κ. Χρήστος Μαρκογιαννάκης έδωσε σχετικά με τη διαδικασία των διαπραγματεύσεων με την SAIC για τον επανασχεδιασμό των Υποσυστημάτων 1 έως 7 (CDSS), ότι δηλαδή το Δημόσιο απέρριπτε τις προτάσεις της, δεν επιβεβαιώνεται από τα πραγματικά περιστατικά (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 26.04.2010, σ. 191-195). Από τα έγγραφα προκύπτει ότι οι πιέσεις της SAIC είχαν σχέση με τη μη τήρηση των συμφωνηθέντων και την καθυστέρηση στην τροποποίηση της σύμβασης. Για το λόγο αυτό η εταιρεία προσέφυγε στη Διαιτησία και απέσυρε την σχετική αίτησή της το 2007 λίγες ημέρες δηλαδή πριν από την 5^η τροποποίηση της 29.03.2007. Η ενδοτικότητα του τότε Υφυπουργού στις πιέσεις της SAIC δεν βρίσκει έρεισμα στα πραγματικά γεγονότα αναφορικά με την πλήρη ακαταλληλότητα του C4I. Παρ' όλα αυτά εκείνος διαπραγματευόταν δίνοντας στην εταιρεία χρόνο και νομικά επιχειρήματα (βλ. CA-05-386/18-4-2005 επιστολή SAIC σε κ. Χρήστο Μαρκογιαννάκη, 2004-00/3/13/1-ρκβ/1-7-2005 Εισηγητικό κ. Σωτήριο Τσενέ σε κ. Χρήστο Μαρκογιαννάκη, 2004-00/3/13/2-ια/12-10-2005 έγγραφο ΔΑΟΑ, CA-06-446/9-1-2006 επιστολή SAIC σε κ. Χρήστο Μαρκογιαννάκη, την από 21-4-2006 προσφυγή της SAIC στη Διαιτησία, 2004-1/17/47/4-ρξε/4-7-2006 έγγραφο Δ/σης Τεχνικών στον Νομικό Σύμβουλο του Υπ. Δημόσιας Τάξης).

B) Ο κ. Χρήστος Μαρκογιαννάκης έδωσε ανακριβείς πληροφορίες σχετικά με την διαπραγμάτευση της απευθείας ανάθεσης της αναβάθμισης της ΓΑΔΑ στην ΔΙΕΚΑΤ (Υποσύστημα 22^α) (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 26.04.2010, σ. 202-203). Όπως προκύπτει από το Πρακτικό της Επιτροπής Αξιολόγησης και Παρακολούθησης του Έργου C4I τον Ιανουάριο 2004 η Επιτροπή υπό τον τότε Υφυπουργό Δημόσιας Τάξης Κ. Τσερτικίδη συμφώνησε με τη SAIC το κόστος της ΓΑΔΑ (22Α) στο ποσό των 7.000.000€. Επί τρεις μήνες η SAIC, εκμεταλλευόμενη την προεκλογική περίοδο, δεν άρχισε τις εργασίες και μετά τις εκλογές, στις 19.03.2004 κατέθεσε νέα προσφορά ύψους 7.400.000 €. Στις 23.03.2004 η Επιτροπή συνεδρίασε με πρόεδρο το κ. Χρήστο Μαρκογιαννάκη, επαναδιαπραγματεύθηκε το Υποσύστημα 22Α και συμφώνησε με τη SAIC στο ποσό των 7.100.000 €. Συνεπώς η SAIC, αν και είχε αθετήσει τα συμφωνηθέντα, ωφελήθηκε κατά 100.000 €. Στην κατάθεσή του δε ο τότε Υφυπουργός δεν εξήγησε γιατί η 4^η τροποποίηση της σύμβασης που είχε

υπογραφεί τον Αύγουστο του 2004 αφορούσε μόνο το 22Α και όχι όσα είχε αποφασίσει το ΚΥ.ΣΕ.Α (βλ. 1183/26-3-2004 Πρακτικό Επιτροπής Αξιολόγησης και Παρακολούθησης του Έργου C4I, 2004-00/3/13/1-κγ/7-2-2005 Εισηγητικό σημείωμα των κ.κ. Νικόλαο Σουπιώνη/Σωτήριο Τσενέ σε κ. Χρήστο Μαρκογιαννάκη).

Γ) Ο τότε Υφυπουργός κατέθεσε ανακριβή στοιχεία προκειμένου να αιτιολογήσει την απόφασή του για προσωρινή παραλαβή του C4I και τη συνέχιση των διαπραγματεύσεων με την εταιρεία (βλ. κατάθεση Μαρκογιαννάκη 27.4.2010, σ. 21-34). Από το Πρακτικό Ολοκλήρωσης της Άσκησης IET-3 της 11/3/2004 προκύπτει ότι η Άσκηση IET-3 απέτυχε σε δεκατέσσερις (14) από τους εικοσιπέντε (25) στόχους. Οι δώδεκα (12) αποτυχίες οφείλονταν στη SAIC και οι δύο (2) στη μη διαθεσιμότητα Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων. Η άσκηση είχε ως στόχο να ελέγξει την ανάπτυξη των Υποσυστημάτων 1-7 (CDSS) και επαναλήφθηκε τον Ιούνιο του 2004. Όπως προκύπτει από το Πρακτικό Αξιολόγησης δεν επίτευχθηκαν έξι (6) στόχοι της IET-3 και ένας (1) της IET-2 που είχε μεταφερθεί. Το γεγονός αυτό είχε ως συνέπεια την ακύρωση της διεξαγωγής της Άσκησης IET-4.

Ο κ. Χρήστος Μαρκογιαννάκης στην επιστολή που έστειλε στον τότε Υπουργό του κ. Γιώργο Βουλγαράκη στις 23.6.2004 ανέφερε ψευδώς ότι η Άσκηση IET-3 απέτυχε σε 4-5 επουσιώδεις στόχους που αποτελούσαν, κατά τη SAIC, το 2-3% του όλου συστήματος, και δεν επηρέαζαν την λειτουργικότητά του και τόνιζε ότι η εταιρεία «επιμένει πιεστικά, θα έλεγα εκβιαστικά, να λάβει το ποσό των 31.000.000€». Συμπλήρωνε ότι και η ΔΑΟΑ συνηγορούσε υπέρ της θέσης της SAIC, και, ενώ υπήρχαν δύο αντίθετα πρακτικά της ΔΑΟΑ, πρότεινε οι στόχοι που δεν είχαν επιτευχθεί να θεωρηθούν μη κρίσιμοι, να χορηγηθεί βεβαίωση στη SAIC για επιτυχή διεξαγωγή της άσκησης IET-3 και να της καταβληθεί το ποσό των 31.000.000 €.

Σε αυτό το σημείο πρέπει να τονισθεί ότι ο κ. Χρήστος Μαρκογιαννάκης με την υπ' αριθμό 1643α απόφασή του είχε ήδη στις 3.6.2004, δηλαδή πριν αποστείλει την επιστολή στον αρμόδιο Υπουργό δώσει εντολή στην ΔΑΟΑ να ακολουθήσει συγκεκριμένη πορεία ενεργειών μεταξύ των οποίων και η παραλαβή για χρήση των Υποσυστημάτων που είχαν ολοκληρωθεί μετά από τη διαδικασία της δοκιμής και αποδοχής τους (βλ. κατάθεση Βασίλη Κωνσταντινίδη στην Πταισματοδίκη στις 28.11.2005 σ. 4).

Για να αποποιηθεί των ευθυνών του ο τότε Υφυπουργός εισηγήθηκε στο ΚΥ.Σ.Ε.Α την προσωρινή παραλαβή του συστήματος, το οποίο αποφάσισε εν μέρει διαφορετικά από τους όρους του Μνημονίου. Αυτό προκύπτει από την επιστολή του Υπουργού Εθνικής Άμυνας στις 28-7-2004 που επισημαίνει ότι οι στόχοι της Άσκησης IET-4 θα δοκιμασθούν στην πράξη κατά τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Εκ του αποτελέσματος προκύπτει ότι στην πράξη δεν δοκιμάστηκε τίποτε (βλ. Πρακτικό ολοκλήρωσης Άσκησης IET-3 της 11-3-2004, από 16-4-2004 Ενημερωτικό Σημείωμα του προέδρου της Επιτροπής Παραλαβής Σ. Τσενέ, υπ' αριθ. 1/23-6-2004 επιστολή Χ. Μαρκογιαννάκη σε Γ. Βουλγαράκη, από 30-6-2004 Πρακτικό Αξιολόγησης επανεξετασθέντων στόχων Άσκησης IET-3, επίδειξη συστήματος C4I την 1-7-2004, το από 7-7-2004 Μνημόνιο μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και SAIC, το Φ.600/ΑΠ45070Σ.9/28-7-2004 έγγραφο ΓΔΑΕ/ΥΕΘΑ).

Δ) Ο τότε Υφυπουργός κατέθεσε ψευδώς, ότι δεν ετέθη ποτέ θέμα έκπτωσης της SAIC από τη σύμβαση (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 26.04.2010, σελ. 40). Από σχετικά έγγραφα προκύπτουν τα εξής: Στις 22.11.2004, έξι (6) ημέρες πριν παρέλθει το επιπλέον συμβατικό δμηνο που έπρεπε η SAIC να παραδώσει το C4I, η ΔΑΟΑ, με συντάκτη τον κ. Νικόλαο Σουπιώνη, εισηγήθηκε στον κ. Χρήστο Μαρκογιαννάκη να δοθεί παράταση στη SAIC κατά δύο (2) μήνες. Ο τότε Υφυπουργός συμφώνησε και με επιστολή του στον τότε Υπουργό Εθνικής Άμυνας κ. Σπήλιο Σπηλιωτόπουλο ζήτησε έξι (6) μήνες παράταση. Το αίτημα απορρίφθηκε. Στις 26.11.2004 η Επιτροπή Παραλαβής και πάλι με συντάκτη τον κ. Νικόλαο Σουπιώνη, εισηγήθηκε στην ΔΑΟΑ να κηρυχθεί έκπτωτη η SAIC. Η ΔΑΟΑ, με συντάκτες τους κ. Κώστα Κασαπάκη και κ. Σωτήριο Τσενέ, δεν έκανε δεκτή την εισήγηση και διέταξε εγγράφως την Επιτροπή στις 20.11.2004 να συνεχίσει το έργο της. Στις 14.10.2005 η Επιτροπή Παραλαβής με πρόεδρο τον κ. Γρηγόρη Δουμεντζιάνο πρότεινε και πάλι στη ΔΑΟΑ να κηρυχθεί η SAIC έκπτωτη, επισημαίνοντας ότι οι μέχρι τότε ενέργειές της βασίστηκαν σε προφορικές διαταγές. Στις 21.10.2005 η Επιτροπή Παραλαβής με έγγραφό της απάντησε στη διαταγή της ΔΑΟΑ για την πορεία του έργου C4I και ανέφερε τις νομικές και τεχνικές εκκρεμότητες που καθιστούσαν αδύνατη τη Γενική Δοκιμή του συστήματος και τη λειτουργία της Επιτροπής Παραλαβής. Στις 07.11.2005 η ΔΑΟΑ, με διευθυντή της τον κ. Σωτήριο Τσενέ,

απέστειλε έγγραφο την Επιτροπή Παραλαβής, όπου απέρριπτε τις ενστάσεις της. Στις 3.12.2005 η ΔΑΟΑ εισηγήθηκε στο κ. Χρήστο Μαρκογιαννάκη άμεση έγερση διαδικασιών ώστε να νομιμοποιηθούν οι μέχρι τότε ενέργειες της Επιτροπής Παραλαβής που ήταν στα όρια της νομιμότητας (βλ. 2004-00/4/21/1-πδ/22-11-2004 Εισηγήση ΔΑΟΑ σε κ. Χρήστο Μαρκογιαννάκη, 2004-00/2-1-οθ/26-11-2004 Πρόταση Επιτροπής Παραλαβής για κήρυξη της SAIC ως εκπτώτου, 2004-1/17/29-ρη/30-11-2004 Διαταγή ΔΑΟΑ στην Επιτροπή Παραλαβής, 2004-00/3/13/2-ιθ/14-10-2005 Πρόταση Επιτροπής Παραλαβής για κήρυξη της SAIC ως εκπτώτου, 2004-00/3/13/2-κε/21-10-2005 Έγγραφο Επιτροπής Παραλαβής στη ΔΑΟΑ, 2004-1/17/47-ρλβ/7-11-05 Διαταγή ΔΑΟΑ στην Επιτροπή Παραλαβής, 73/2005 Γνωμοδότηση Νομικού Συμβούλου Υπ. Δημόσιας Τάξης κ. Κωνσταντίνου Καταβάτη, από 3-12-2005 Εισηγητικό ΔΑΟΑ σε κ. Χρήστο Μαρκογιαννάκη).

Ακατανόητη είναι η μαρτυρία του κ. Χρήστο Μαρκογιαννάκη σχετικά με την έλλειψη εμπιστοσύνης που είχε στην εταιρεία BOARTES διότι – όπως αναφέρει - δεν είχε κανέναν λόγο «να μην έχει υπόνοιες ότι μεταξύ BOARTES και SAIC υπήρχε κάποιο παιχνίδι» (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 27.04.2010, σελ. 42). Αντίθετα, όπως προκύπτει από τα σχετικά έγγραφα, η BOARTES είχε γνωμοδοτήσει πάντα ενάντια στα συμφέροντα της εταιρίας. Συγκεκριμένα οι Τεχνικοί Σύμβουλοι της BOARTES αξιολόγησαν αρνητικά την Άσκηση IET-3. Αρνητικά αξιολόγησαν επίσης την επίδειξη του C4I της 1.7.2004, την οποία ο τότε Υφυπουργός αποδέχθηκε. Με έκθεσή τους οι Τεχνικοί Σύμβουλοι της BOARTES διαφώνησαν με πρόταση της ΔΑΟΑ της 30.8.2004, την οποία αποδέχθηκε ο κ. Χρήστος Μαρκογιαννάκης, να απομακρυνθεί εν μέσω των Ολυμπιακών Αγώνων ο εξοπλισμός C4I από τις Ολυμπιακές Εγκαταστάσεις, χωρίς προηγουμένως να έχει αυτός δοκιμασθεί. Το έργο ανατέθηκε απ' ευθείας στη SIEMENS με κόστος 220.000 € (βλ. την από 28.8.2004 έκθεση της Boartes και την εισήγηση της ΔΑΟΑ με συντάκτες τους κ. Νικόλαο Σουπιώνη/Βασίλης Κωνσταντινίδης, στον τότε Υφυπουργό).

Ε) Η κατάθεση του κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη αναφορικά με την παραλαβή του C4I περιέχει ανακρίβειες και αντιφάσεις (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 27.04.2010, σ. 65-69). Συγκεκριμένα: αντίθετα με όσα κατέθεσε ο πρώην Υπουργός, η Επιτροπή

Παραλαβής δεν ενεργούσε αυτοβούλως. Διαδικαστικά ακολουθούσε τους όρους της σύμβασης και τις διατάξεις του Π.Δ. 284/89. Οι Τεχνικοί Σύμβουλοι με τις εκθέσεις τους αξιολόγησαν αρνητικά τα υποσυστήματα του CDSS και το C4I στο σύνολό του. Η Επιτροπή Παραλαβής όμως δεν έλαβε υπόψη τις εκθέσεις των Τεχνικών Συμβούλων και προχώρησε στην παραλαβή τους. Ανακριβώς αναφέρει ο τέως Υπουργός, ότι σύμφωνα με τη σύμβαση η διαδικασία παραλαβής δεν ολοκληρώθηκε επειδή δεν είχε ολοκληρωθεί η εκπαίδευση και οι χρήστες δεν είχαν αποκτήσει βεβαίωση εκπαίδευσης για τη λειτουργία των Υποσυστημάτων. Η προϋπόθεση αυτή υπήρχε στην αρχική σύμβαση και παρέμεινε και με την 5^η τροποποίηση. Με την 7^η τροποποίηση όμως η παραλαβή των Υποσυστημάτων 1-7 (CDSS) αποσυνδέθηκε από την υποχρέωση εκπαίδευσης του προσωπικού που θα τα λειτουργεί (άρθρο 8 παράγραφο 6.3). Σχετικά με τις – σύμφωνα με την μαρτυρία του τότε Υπουργού – αμφιβολίες του αναφορικά με την ποιότητα του φορτίου ανταπόκρισης των Υποσυστημάτων του CDSS και τη διαλειτουργικότητα μπορεί να ερωτηθεί γιατί δεν είχε τις αμφιβολίες αυτές, όταν ενέκρινε την κατά μόνας παραλαβή των Υποσυστημάτων 1-7. Μετά από αυτού του είδους την παραλαβή η SAIC πληρώθηκε κανονικά και της επιστράφηκαν οι εγγυητικές επιστολές.

- IV. Ο τότε Υπουργός απέκρουσε στην κατάθεσή του την αλήθεια σχετικά με τη διαλειτουργικότητα του C4I και την παραλαβή των Υποσυστημάτων 1-7 (βλ. κατάθεση κ. Χρήστου Μαρκογιαννάκη στην Εξεταστική Επιτροπή στις 27.04.2010, σελ. 106-109). Οι Τεχνικές Εκθέσεις αξιολογούσαν τα Υποσυστήματα 1-7 (CDSS) μετά τις δοκιμές τους ως ακατάλληλα. Παρ' όλα αυτά η Επιτροπή Παραλαβής τα παρέλαβε και ο τότε Υπουργός ενέκρινε στις 16-02-2009 με απόφασή του την παραλαβή τους. Η ίδια δε η Επιτροπή Παραλαβής παρέλαβε το σύστημα του συνόλου του παρά το γεγονός ότι η τεχνική έκθεση για τη γενική δοκιμή του C4I το αξιολογούσε ως ακατάλληλο. Από τα παραπάνω συνάγεται, ότι ο κ. Χρήστος Μαρκογιαννάκης με τις πράξεις και παραλείψεις του, ως Υπουργός δεν διαχειρίστηκε σωστά και με επιμέλεια τη δημόσια περιουσία, η οποία του ήταν εμπιστευμένη, καθ' όσον η εταιρείες SAIC και SIEMENS ωφελήθηκαν οικονομικά από τη συμπεριφορά του και συγκεκριμένα από πληρωμές προς αυτές και από την αποδέσμευση

εγγυητικών επιστολών τους καλής εκτέλεσης με αντίστοιχη ζημία της περιουσίας του Δημοσίου.

Προτείνεται η διερεύνηση περαιτέρω ευθυνών του.

Συγκάλυψη

I. Γιώργος Αλογοσκούφης

Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών (2004 – 2008).

Ο τότε Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών κ. Γεώργιος Αλογοσκούφης με το ν.3691/2008 κατήργησε την ανεξάρτητη Αρχή για την Καταπολέμηση της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες. Στη θέση της θέσπισε διοικητική επιτροπή ελέγχου την «Επιτροπή Καταπολέμησης Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας» (ENE) που εποπτεύετο από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Σημειώνεται ότι κατά το χρόνο κατάργησής της η Αρχή διερευνούσε μετά από γραπτή παραγγελία του τότε Προέδρου της Αρχής τις οικονομικές πτυχές του σκανδάλου της Siemens (βλ. κατάθεση κ. Γιώργου Ζορμπά στην Εξεταστική Επιτροπή, στις 06.07.2010, σελ. 20).

Η ENE μέχρι και τα μέσα του 2010 δεν παρείχε καμία σφαιρική εικόνα για το άνοιγμα των λογαριασμών εμπλεκομένων προσώπων που θα οδηγούσε στην αποκάλυψη των τελικών αποδεκτών του μαύρου χρήματος.

Προτείνεται η διερεύνηση περαιτέρω ευθυνών του.

II. Ιωάννης Παπαθανασίου

Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών (8/1/2009 - 5/10/2009)

Αν και από τις 13.03.2009 ο τότε Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών έκανε αποδεκτή τη γνωμοδότηση του ΝΣΚ, η οποία υπεδείκνυε την διαδικασία που θα μπορούσε να οδηγήσει – μεταξύ άλλων – και στην έκπτωση της SIEMENS από συμβάσεις που είχε συνάψει με το Ελληνικό Δημόσιο ο κ. Γιάννης Παπαθανασίου δεν προέβη σε καμία περαιτέρω ενέργεια. Αυτό δε, παρά το γεγονός ότι ήταν σε γνώση της αλληλογραφίας μεταξύ SIEMENS και του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Οικονομικών κ. Ιωάννη

Σιδηρόπουλου και της επιστολής που είχε στείλει η εταιρεία στον Πρωθυπουργό με περιεχόμενο τις αναφορές στις ενέργειες της SIEMENS για τη καταπολέμηση των περιπτώσεων διαφθοράς δημοσίων αξιωματούχων (βλ. επιστολή SIEMENS HELLAS προς τον τότε Πρωθυπουργό κ. Κωνσταντίνο Καραμανλή στις 28.01.2009 και κοινοποίησή της προς τον κ. Γιάννη Παπαθανασίου με αριθμ. Πρωτ.: 1171, και απάντηση του ΓΓ κ. Ι. Σιδηρόπουλου προς την SIEMENS HELLAS στις 22.5.2009 με αριθμ. Πρωτ.: 25763/1441).

Μόνον στις 27.08.2009 ο Γ.Γ. του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών κ. Ιωάννης Σιδηρόπουλος με επιστολή του ζητούσε από τους φορείς του Ελληνικού Δημοσίου να εφαρμόσουν στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους τη γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, μόλις τέσσερις ημέρες πριν την προκήρυξη των εθνικών εκλογών του 2009. Συνεπώς ο τότε Υπουργός ολιγόρησε να ασκήσει στο πλαίσιο της εποπτείας του ως αρμόδιος εκπρόσωπος των συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου τις κατάλληλες ενέργειες.

Προτείνεται η διερεύνηση περαιτέρω ευθυνών του.

Απόστολος Τσοχατζόπουλος

Υπουργός Εθνικής Άμυνας (1996 μέχρι 2001)

Στην κατάθεσή του στην Εξεταστική Επιτροπή ο τότε Υπουργός ανέφερε ότι από ένα στάδιο και μετά δεν παρακολούθησε τις πληρωμές του έργου ΕΡΜΗΣ (βλ. κατάθεση κ. Α. Τσοχατζόπουλου στις 01.09.2010 σελ. 260) και παραδέχθηκε με αυτόν τον τρόπο την πλημμελή άσκηση των καθηκόντων του.

Στην κατάθεσή του ο R. Siekaczek στην Εισαγγελία του Μονάχου στους ανακριτές κ.κ. Ζαγοριανό και Αθανασίου ανέφερε ότι παρέδωσε 10 εκατ. € ευρώ περίπου στους κ.κ. Gebauer και Ψαρρό ως προμήθεια για την σύμβαση των πυραύλων PATRIOT. Το ίδιο αναφέρει στην απολογία του και ο Niedl, ο οποίος δηλώνει τα εξής: «Εκείνη την εποχή έτρεχε ένα έργο με τις ελληνικές

ένοπλες δυνάμεις. Δεν επρόκειτο για επίσημο προϊόν της SIEMENS, όμως η τοπική εταιρεία ήθελε παρ' όλα αυτά να πάρει το έργο και ο Sikaczek το υποστήριζε. Για το κλείσιμο της σύμβασης ο στρατός ήθελε <φακελάκι>. (βλ. κατάθεση Sikaczek σε Εισαγγελία Μονάχου στις 8.10.2008 και απολογία Niedl στην Υπηρεσία Εγκληματολογικών Ερευνών του Μονάχου στις 23.11.2007). Ο Sikaczek όμως στην κατάθεσή του σε μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής στην Εισαγγελία Μονάχου αναφερόμενος στο ίδιο θέμα τόνισε ότι: «Έδωσα χρήματα στον Gebauer και στον Ψαρρό. Μετά από λίγο καιρό και οι δύο αποχώρησαν από την SIEMENS HELLAS. Πιθανόν να έμεινε και κάτι στις τσέπες τους. Δεν το γνωρίζω όμως» (βλ. κατάθεση Sikaczek στην Εισαγγελία Μονάχου από μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής στις 26.10.2010, σελ. 22). Χρηματικά ποσά τα οποία φέρεται ότι προέρχονται από τη SIEMENS βρέθηκαν σε λογαριασμούς δύο υφισταμένων του και ειδικότερα α) του τότε Αναπληρωτή Γενικού Διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Εξοπλισμού και β) ενός μέλους του ΔΣ της ΕΒΟ.

Η Δικαιοσύνη διενεργεί ανάκριση σχετικά με τα εξοπλιστικά προγράμματα PATRIOT και EPMHS.

Προτείνεται η διερεύνηση περαιτέρω ευθυνών του.

Υπουργείο Πολιτισμού

Μιχάλης Λιάπης

Υπουργός Πολιτισμού (2007-2009)

Ως Υπουργός Πολιτισμού επόπτευε τον ΟΠΕΠ Α.Ε. και όριζε τα μέλη του ΔΣ τα οποία προξένησαν ζημία στο Ελληνικό Δημόσιο.

Αν και υπήρξε καθυστέρηση στην κήρυξη της εταιρείας ως έκπτωτης για το έργο της προμήθειας φορητών συστημάτων πληροφόρησης των επισκεπτών προετοιμαζόταν - πως προκύπτει απ τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης - από το ΔΣ του Οργανισμού αδικαιολόγητα παράταση της σύμβασης προς όφελος της εταιρείας SIEMENS. Συνεπώς ως υπεύθυνος υπουργός δεν παρακολούθησε την λειτουργία του Οργανισμού όπως είχε υποχρέωση, σύμφωνα με το αρ. 2 παρ. 1α του Ν. 2246/1994, ώστε μέσω ενεργειών του να προστατεύσει το δημόσιο συμφέρον.

Προτείνεται η διερεύνηση περαιτέρω ευθυνών του.